

Bilag 2 - Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1103 Stavsild

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Fiskeri	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1110 Sandbanker med lavvandet
vedvarende dække af havvand

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Invasive arter	Ingen indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Invasive arter	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1150 * Kystlaguner og strandsøer

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1160 Større lavvandede bugter og vige

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanlægningen
Invasive arter	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanlægningen
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1166 Stor vandsalamander

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1170 Rev

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Invasive arter	Ingen indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning Begrænsning af fiskeri
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1220 Flerårig vegetation på stenede strande

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1330 Strandenge

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Pesticidpåvirkning	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1355 Odder

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1365 Spættet sæl

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1393 Blank seglmos

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet
Små bestande	Udvidelse af naturarealet	☒	☒	☐	☐	Etablering på §3-arealer Afskæring af dræn og grøfter Rydning af vedplanter Afgræsning Høslet
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

1528 Gul stenbræk

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Små bestande	Udvidelse af naturarealet	☒	☒	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afskæring af dræn og grøfter Rydning af vedplanter Afgræsning Høslet
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Atmosfærisk N-deposition

Reduktion af næringstilførsel

Mulige virkemidler til truslen:

Gældende lovgivning

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

2120 Hvide klitter og vandremiler

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Atmosfærisk N-deposition

Reduktion af næringstilførsel

Mulige virkemidler til truslen:

Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet Hedepleje
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

2160 Kystklitter med havtorn

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
		☐	☐	☐	☐	

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

2170 Kystklitter med gråris

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

2190 Fugtige klitlavninger

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
		☐	☐	☐	☐	

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

3260 Vandløb med vandplanter

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Ophør med grønnskæring Reduceret grønnskæring Selektiv grønnskæring
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Ændret vedligeholdelse af vandløb

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet Hedepleje
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Afgæsning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	☐	☒	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgæsning Rydning af vedplanter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Pesticidpåvirkning	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	☒	☒	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgræsning Rydning af vedplanter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Pesticidpåvirkning	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7140 Hængesæk og andre kærsumfund
dannet flydende i vand

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:

Indsats:

Sigtelinje

1 2 3 4

Mulige virkemidler til truslen:

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	☒	☒	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgræsning Høslet Afskæring af dræn og grøfter Rydning af vedplanter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Pesticidpåvirkning	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Habitatområde: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag:

7230 Riggær

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	☒	☒	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgræsning Høslet Afskæring af dræn og grøfter Rydning af vedplanter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Pesticidpåvirkning	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☒	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Rørdrum

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Sangsvane

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Pibesvane

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Kortnæbbet gås

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Lysbuget knortegås

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Pibeand

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Krikand

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Spidsand

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Rørhøg

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Klyde

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hjejle

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Lille kobbersneppe

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Almindelig ryle

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Brushane

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Fjordterne

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Havterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Prædation

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Bekæmpelse af invasive arter

Naturforvaltning

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Dværgterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Prædation

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Bekæmpelse af invasive arter

Naturforvaltning

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Splitterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Prædation

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Bekæmpelse af invasive arter

Naturforvaltning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 23 Agger Tange

Udpegningsgrundlag:

Mosehornugle

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Faglig udredning

Fugleområde: 27 Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lin

Udpegningsgrundlag:

Lysbuget knortegås

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanlægningen
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 27 Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lin

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hvinand

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Regulering af adgang
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanlægningen

Fugleområde: 27 Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lin

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Toppet skallesluger

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Regulering af adgang

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 27 Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lin

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Klyde

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Prædation

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Bekæmpelse af invasive arter

Naturforvaltning

Tilgroning med græs og høje urter

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Afgræsning

Fugleområde: 27 Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lin

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hjejle

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Tilgroning med græs og høje urter

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Afgræsning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 27 Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lin

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Havterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 28 Nissum Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hvinand

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Regulering af adgang
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanlægningen

Fugleområde: 28 Nissum Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Toppet skallesluger

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Regulering af adgang

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Sangsvane

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Næringsstofbelastning

Reduktion af næringstilførsel

Mulige virkemidler til truslen:

Tiltag via vandplanlægningen

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Kortnæbbet gås

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Tilgroning med græs og høje urter

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Afgræsning

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Bramgås

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Tilgroning med græs og høje urter

Naturpleje

Mulige virkemidler til truslen:

Afgræsning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Lysbuget knortegås

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanlægningen

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Klyde

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hvidbrystet præstekrave

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Almindelig ryle

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Afgræsning Høslet
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Brushane

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Afgræsning Høslet
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Fjordterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet

Natura 2000-område: 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Dværgterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter Naturforvaltning

Fugleområde: 39 Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Mosehornugle

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☒	☐	☐	☐	Faglig udredning

Høringsnotat for Natura 2000-plan

NOTAT

vedrørende høringssvar til Natura 2000-plan 2010-2015 inkl. miljørapport (SMV)

*Forslag til Natura 2000-plan nr. 28
Habitatområde H28,
Fuglebeskyttelsesområde F23, F27, F28 og F39*

Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udkast til Natura 2000-plan var i offentlig høring den 4. oktober 2010. Høringsfristen udløb den 6. april 2011.

Høringsmateriale, høringssvar og høringsnotater kan ses på

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/

og

<http://websag.mim.dk/HoeringVandOgNatur2010/WebSider/visalle.aspx>

Forslag til Natura 2000-plan er annonceret offentligt og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder (jf. miljømålsloven § 43 og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplaner § 5).

Naturstyrelsen har modtaget i alt 1650 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer, og dertil omkring 300 mere generelle høringssvar vedrørende vand- og naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet notat, der kan ses på www.nst.dk

Til Natura 2000-plan nr. 28 er der modtaget i alt 18 høringssvar. Afsenderne fremgår sidst i dette dokument.

Svarene har især berørt følgende punkter:

1. *Områdebeskrivelsen*
2. *Igangværende pleje og genopretning*
3. *Invasive arter i trusselsafsnittet*
4. *Forstyrrelse i trusselsafsnittet*
5. *Andre trusler i trusselsafsnittet*
6. *Forvaltning af græsningstryk*
7. *Jagt*
8. *Målsætning og indsatsprogram*
9. *Indsats for udvidelse af areal med kalkoverdrev, surt overdrev, kildevæld og rigkær*
10. *Prioritering af naturtyper i afsnittet om modstridende interesser*
11. *Fejl i bilag 2*
12. *Miljøfarlige stoffer*
13. *Kystbeskyttelse*

- 14. Forslag til virkemidler
- 15. Bilag IV-arter og andre arter

Yderligere har høringssvarene berørt følgende emner, hvortil der henvises til det generelle høringssnotat (kan findes via ovenstående link):

- 16. Lovgrundlag
- 17. Kvælstof
- 18. Økonomi
- 19. Rollefordeling
- 20. Synergi med vandplaner
- 21. Virkemidler herunder tilskudsordninger
- 22. Udpegningsgrundlag og afgrænsning
- 23. Prioritering af mål
- 24. Trusler herunder forstyrrelser
- 25. Andre naturbeskyttelsesinteresser
- 26. Datagrundlag
- 27. Tilstandsvurdering og bevaringsstatus
- 28. Indsatsprogram
- 29. Overvågning
- 30. Proces
- 31. Målsætning

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de ovenfor nævnte punkter 1-15. Naturstyrelsens kommentarer hertil er anført i kursiv.

Det skal bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar.

Bemærkninger til planforslaget

1. Områdebeskrivelsen

DN Sydthy og DN Nordjylland efterspørger en mere detaljeret beskrivelse af den vestlige afdeling af Skibsted Fjord.

Det ligger uden for Natura 2000-planens rammer at beskrive Skibsted Fjord detaljeret.

2. Igangværende pleje og genopretning

Fugleværnsfonden oplyser, at de i 2005 har udarbejdet en plejeplan for Agerø og omkringliggende fjordområder.

BFN oplyser, at Thisted Kommune i begyndelsen af 2011 gik i gang med en rydning af trævækst i dele af Brokær området.

De angivne oplysninger vil blive indskrevet i den endelige udgave af Natura 2000-planen.

3. Invasive arter

Flere høringssvar nævner at rynket rose er en trussel i området.

Struer Kommune mener, at invasive arter i naturtyperne 1210 og 1220 er en potentiel trussel. DN Sydthy og DN Nordjylland anfører, at tøffelsnegl er en invasiv trussel i Skibsted Fjord.

Naturstyrelsen gør opmærksom på at invasive arter (herunder rynket rose) allerede er nævnt i planens trusselsafsnit, målsætning og indsatsprogram.

Selvom naturtyperne 1210 og 1220 ikke er kortlagt, er invasive arter angivet som trussel i bilag 2 for naturtyperne, fordi Naturstyrelsen i forbindelse med feltarbejde har noteret invasive arter i områder med 1220. Naturstyrelsen anerkender dog, at der ikke er tilstrækkelig viden om invasive arter i naturtypen 1210, hvorfor truslen for denne naturtype vil blive fjernet.

Vedrørende tøffelsnegl er arten ikke på listen over invasive arter og Naturstyrelsen har på nuværende tidspunkt ikke dokumentation for problemet.

Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat vedrørende invasive arter.

4. Forstyrrelser

Struer Kommune mener, at forstyrrelse for spættet sæl og trækfugle er potentielle trusler.

WWF mener, at der bør nævnes en indsats mod ulovlig, menneskelig færdsel i fuglenes yngletid.

DN Lemvig mener, at løsgående hunde er en begrænsning for et naturligt fugleliv på Harboøre Tange og DOF-Vestjylland anfører, at løsgående hunde på Harboøre Tange er noget der skal ses nærmere på. DN Sydthy og DN Nordjylland mener, at trusler fra løse hunde og kite-surfere er stærkt stigende på Agger Tange. DOF Nordvestjylland anfører, at forstyrrelse af ynglefugle i form af færdsel langs strande med f.eks. hund er en trussel mod ynglefugle, og at sejlads er en trussel især på farvandet omkring Agerø.

I planen er angivet at færdsel og rekreative aktiviteter kan være en trussel mod flere af områdets trækfugle, hvilket dækker forstyrrelse fra lovlig sejlads i området i område F27 og F28. Det vil i den endelige udgave af planen blive præciseret, at det drejer sig om arterne toppet skallesluger og hvinand, som det fremgår af bilag 2. Som angivet i retningslinje 1.5 i indsatsprogrammet vil Naturstyrelsen undersøge behovet for konkret indsats på området, men hvordan denne undersøgelse vil forløbe vides endnu ikke. Naturstyrelsen vurderer, at lovlig sejlads i de andre fuglebeskyttelsesområder ikke udgør en trussel mod udpegningsgrundlaget.

Ulovlig forstyrrende aktivitet som f.eks. camping på uautoriserede steder, løsgående hunde og kite-surfing i områder med forbud mod surfing håndteres af anden myndighed og indgår derfor ikke i Natura 2000-planen.

Angående spættet sæl anerkender Naturstyrelsen, at forstyrrelse er en potentiel trussel for arten, og truslen vil derfor blive fjernet fra trusselsafsnit og indsatsprogram i den endelige udgave af planen.

5. Andre trusler i trusselsafsnittet

JKF-Lemvig forslår, at prædation fra sølvmåge og svartbag medtages i trusselsafsnittet.

DOF-Vestjylland mener, at mangel på sikre ynglesteder er en trussel bl.a. fordi der mangler øer nok med vand omkring, som samtidig ikke oversvømmes.

DN Sydthy og DN Nordjylland mener, at en spærring i Hvidbjerg Å er en trussel for stavsvild.

Flere høringssvar anfører trusler som allerede er indskrevet i Natura 2000-planen eller som er ulovlig aktivitet.

Naturstyrelsen vurderer ikke, at svartbag og sølvmåge skal nævnes som trussel. Naturstyrelsen har ikke kendskab nok til problemets omfang, og der er ikke et større antal ynglepar af svartbag og sølvmåge på tangerne.

Naturstyrelsen vurderer ikke, at mangel på øer med vand omkring uden at de oversvømmes er en trussel mod udpegningsgrundlaget. Der er flere brugbare øer i lagunen, og Naturstyrelsen har planlagt at lave flere.

I forhold til stavsild håndteres spærringer af vandplanen.

Naturstyrelsen gør opmærksom på at tilgroning og prædation fra bl.a. mink og ræv allerede er nævnt i planens trusselsafsnit. Ulovlig aktivitet håndteres af anden myndighed og kan ikke indskrives i planen.

6. Forvaltning af græsningstryk

Flere høringssvar kommenterer forvaltningen af græsningen på især Agger Tange og Harboøre Tange. F.eks. skriver DN Lemvig, at der bliver sat for få dyr til afgræsning på Harboøre Tange. DN Sydthy og DN Nordjylland mener, at der pletvis græsses hårdt på Agger Tange. JKF-Thisted, at græsningstryk og tidspunkt for, hvornår dyrene kommer på arealerne nok bør revurderes nogle steder.

Fugleværnsfonden anfører, at der bør laves tiltag for at afgræsningen på Agerø fortsætter, og om muligt laves naturgenopretning af strandengsarealer, der henligger uden drift.

Det er uden for Natura 2000-planens rammer at angive specifikke krav til forvaltning af græsning. Dette afklares i forbindelse med den efterfølgende handleplanlægning. Naturstyrelsen har ikke dokumentation for at slid udgør en trussel mod områdets udpegningsgrundlag. Tilgroning er allerede nævnt i trusselsafsnittet og sigtelinje 1.3 i indsatsprogrammet angiver en indsats for truslen. Græsningstrykket på Agger Tange bliver forvaltet vedvarende og fulgt nøje af Naturstyrelsen. Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat vedrørende indsatsprogram og virkemidler herunder tilskudsordninger.

7. Jagt

Mange af høringssvarene omtaler jagt i området. F.eks. anfører WWF, at jagt bliver nævnt som trussel flere steder i planen, men at der ikke er en indsats mod jagt. JKF-Thisted anfører, at jagt er nævnt flere steder i planen, hvor det ønskes fjernet, og JKF-Lemvig mener at jagt skal fjernes selv i overskrifter. DOF-Vestjylland mener, at der bør ses nærmere på jagt på Harboøre Tange og DN Lemvig mener, at jagt er en begrænsning for et naturligt fugleliv på Harboøre Tange.

Naturstyrelsen vurderer, at jagt ikke er en trussel i området, og jagt omtales derfor ikke i Natura 2000-planen. Jagt er kun nævnt som en del af en overskrift. Der skal derfor heller ikke være en indsats mod jagt. Overskriften vil ikke blive ændret, idet der er tale om en standardoverskrift, der giver et overblik over, hvilke kategorier af trusler afsnittet kan indeholde. Overskriften er uden praktisk betydning.

8. Målsætning og indsatsprogram

DN Sydthy anfører en række forslag til målsætning f.eks. at Agger Tanges østlige områder beskyttes mod færdsel, løse hunde og kite-surfing samt andre tiltag der forstyrrer områdets fugle. DN Sydthy anfører ligeledes en række forslag til indsatsprogrammet, herunder bekæmpelse af rynket rose og at løse hunde bør undgås.

DOF-Vestjylland og DOF-Nordvestjylland foreslår en række tiltag til indsatsprogrammet. DOF-Nordvestjylland foreslår f.eks. at det indskræpes at hunde holdes i snor

JFK-Lemvig vil gerne have reduceret i havtorn og rynket rose i F39 og have en mere målrettet bekæmpelse af ræv m.v.

DOF-Vestjylland foreslår en konkret målsætning, der angiver at engfugle prioriteres særdeles højt

Naturstyrelsen gør opmærksom på at de anførte forslag til målsætning og indsatsprogram enten allerede er med i Natura 2000-planen eller falder uden for Natura 2000-planens rammer, fordi de er for specifikke, eller fordi der er tale om ulovligheder, som håndteres af anden myndighed. Eksempelvis er prædation allerede håndteret under punkt 1.5 i planens indsatsprogram og tilgroning og invasive arter (herunder rynket rose) er håndteret under punkt 1.3 og 1.7 i indsatsprogrammet. Der henvises i øvrigt til punkt 5, 6, 7 og 14 i dette notat. Angående havtorn vil Naturstyrelsen gøre opmærksom på, at bestande af havtorn i klitter vil udgøre habitatnaturtypen havtornklit (2160).

En særskilt konkret målsætning for, at engfugle prioriteres særdeles højt falder uden for Natura 2000-planens rammer. Engfuglene er allerede indirekte prioriteret højt i de konkrete målsætninger, idet f.eks. gunstig bevaringsstatus påkræves for alle arter på udpegningsgrundlaget. Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat vedrørende, indsatsprogram, virkemidler herunder tilskudsordninger og kvælstof.

9. Udvidelse af areal med kalkoverdrev, surt overdrev, kildevæld og rigkær

Struer Kommune undrer sig over, at der kun kræves udvidelse af arealet med rigkær og kildevæld med 10-20 ha, når Hellerød Kær ifølge Kommunen omfatter over 30 ha. med endnu ikke kortlagt potentiel rigkær og kildevæld.

Thisted Kommune efterlyser datagrundlag/dokumentation for hvor de i planen angivne naturtyper kan udvides.

Naturstyrelsen har ikke været opmærksom på det store areal med potentiel habitatnatur i Hellerød Kær. Hellerød Kær vil blive kortlagt færdigt i år og blive medregnet i næste planperiode. Det er udenfor Natura 2000-planens rammer, at udspecificere hvor naturtyperne konkret kan udvides. Dette vil ske i forbindelse med handleplanlægningen.

10. Prioritering af naturtyper i afsnittet om modstridende interesser

Thisted Kommune efterlyser et afsnit om, hvordan man bør prioritere de forskellige naturtyper f.eks. rigkær og strandeng.

I Natura 2000-planens afsnit om modstridende interesser er anført, hvis en naturtype kan prioriteres på bekostning af en anden. Hvis en naturtype eller en art ikke er indskrevet i dette afsnit er det Naturstyrelsens vurdering, at indsatsprogrammet kan gennemføres for hele områdets udpegningsgrundlag.

11. Fejl i bilag 2

Flere hørings svar gør opmærksom på, at der er fejl i bilag 2 og uoverensstemmelser mellem plan og bilag 2.

Naturstyrelsen vil rette fejl og uoverensstemmelser i den endelige udgave af planen. Naturstyrelsen vil dog gøre opmærksom på, at der i indsatsprogrammet godt kan være en retningslinje om sikring af et levested, uden at der nødvendigvis er anført en indsats i bilag 2. Dette er tilfældet, hvis der vurderes allerede at være egnede levesteder i området, som skal sikres.

Naturstyrelsen gør opmærksom på, at jagt ikke er nævnt i hverken plan eller bilag 2 andet end i en overskrift, og at prædation er nævnt i trusselsafsnittet.

12. Miljøfarlige stoffer

Kystdirektoratet mener, at det i planens trusselsafsnit er uklart om der menes miljøfarlige stoffer generelt.

Miljøfarlige stoffer behandles i vandplanen, og der henvises derfor til den. Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat.

13. Kystbeskyttelse

Kystdirektoratet skriver, at de forudsætter, at de kan fortsætte deres arbejde med sikring af den jyske vestkyst.

Fremtidige projekter og fornyelse af tilladelser vil skulle konsekvensvurderes i forhold til naturplanen og lovgivning i øvrigt.

14. Forslag til virkemidler

Flere høringssvar foreslår en række konkrete virkemidler i området, f.eks. styring af slusepraksis, høslet på det rigtige tidspunkt, specifikke forhold omkring afgræsning og etablering af spærre på dæmningen til Agerø.

De foreslåede tiltag er for konkrete til Natura 2000-planen. Der henvises endvidere til det generelle høringsnotat om indsatsprogram og virkemidler herunder tilskudsordninger.

15. Bilag IV-arter og andre arter

Flere høringssvar omtaler områdets mange andre dyr og planter, som ikke er på udpegningsgrundlaget. DOF-Nordvestjylland finder det f.eks. betydningsfuldt at myndighederne er opmærksomme på de andre værdifulde naturinteresser i området.

Natura 2000-planen planlægger alene for områdets udpegningsgrundlag. I områdebeskrivelsen kan evt. nævnes andre vigtige arter eller naturtyper, men der skal også her være fokus på udpegningsgrundlaget. Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat vedrørende bilag IV-arter og andre arter.

Justeringer af forslag til Natura 2000-plan nr. 28

I planen er det på baggrund af de indkomne bemærkninger præciseret, at

- *Supplerende oplysninger indskrives i planens afsnit om igangværende pleje og genopretning*
- *Truslen invasive arter vil blive slettet for naturtype 1210 i bilag 2.*
- *Forstyrrelse slettes i trusselsafsnit og indsatsprogram for spættet sæl.*

Naturstyrelsens egne justeringer af forslag til Natura 2000-plan nr. 28

På baggrund af dialog i høringsperioden, og Naturstyrelsens egne overvejelser, er der foretaget justeringer af teksten i trussels- og indsatsafsnittet.

Efter at Naturstyrelsen i 2011 har erhvervet Harboøre Tange kan hydrologien styres udelukkende med fokus på at sikre optimale betingelser for områdets fugle. U hensigtsmæssig hydrologi er derfor fjernet som trussel for fugle på Harboøre Tange i den endelige udgave af planen. U hensigtsmæssig

hydrologi vurderes heller ikke at udgøre en trussel mod fugle andre steder i Natura 2000-området. Der vil derfor ikke længere være en indsat mod sikring af hensigtsmæssig hydrologi for fugle i Natura 2000-området.

Bevaringsprognose for pibeand og spidsand er ændret fra ugunstig til gunstig tilstand. Der er ikke aktuelle trusler mod arterne og bestandene er nogenlunde stabile.

Bevaringsstatus for mosehornugle er ændret fra ugunstig til ukendt tilstand på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.

Bevaringsprognose for lysbuget knortegås er ændret fra ugunstig til ukendt tilstand. Bestanden er nogenlunde stabil, men ålegræsset er i stadig tilbagegang.

Retningslinje om sikring af levesteder for arter er ændret, så artsspecifikke detaljer er udeladt.

På baggrund af oplysninger fra NaturErhverv om fiskeri med større fiskefartøjer, er der foretaget justeringer til teksten i trusselsafsnit samt tilføjet bilag 5.

Hverken ændringerne som følge af de indkomne bemærkninger, eller Naturstyrelsens egne justeringer giver anledning til fornyet høring af planforslaget.

Sammenfattende redegørelse for høring over miljørapport (SMV)

Parallelt med offentlig høring af planudkast til Natura 2000-plan for område nr. 28 har SMV-redegørelse for planen været i offentlig høring i henhold til bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer §8.

Natura 2000-planens formål er at sikre eller genoprette bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der har dannet grundlag for udpegning af Natura 2000-område nr. 28. SMV-rapporten viste ikke modstrid med andre miljøhensyn, og der er i den offentlige høring *ikke modtaget kommentarer til rapporten.*

Den offentlige høring har givet anledning til ændring af Natura 2000-planen, se ovenfor.

Hverken ændringerne som følge af de indkomne bemærkninger, eller Naturstyrelsens egne justeringer giver anledning til fornyet høring af planforslaget.

Naturstyrelsen vil overvåge effekten af Natura 2000-planen gennem det nationale overvågningsprogram NOVANA, http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Overvaagning_af_vand_og_natur/, som følger udviklingen i naturtilstanden og arealudbredelse af de naturtyper og arter, som planlægningen omfatter. Desuden vil Naturstyrelsen i samarbejde med NaturErhvervstyrelsen og Kommunernes Landsforening overvåge fremdriften i den forudsatte forvaltningsindsats.

Afsendere af høringssvar til Forslag til Natura 2000-plan nr. 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø:

- ID 2079 - Kystdirektoratet
- ID 1743 - Thisted Kommune

- ID 1899 - Struer Kommune
- ID 1919 - Lemvig Kommune
- ID 3928 - Morsø Kommune
- ID 149 - Foreningen Muslingeerhvervet
- ID 935 - Nationalparkfond Thy
- ID 1394 - DN
- ID 1943 - Biologisk Forening for Nordvestjylland (BFN)
- ID 2067 - Limfjordsrådet
- ID 3809 - Danmarks Jægerforbund
- ID 2546 WWF Verdensnaturfonden
- ID 3253 - Fugleværnsfonden
- ID 3652 - Danmarks Fiskeriforening
- ID 2410 - Danmarks Jægerforbund
- ID 3897 Dansk Ornitologisk Forening -Vestjylland
- ID 3911 Dansk Ornitologisk Forening – Nordvestjylland
- ID 4023 Greenpeace

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. N28, Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Den enkelte naturplan skal ifølge lov nr. 1398 af 22. oktober 2007 om miljøvurderinger af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

a) Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af 1) en basisanalyse, 2) en målsætning af det enkelte område, 3) et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse. Der er udarbejdet en overordnet målsætning for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Indsatsprogrammet angiver både generelle og konkrete retningslinjer for den forvaltning, der skal implementeres i 1. planperiode (6 år og 12 år for fredskovspligtige arealer) startende fra 2010. Endelig er der en kort beskrivelse af sammenhæng til vandplanen og et oversigtsskema, der opsummerer Natura 2000-planen jf. naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Formål

Planens mål på sigt er skitseret nedenfor. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og starte en proces, der genopretter akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser. For området gælder følgende overordnede målsætning:

Det overordnede mål for Natura 2000-området er, at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus.

Målet er, at områdets hav- og kystnatur udgør et stort, sammenhængende naturområde med vægt på dynamisk kystudvikling og reetablering af de hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten, med velegnede, udbredte yngle- og rasteområder for hav- og kystfugle samt havpattedyr.

De i området arealmæssigt dominerende marine naturtyper samt søer og laguner sikres. De i biogeografisk henseende vidstrakte strandenge sikres ligeledes.

Fuglebeskyttelsesområderne sikres som vigtige, velegnede levesteder for udpegningsgrundlagets fuglearter, herunder ansvarsarterne pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, lysbuget knortegås, pibeand, krikand og spidsand samt de truede eller sjældne ynglefugle brushane, alm. ryle, hvidbrystet præstekrave, splitterne, dværgterne og mosehornugle. Kystskrænterne med de truede naturtyper kalkoverdrev og surt overdrev sikres.

Doverkil sikres som karakteristisk landskabselement i området med meget fine kildevæld og rigkær og som velegnet levested for den biogeografisk sjældne art gul stenbræk.

Arealet af surt overdrev, kalkoverdrev, kildevæld og rigkær, herunder arealet af ovenstående levesteder, søges øget, og der skabes så vidt muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne. Arealet med klitnaturtyper øges.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, som indebærer bekæmpelse af invasive arter, en lav næringsstofbelastning samt gode sprednings og etableringsmuligheder for arterne.

Relevante planer

Dele af Natura 2000-området er omfattet af fredninger.

Agger Tange samt Harboøre Tange er begge fredet med det formål at sikre naturværdierne. Plet Enge og Sønderholm Enge indgår ligeledes i en fredning. Fredningerne af Agger og Harboøre Tange omfatter restriktioner på jagt og færdsel.

I Natura 2000-området indgår desuden fredningen af farvandet omkring Agerø og Skibsted Fjord. Området er fredet med det formål at sikre naturværdierne og området som videnskabeligt referenceområde samt sikre en vis lokal rekreativ udnyttelse. I området er der forbud mod jagt, fiskeri med bundskrabende redskaber samt restriktioner på sejlads og anden færdsel.

Herudover er Boddum bakker, Brokær, Dover Kil og Ydby Skjold fredet med det formål at sikre de landskabelige, arkæologiske og biologiske hensyn.

Mange af Natura 2000-områdets privatejede arealer plejes ved græsning/slæt. Af hensyn til de truede engfuglearter har Skov- og Naturstyrelsen gennem en længere årrække foretaget pleje af engarealer ved afgræsning og rydninger. Plejen af engarealerne forventes fortsat i de kommende år.

Ved Dover Kil er der i 2006 igangsat et plejeprojekt med høslet af tagrørene. På Harboøre Tange er der i forbindelse med et LIFE-engfugleprojekt etableret en automatisk sluseport. Ved hjælp af sluseporten søges vandstanden på engene og i lagunesøerne reguleret således, at arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget tilgodeses bedst muligt.

Skov- og Naturstyrelsen har erhvervet Tissing Vig, som tidligere var en del af Limfjorden, og som efter tørlægning har været udnyttet landbrugsmæssigt, med den hensigt at omdanne området til en ferskvandssø.

Natura 2000-områderne vil fremgå af landsplandirektivet (de tidligere regionplaner). Disse skal indeholde retningslinjer i overensstemmelse med bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder nr. 408 af 1. maj 2007. Det betyder, at landsplandirektivet skal indeholde retningslinjer, der i overensstemmelse med direktivforpligtelserne kan understøtte områdernes bevaringsmålsætninger. Landsplandirektivet indeholder derfor ikke udlæg af nye arealer til byzone, sommerhusområde, nye større vejanlæg, øvrige trafik og tekniske anlæg eller væsentlige udvidelser eller nye områder til råstofindvinding på land mv., mens der kan være retningslinjer, der bidrager til at sikre naturforholdene, jf. bestemmelser i bekendtgørelsens § 5.

Der vil derfor ikke med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger og retningslinjer for den efterfølgende kommunale planlægning være modstrid mellem den og landsplandirektivet.

b) Nul - alternativ

En række naturtyper og levesteder for arter kræver vedvarende drift for at sikre og opretholde gunstig bevaringsstatus det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i ugunstig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke planen for 1. planperiode iværksættes, vil de lysåbne naturtyper risikere en fortsat tilgroning af høje urter, vedplanter og invasive arter. Flere naturtyper vil på grund af øget tilgroning have risiko for yderligere fragmentering. U hensigtsmæssig hydrologi som følge af grøftning og dræning vil fortsat være en trussel for områdets fugtige naturtyper.

Levesteder for blank seglmos og gul stenbræk vil ligeledes forringes på grund af fortsat afvanding og tilgroning.

Ligeledes vil fuglenes levesteder have risiko for tilgroning eller for at blive plejet uden hensyntagen til arternes specifikke habitatkrav. Tilgroning vil både forringe fuglenes yngleområder og

fourageringsmuligheder. Ligeledes kan uhensigtsmæssig hydrologi på grund af uhensigtsmæssig slusepraksis fortsat bevirke udtørring af ynglesteder for områdets fugle. Prædation på ynglepladser kan fortsætte og flere fugle vil ikke blive sikret tilstrækkeligt uforstyrrede yngle- og rasteområder.

Bevaringsprognose er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Odder på grund af stor og stabil bestand.
- Spættet sæl på grund af stabil bestand.
- Rørhøg pga. stabile ynglebestande.
- Sangsvane, krikand og hjejle pga. stabile bestande i træktiden.
- Lille kobbersneppe på trods af svingende bestande idet forholdene for arten lokalt er gode.

Bevaringsprognose er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- De tre marine typer: sandbanke, vadeflode og bugt på grund af for stor tilførsel af næringsstoffer fra oplandet og tilstødende havområder, forhøjede niveauer af miljøfarlige stoffer og invasive arter. Betydningen af fiskeriets påvirkning er ukendt. – både i forhold til fiskeriets omfang og påvirkning samt hvilken naturtilstand der skal sikres i forhold til direktivets krav om gunstig bevaringsstatus.
- Rev på grund af for stor tilførsel af næringsstoffer fra oplandet og tilstødende havområder, forhøjede niveauer af miljøfarlige stoffer og invasive arter. Endvidere som følge af fiskeri med bundslæbende redskaber.
- Lagune på grund af næringsstofbelastning og tilgroning med græs og høje urter.
- Strandeng på grund af afvanding, invasive arter samt tilgroning.
- Forklit og hvid klit da det vurderes, at den laveste tålegrænse for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet og på grund af anlægsaktiviteter, som hindrer fri dynamik
- Grå/grøn klit, på grund invasive arter, tilgroning, at den laveste tålegrænse for kvælstof deposition er overskredet på hele arealet, samt fordi over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V.
- Klithede på grund af invasive arter, tilgroning, at den laveste tålegrænse for kvælstof deposition er overskredet på hele arealet, samt fordi over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V.
- Grårisklit da det vurderes at den laveste tålegrænse for kvælstof deposition er overskredet på hele arealet.
- Vandløb på grund af grødeskæring og vandløbsoprensning.
- Tør hede på grund af tilgroning, at den laveste tålegrænse for kvælstof deposition er overskredet på hele arealet, samt fordi over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V.
- Kalkoverdrev på grund af fragmentering, tilgroning, invasive arter, samt fordi over 25 % af arealet er i strukturklasse III-V.
- Surt overdrev på grund af fragmentering, tilgroning, invasive arter samt at den laveste tålegrænse for kvælstof deposition er overskredet på hele arealet.
- Kildevæld på grund af lille areal og tilgroning.
- Rigkær på grund af fragmentering, afvanding og tilgroning
- Blank seglmos og gul stenbræk på grund af afvanding, tilgroning samt fordi gul stenbræk ikke er fundet i området i en årrække.
- Klyde på grund af svingende eller aftagende yngle- og trækbestand, afvanding og tilgroning af fouragerings- og ynglepladser samt prædation.
- Hvidbrystet præstekrave da arten er forsvundet som ynglefugl i området, muligvis på grund af forstyrrelse og tilgroning af levesteder.
- Alm. ryle og brushane på grund af svingende eller aftagende ynglebestand, tilgroning, afvanding, udtørring af ynglepladser og prædation.
- Splitterne og fjordterne på grund af at arterne er forsvundet som ynglefugle, muligvis pga. forringet fødegrundlag, forstyrrelse, færre hættemågekolonier og prædation.
- Havterne på grund af svingende eller aftagende ynglebestand, pga. afvanding, over-svømmelse, forstyrrelse og prædation på ynglepladserne.

- Dværgterne på grund af svingende eller aftagende ynglebestand, forstyrrelse og prædation på ynglepladserne.
- Pibesvane på grund af svingende eller aftagende bestand.
- Pibeand og spidsand på grund af svingende eller aftagende bestand, samt eutrofiering af vandområderne, afvanding, tilgroning og forstyrrelse på levestedet.
- Lysbuget knortegås – bestanden er i fremgang, men den væsentligste fødekilde ålegræs er stærkt begrænset og i tilbagegang
- Kortnæbbet gås på grund af aftagende bestand.
- Mosehornugle på grund af forsvinden som ynglefugl og forringelser af levestedet.

Bevaringsprognose er ukendt for:

- Strandvold med enårige planter og strandvold med flerårige planter på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.
- Enårig strandengsvegetation på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.
- Havtornklit, klitlavning og hængesæk da naturtyperne ikke er registreret i forbindelse med kortlægningen
- Næringsrig sø da naturtypen ikke er kortlagt i området.
- Stavsild på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.
- Stor vandsalamander på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.
- Bramgås, rørdrum, hvinand og toppet skallesluger på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.

c) Miljøforhold i områder der kan blive berørt

I planen pointeres at målsætningen om gunstig bevaringsstatus også gælder for naturtyper der som følge af naturlig succession er i risiko for at udvikle sig til en anden naturtype. For at opfylde målsætningen kan det være nødvendigt at prioritere de mere lysåbne typer. Se evt. beskrivelsen under afsnit h). I særlige tilfælde kan naturtypen vandløb med vandplanter nedprioriteres til fordel for andre våde habitatnaturtyper.

I forhold til fuglene er der i Natura 2000-området en aktuel afvejning af, om der på enge og strandenge skal skabes gunstige levevilkår for rørhøg og rørdrum eller for f.eks. brushane og alm. ryle. I langt de fleste tilfælde prioriteres at genskabe de afgræssede, gunstige forhold for engfuglene, mens gamle, veludviklede rørsumpe, hvor rørhøg og rørdrum yngler bevares urørte. Se evt. beskrivelsen under afsnit h).

Planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser for andre naturtyper eller arter der udgør områdets udpegningsgrundlag.

Planens gennemførelse vurderes tilsvarende ikke at få negative konsekvenser for kendte forekomster af habitatdirektivets bilag IV-arter, ansvarsarter og rødlistede arter, herunder strandtudse og spidssnudet frø.

d) Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er systematisk beskrevet i planen. Planens mål er, at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

e) Internationale miljøbeskyttelses mål

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven. Planen vil sikre, at areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i statens retningslinjer for 1. planperiode. For Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø gælder:

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition på området's habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven jf. regeringsudspillet Grøn Vækst, april 2009. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til typerne reduceres, herunder fra dræntilløb, dyrkede marker, overfladevand, spildevand og fodring. For marine naturtyper, større søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi på arealer med strandeng, kildevæld og rigkær, samt på levesteder for gul stenbræk, blank seglmos, alm. ryle, klyde, brushane, havterne, krikand, spidsand, pibeand, rørdrum.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet og miljøvenlig vandløbspleje.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder for*
Stavsild – Sikre fri vandring samt gunstige gyde- og fourageringsområder.
Stor vandsalamander – sikre velegnede vandhuller uden væsentlig skygge og tilgroning og gode spredningsmuligheder mellem levesteder, samt velegnede terrestriske fouragerings- og overvintringssteder.
Odder – sikre tilpas uforstyrrede opholdsteder omkring vandløb med et minimum af trafikdrab og gode fysiske forhold i vandløb.
Spættet sæl – sikre uforstyrrede yngle- og hvileområder samt tilstrækkeligt fødegrundlag
Blank seglmos, gul stenbræk – sikre velegnede levesteder med høj vandstand og lav vegetation.
Rørdrum, rørhøg - sikre velegnede, uforstyrrede ynglesteder af rørskov med rigeligt fødegrundlag og vanddækket rørsump.
Alm. ryle, brushane, hvidbrystet præstekrave - sikre velegnede, uforstyrrede ynglesteder med rigeligt fødegrundlag, lav vegetation, uden udtørring og med et minimum af prædation.
Splitterne, fjordterne, havterne, dværgterne - sikre velegnede, uforstyrrede ynglesteder med rigeligt fødegrundlag med et minimum af prædation samt stabil vandstand.
Mosehornugle – sikre velegnede uforstyrrede ynglesteder med rigeligt fødegrundlag.
Klyde - sikre velegnede uforstyrrede ynglesteder samt raste- og fourageringsarealer med rigeligt fødegrundlag, lav vegetation, uden udtørring og med et minimum af prædation.
Lysbuget knortegås – sikre velegnede uforstyrrede raste- og fourageringsarealer med rigeligt fødegrundlag i form af store bevoksninger af ålegræs og lav vegetation.
Kortnæbbet gås, bramgås – sikre velegnede uforstyrrede raste- og fourageringsarealer med rigeligt fødegrundlag og lav vegetation.
Pibesvane, sangsvane – sikre velegnede raste- og fourageringsarealer med rigeligt fødegrundlag.
Pibeand, Krikand, Spidsand - sikre velegnede uforstyrrede raste- og fourageringsarealer med rigeligt fødegrundlag, med lav vegetation og uden afvanding.
Hvinand, Toppet Skallesluger - sikre velegnede uforstyrrede raste- og fourageringsarealer med rigeligt fødegrundlag.
Lille kobbersnepe - sikre velegnede, uforstyrrede raste – og fourageringarealer, uden udtørring og med rigeligt fødegrundlag.
Hjejle - sikre velegnede raste – og fourageringarealer med lav vegetation og rigeligt fødegrundlag.
- 1.5 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for spættet sæl hvinand og toppet skallesluger. Skov- og Naturstyrelsen undersøger og vurderer, hvor og i hvilket omfang, der er behov for konkret indsats.*

- 1.6 *Invasive arter som mink, rynket rose, bjerg-fyr og klit-fyr, bekæmpes med bedst kendte metode og deres spredning forebygges efter bedst kendte viden.*
- 1.7 *For de marine naturtyper sikres, at projekter og aktiviteter ikke skader lokaliteten.*
- 1.8 *For stavsild sikres, at projekter og aktiviteter ikke har væsentlige påvirkninger på forekomsten af fiskene i området.*

De kommende vandplaner bidrager til at løfte indsatsen med hensyn til forbedret vandkvalitet, herunder reduktioner i tilførslen af næringsstoffer og håndteringen af miljøfremmede stoffer i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Vandplanerne vil derudover bidrage til at sikre kontinuitet i vandløb. En nærmere beskrivelse af konkrete sammenhænge og synergier med den vandplan, der omfatter dette Natura 2000-område, afventer færdiggørelsen af vandplanforslaget.

f) Planens indvirkning på miljøet

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovens bilag 1f, i de tilfælde hvor de vurderes at være af væsentlig betydning.

<i>Planens indvirkning på</i>	Påvirkes	Ingen på-virkning	<i>Redegør for indvirkning</i>
Biologisk mangfoldighed	x		Sikring og forbedring af naturgrundlaget øger den biologiske mangfoldighed.
Befolkningen	x		De rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		x	-
Fauna og flora	x		Er redegjort for.
Jordbund		x	-
Vand	x		Sikring og forbedring via vandplanen og Natura 2000-planen.
Luft		x	-
Klimatiske faktorer		x	-
Materielle goder		x	-
Landskab	x		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien.
Kulturarv, herunder kirker		x	-
Arkitektonisk arv		x	-
Arkæologisk arv		x	-

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen statens retningslinjer.

Følgende konkrete tiltag er planlagt.

Sigtelinie 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter

- 2.1 *Forekomsterne af kalkoverdrev, surt overdrev, kildevæld og rigkær søges udvidet og sammenkædet, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 2.2 *Velegnede Levesteder for den sjældne og truede bilag II-art gul stenbræk udvides eller sammenkædes.*

Sigtelinie 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen

- 3.1 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, skal sikres mod ødelæggelse.*
- 3.2 *Der sikres beskyttelse mod ødelæggelse af rev.*

Sigtelinie 4. Særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare

- 4.1 *Arealet med rigkær udvides sammen med arealet med kildevæld (levested for gul stenbræk) med sammenlagt 10-20 ha, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 4.2 *Arealet med kalkoverdrev og surt overdrev udvides, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 4.3 *Gul stenbræk sikres, ved at potentielle levesteder opnår en kvalitet og størrelse (ca. 1 ha, 1-3 levesteder) i området omkring Doverkil. Herved sikres også levesteder for blank seglmos.*
- 4.2 *For mosehornugle skal der på nationalt plan iværksættes en nærmere undersøgelse af artens bestandsmæssige flaskehalse og dens krav til levesteder i beskyttelsesområderne med henblik på indsatser til sikring af gunstig bevaringsstatus.*
- 4.3 *De truede ynglefugle: alm. ryle, brushane, splitterne og dværgterne sikres gunstig bevaringsstatus ved at sikre levestederne en kvalitet og størrelse, så de minimum kan understøtte de i målsætningen angivne ynglende par i området hvert år.*
- 4.4 *Fugle under kriteriet om "få forekomster": For hvidbrystet præstekrave sikres tilstrækkeligt store, uforstyrrede og velegnede yngle- og fourageringsområder til, at en stabil ynglebestand af hvidbrystet præstekrave kan etableres.*

Der udarbejdes handleplaner og vælges virkemidler af kommunerne og Skov- og Naturstyrelsen m.fl. indenfor rammerne af indsatsprogrammet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremme den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. For området er der foretaget følgende valg:

Visse naturtyper kan antagelig kun opretholdes på bekostning af andre naturmæssige interesser.

I dette Natura 2000-område medfører den naturlige succession, at habitatnaturtypen grårisklit langsomt breder sig på bekostning af mere lysåbne naturtyper. Ved naturpleje i området skal der tages hensyn til dette forhold, så balancen mellem naturtyperne på udpegningsgrundlaget opretholdes og målsætningen om gunstig bevaringsstatus for alle typerne opfyldes. Udviklingen skønnes dog at være beskeden.

I særlige tilfælde kan naturtypen vandløb med vandplanter nedprioriteres til fordel for andre våde habitatnaturtyper. Dette gælder kun i tilfælde, hvor vandløbet er kunstigt anlagt, kanaliseret og har ringe naturindhold.

I forhold til fuglene er der i Natura 2000-området en aktuel afvejning af, om der på enge og strandenge skal skabes gunstige levevilkår for rørhøg og rørdrum, som yngler i veludviklet rør-

sump, eller for f.eks. brushane og alm. ryle, som yngler på velafgræssede enge. I langt de fleste tilfælde er de afgræssede enge under tilgroning, og vadefuglene er truede og i tilbagegang, så her prioriteres også i de tilfælde at genskabe de afgræssede, gunstige forhold for engfuglene. Gamle, veludviklede rørsumpe, hvor rørhøg og rørdrum yngler bevares naturligvis urørte.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA og DEVANO overvågningsprogrammer. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen – udarbejdet i forbindelse med naturplanen - udgør det nuværende vidensgrundlag for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med naturplanlægningen. Analysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

j) Ikke teknisk resume

I medfør af lov nr. 1398 af 22. oktober 2007 er der foretaget en miljøvurdering. Planen vil sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for områdets udpegningsgrundlag og den biologiske mangfoldighed generelt samt et sammenhængende og varieret landskab.

Det overordnede mål for Natura 2000-området er, at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Målet er, at områdets hav- og kystnatur udgør et stort, sammenhængende naturområde med vægt på dynamisk kystudvikling og retablering af de hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten, med velegnede, udbredte yngle- og rasteområder for hav- og kystfugle samt havpattedyr.

De i området arealmæssigt dominerende marine naturtyper samt søer og laguner sikres. De i biogeografisk henseende vidstrakte strandenge sikres ligeledes.

Fuglebeskyttelsesområderne sikres som vigtige, velegnede levesteder for ansvarsarter samt for truede eller sjældne ynglefugle. Kystskrænterne med fine overdrev og klitter sikres. Doverkil sikres som karakteristisk landskabselement i området med meget fine kildevæld og rigkær.

I området prioriteres levesteder for engfugle højere end levesteder for rørskovs-ynglende fugle, hvor der er tilgroning af strandenge og ferske enge. Gamle, veludviklede rørskovsarealer bevares.

Hvis ikke planen iværksættes, vil de lysåbne naturtyper risikere en fortsat tilgroning af høje urter, vedplanter og invasive arter. Flere naturtyper vil på grund af øget tilgroning have risiko for yderligere fragmentering. U hensigtsmæssig hydrologi som følge af grøftning og dræning vil fortsat være en trussel for områdets fugtige naturtyper. Levesteder for blank seglmos og gul stenbræk vil ligeledes forringes på grund af fortsat afvanding og tilgroning. Ligeledes vil fuglenes levesteder have risiko for tilgroning eller for at blive plejet uden hensyntagen til arternes specifikke habitatkrav. Tilgroning vil både forringe fuglenes yngleområder og fourageringsmuligheder. Ligeledes kan uhensigtsmæssig hydrologi på grund af uhensigtsmæssig slusepraksis fortsat bevirke udtørring af ynglesteder for områdets fugle. Prædation på ynglepladser kan fortsætte, og flere fugle vil ikke blive sikret tilstrækkeligt uforstyrrede yngle- og rasteområder.

En gennemførelse af Natura 2000-planen sikrer og forbedrer den biologiske mangfoldighed og naturgrundlaget, giver mulighed for større naturoplevelser samt øger de landskabelige værdier.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser for områdets udpegningsgrundlag samt kendte forekomster af habitatdirektivets bilag IV-arter, ansvarsarter og rødlistede arter.

Tillæg om ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø (Natura 2000-område nr. 28).

Tillægget gælder både for basisanalyser for lysåbne naturtyper og arter samt for skovbasisanalyser.

Natura 2000-planerne bygger på den eksisterende viden om naturforholdene. Denne viden er områdevis blevet opgjort i basisanalyserne for hhv. Natura 2000-skovplanlægning, Natura 2000-havplanlægning samt Natura 2000-planlægning for øvrige arealer. Basisanalyserne, der udgør en del af den færdige plan for Natura 2000-området, blev offentliggjort i 2007 og kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside \(www.blst.dk/Natura2000plan/\)](http://www.blst.dk/Natura2000plan/).

Dette tillæg opsummerer den viden, der – ud over basisanalysens – supplerende indgår som grundlag for Natura 2000-planen. Tillægget er opbygget med et indhold og en struktur, der svarer til basisanalysens opbygning.

For nogle områder er der på baggrund af basisanalysen eller overvågningsdata mv. foretaget ændringer i udpegningsgrundlaget. Det gældende udpegningsgrundlag kan ses i figur 2 i naturplanen. I det tilfælde at nye arter er tilføjet udpegningsgrundlaget er vurderinger af deres levestedsareal opgjort i dette bilag.

Siden basisanalyserne er der i nogle områder foretaget kortlægning af yderligere naturtyper, skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer og/eller en genkortlægning af i første omgang oversigtligt kortlagte arealer. De ny- eller genkortlagte arealer har bidraget med ny viden af betydning for Natura 2000-planerne.

Der er foretaget nye overslagsberegninger af den luftbårne kvælstofdeposition til de kortlagte naturtyper. Beregningerne omfatter nu alle kortlagte arealer af både lysåbne naturtyper og skovnaturtyper.

I nogle områder er der endvidere sket væsentlige ændringer i driften, igangsat naturgenopretningsprojekter el.lign. siden færdiggørelsen af basisanalyserne.

1. BESKRIVELSE AF OMRÅDET

Områdets afgrænsning er uændret, og områdets overordnede naturindhold er uændret.

2. TILFØJELSER TIL UDPEGNINGSGRUNDLAGET

I basisanalysens afsnit 2 er omtalt væsentlige nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der ikke var en del af områdets oprindelige udpegningsgrundlag. Der er desuden fremkommet yderligere oplysninger om naturtyper og arter i forbindelse med overvågning og kortlægning udført 2006-2008. Disse arter og naturtyper er vurderet i forbindelse med en revision af udpegningsgrundlaget. Det aktuelle udpegningsgrundlag fremgår af figur 2 i naturplanen – og af [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#).

Følgende naturtyper: surt overdrev (6230), hængesæk (7140), kildevæld (7220) samt arten blank segl (1393) er tilføjet det oprindelige udpegningsgrundlag.

3. NYE DATA OM NATURTYPER OG ARTER

Første runde af kortlægningen af EF-habitatområdernes naturtyper blev foretaget i perioden 2004-2005. I første omgang blev kun 18 lysåbne naturtyper samt skovnaturtyper på fredskovspligtige arealer kortlagt. I løbet af 2007 og 2008 er der foretaget kortlægning af flere lysåbne naturtyper, og der er kortlagt skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer. Endelig er der foretaget genkortlægning af områder, som kun blev kortlagt oversigtligt/stikprøvevist i første runde.

Nye data om areal og antal forekomster af naturtyper og arter i dette Natura 2000-område fremgår af nedenstående tabel 1. Ud over de nævnte naturtyper er der i habitatområdet kortlagt et mindre udvalg af områdets vandhuller.

Data om ny-/genkortlagte naturtyper er medtaget såfremt der er tale om nykonstaterede naturtyper eller væsentlige ændringer i forhold til oplysningerne i basisanalysens afsnit 2.

Nr.	Naturtype	Regi- streret areal (ha)	Antal fore- komster	Kilde
Terrestriske naturtyper				
1330	Stranden	1314	55	3
2130	Grå/grøn klit	168	3	3
2140	Klithede	27	3	3
3150	Næringsrig sø	20	3	3
4030	Tør hede	2,7	3	3
6210	Kalkoverdrev	33	12	3
6230	Surt overdrev	20	8	3
7220	Kildevæld	0,6	3	3
7230	Rigkær	17	19	3

Tabel 1. Opdaterede data om nye eller genkortlagte naturtyper i habitatområde nr. 28. Data stammer fra 1) NOVANA-overvågningsprogrammet (2004-2008) samt Ringkøbing og Viborg Amts overvågning i perioden 1988-2006. 2) Naturtypekortlægning 2004-05 (NOVANA/DEVANO). 3) Genkortlægning, supplerende kortlægning 2007-08 (DEVANO). Kortlægningsdata for naturtyperne (ekskl. vandnaturtyper) kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#). *Prioriteret naturtype.

4. SUPPLERENDE TRUSSELSVURDERING

I basisanalysen blev der præsenteret en trusselvurdering og tilstandsdata for de forskellige naturtyper og arter. Hvad angår de ny- og genkortlagte naturtyper vurderes disse forhold at være afspejlet i henholdsvis struktur- og artstilstand, som kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#). Struktur- og artstilstand udgør tilsammen naturtilstanden, som fremgår af figur 4 i naturplanen. De registrerede data (strukturparametre og artslistor) for de enkelte forekomster kan endvidere ses i den fællesoffentlige naturdatabase på www.naturdata.dk.

Ud over basisanalysens opgørelse af trusler mod områdets naturindhold er der nedenstående tilføjelser og ændringer.

4.1 Belastning af naturområder med luftbåret kvælstof

I tabel 2 er den gennemsnitlige afsætning af kvælstof opgivet som kommunevise gennemsnit af NH_y og NO_x for 2006 (DMU).

Kommune	NH _y (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)	Heraf stammende fra danske kilder (%)
Lemvig	8	8	15	33 %
Morsø	9	6	15	44 %
Struer	9	6	15	42 %
Thisted	7	7	14	34 %
Lands gennemsnit	8	9	17	33 %

Tabel 2. Baggrundsbelastningen (i kg N/ha/år) i de kommuner, som Natura 2000-området ligger inden for. Kvælstofdepositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH_y (ammoniak og ammonium, primært fra husdyrproduktion), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat (fra transport, energi-produktion og industri) og total N (samlet tør- og våddeposition). DMU, 2006.

Det gennemsnitlige kvælstofnedfald i de kommuner, hvori Natura 2000-området ligger, er 15 kg N/ha/år, hvilket er lidt lavere end landsgennemsnittet. Belastningen med ammoniak og ammonium (NH_y) er det samme som landsgennemsnittet. Nedfaldet af NO_x'er – der overvejende stammer fra transport, energiproduktion og industri – er lavere end landsgennemsnittet.

Overslagsberegning af den lokale kvælstofbelastning

Da husdyrbrug ikke ligger jævnt fordelt i landskabet, vil kvælstofbelastningen af et naturområde variere alt efter om der ligger husdyrbrug tæt på naturområdet, eller der slet ikke er husdyrbrug i nærområdet. Hertil kommer, at afsætningen af kvælstof på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Der er f.eks. stor forskel på, hvor meget der afsættes på en skov (med stor ruhed og dermed med stor afsætnings-overflade) og på en lysåben eng (med lavere ruhed og mindre afsætnings-overflade). Der er derfor foretaget en korrektion af de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for Natura 2000-området. Ruheden af naturarealerne er vurderet på baggrund af den vedplantedækning, som er registreret ved kortlægningen.

Korrektionen er foretaget ved hjælp af en metode beskrevet i Ammoniakmanualen (Skov- og Naturstyrelsen, 2003) opdateret som beskrevet i boksen nedenfor. Der er ikke tale om en eksakt beregning, men om en forholdsvis grov overslagsberegning, der dog giver en indikation af om, og i givet fald hvor meget tålegrænserne er overskredet for de forskellige naturtyper. Derfor kan overslagsberegningerne ikke direkte indgå i myndighedsbehandling af N-belastning fra konkrete husdyrbrug/virksomheder.

Overslagsberegningerne viser, at kvælstofnedfaldet på størsteparten af naturområderne i Natura 2000-område nr. 28 ligger mellem 10 og 20 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes overfladeruhed.

Naturtype	Tålegrænse-interval kg N/ha/år	Kvælstofafsætning overslag (kg N/ha/år)	
		10-15	15-20
Strandeng (1330)	30-40	100%	
Grå/grøn klit (2130)	10-20 (b)	100%	
Klithede (2140)	10-20 (b)	100%	
Grårisklit (2170)	10-20 (b)	100%	
Tør hede (4030)	10-20	68%	32%
Kalkoverdrev (6210)	15-25	100%	
Surt overdrev (6230)	10-20	87%	13%
Kildevæld (7220)	15-25 (h)	100%	
Rigkær (7230)	15-25 (c)	98%	2%
Total		100%	0,3%

Tabel 3. Overslag over tålegrænseoverskridelser i Natura 2000-området. For hver naturtype er angivet naturtypens tålegrænseinterval og andelen af det samlede areal i forskellige intervaller af belastninger. Tålegrænsen for et konkret naturområde vil typisk ligge indenfor tålegrænseintervallet.

Belastninger, hvor den lokale N-belastning ligger under den nedre grænse i tålegrænseintervallet (tålegrænsen ikke overskredet), er markeret med grønt, N-belastninger, der ligger indenfor tålegrænseintervallet (overstiger den lave ende af tålegrænseintervallet), er vist med gult, og N-belastninger, der ligger over tålegrænseintervallet (overstiger den høje ende af tålegrænseintervallet), er markeret med rødt.

- (a) Tålegrænsen for atmosfærisk belastning er ikke relevant, idet naturtyperne er naturligt kvælstofrige, ufølsomme for atmosfærisk tilførsel, eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder, fx grundvand eller overfladenær afstrømning.
- (b) Tålegrænsen for beskyttelse af laver ($10 - 15 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme laver på lokaliteten ønskes beskyttet.
- (c) Tålegrænsen for højmoser ($5 - 10 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter på lokaliteten ønskes beskyttet.
- (d) Tålegrænsen for Oligotrofe søer ($5 - 10 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) benyttes for småsøer i kiitlavninger.
- (e) Tålegrænsen for heder ($10 - 20 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) anvendes, hvis dværgbuske (lyng mv.) er hyppige.
- (f) Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fersk natureng, der kan være mere kvælstoffølsom.
- (g) Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fattigkær, der har tålegrænse i intervallet $10 - 20 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$.
- (h) Naturtypen omfatter også Palludellavæld, der forventes at have tålegrænser i den lave ende af intervallet.
- (i) Baseret på tålegrænsen for laver.
- (j) Tålegrænsen bør modelberegnes. En modelberegning kan give lavere tålegrænser, ned til $7 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$.

Bestemmelse af kvælstofnedfaldets størrelse på naturområder og sammenligning med andre beregninger

Den præcise størrelse af kvælstofbelastningen på et konkret naturområde er vanskelig at bestemme. Der kan enten foretages målinger (som er tidskrævende, omkostningstunge og usikre, da de som regel kun repræsenterer en kortere måleperiode og derfor skal omregnes til "normale" forhold), eller der kan foretages modelberegninger med modeller af forskellig art, hvoraf nogle er meget ressourcekrævende og omkostningstunge, mens andre har karakter af overslagsberegninger. Resultater fra alle modelberegninger er typisk behæftet med en forholdsvist høj usikkerhed.

Overslagsberegninger i basisanalysen 2006 og i dette tillæg (2009): De nye overslagsberegninger, der er præsenteret ovenfor, viser især på de meget tilgroede naturområder en lavere belastning på de fleste lysåbne naturområder end de overslagsberegninger, der blev lavet i 2006 i forbindelse med basisanalysen. Forskellen skyldes, at korrektionsfaktoren i forhold til naturområdets ruhed er revurderet, og der er anvendt opdaterede tal for kommunevise gennemsnitsdepositioner, geografisk fordeling af dyreenheder (CHR) og samlet N-emission på landsplan. Til forskel fra de daværende beregninger er der nu også beregnet kvælstofnedfald til skovnaturtyper. De nye overslagsberegninger vurderes at være mere retvisende end overslagsberegningerne fra 2006 – og de dækker ensartet alle landets Natura 2000 områder.

Overslagsberegningerne skal alene anvendes til at give et foreløbigt overblik over omfanget af tålegrænseoverskridelser til brug ved vurdering af gunstig bevaringsstatus, ikke til konkret sagsbehandling.

4.2 Andre trusler mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af trusler mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget er der ikke identificeret nye trusler.

5. SUPPLERENDE MODSATRETTEDE INTERESSER

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af modstridende interesser mod områdets naturindhold er der ikke identificeret nye modstridende interesser.

6. SUPPLERENDE NATURFORVALTNING OG PLEJE

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af naturforvaltning eller pleje inden for dette Natura 2000-område, er der ikke identificeret ændret naturforvaltning og pleje.

REFERENCER

Bak, J. 2003: *Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug*. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2006: *Deposition af N komponenter 2006 – kommuner*.
http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-tilstand/3_Luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/deposition.asp

Ellermann, T. m.fl., 2005: *Atmosfærisk deposition 2004, NOVANA*, Faglig Rapport fra DMU nr. 555, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Ellermann, T. m.fl., 2006: *Atmosfærisk deposition 2005, NOVANA*, Faglig Rapport fra DMU nr. 595, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Ellermann, T. m.fl., 2007: *Atmosfærisk deposition 2006*, Faglig Rapport fra DMU nr. 645, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Frohn, L. M. m.fl., 2008: *Kvælstofbelastning af naturområder i Østjylland. Opgørelse for udvalgte Natura 2000 områder*, Faglig Rapport fra DMU nr. 673, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

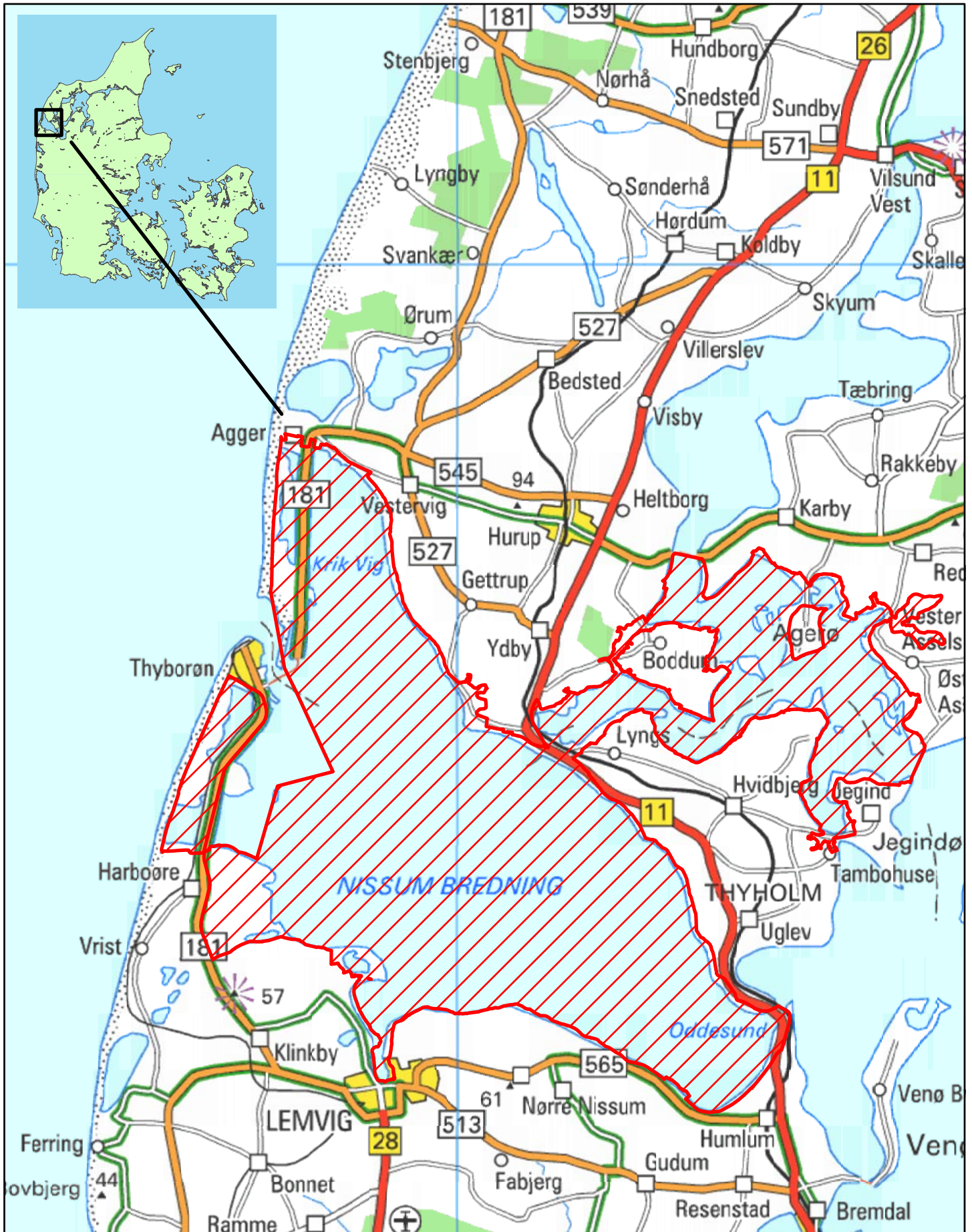
Geels, C. m.fl., 2008: *Kvælstofbelastning af naturområder på Bornholm og Sjælland. Opgørelse for udvalgte Natura 2000 områder*, Faglig Rapport fra DMU nr. 689, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Nielsen O. K. m.fl., 2008: Denmark's National Inventory Report 2008. *Emission Inventories 1990-2006 – Submitted under the United Nations Framework Convention on Climate Change*. Faglig Rapport fra DMU nr. 667, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Skov- og Naturstyrelsen, 2005: Harmoniserede tålegrænser. Opdatering af 15. december 2005.
<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/78C70731-71A2-40B6-B611-2F1340CB922A/14951/Ammoniakmanual02122005.pdf>

Natura 2000-basisanalyse

Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Kort over den nordlige del af Natura 2000-område nr 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Titel

Natura 2000-basisanalyse Agger Tange, Nissum Bredning, Skibtved Fjord og Agerø

Udgivet af

Miljøcenter Aalborg
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

Udgivelsesdato

Juni 2007

Tekst, layout og redaktion

Medarbejdere fra Viborg Amt og Miljøcenter Aalborg

Kortene er produceret på baggrund af Viborg Amt
GIS-data samt data fra Kort- og Matrikelstyrelsen

Copyright: Kort- og Matrikelstyrelsen
1992/KD.86.1029

Indholdsfortegnelse

RESUME:	1
1. Beskrivelse af Natura 2000-området	1
1.1 Beskrivelse af områdets natur og dets potentiale	2
2. Udpegningsgrundlaget	3
2.1 Nyfundne naturtyper og arter	4
2.2 Naturtyper og arter, som ikke er registreret, men indgår i udpegningsgrundlaget	4
3. Foreløbig trusselvurdering	4
3.1 Beskrivelse af naturtilstanden	4
3.1.1 Vandrammedirektivets basisanalyse I-II	4
3.2 Eutrofiering	5
3.3 Tilgroning	6
3.4 Hydrologi	6
3.5 Invasive arter	7
3.6 Arealmæssige ændringer siden 1994	8
3.7 Forstyrrelse af arter	8
3.8 Andre Trusler	8
4. Plejetiltag, igangværende indsats mm	9
5. Modstridende naturinteresser	9
6. Liste over manglende data	9
7. Lister over tilgængeligt materiale	10
Bilag	12
B.1 Datagrundlag for naturtyper og arter	12
B.2 Foreløbig trusselvurdering	13
B.2.1 Beskrivelse af naturtilstanden	13
B.2.2 Eutrofiering	16
B.2.2.1 Tålegrænser	16
B.2.2.2 N-deposition og overskridelse af tålegrænser	17
B.2.3 Tilgroning	19
B.2.3.1 Vegetationshøjde	19
B.2.3.2 Vedplantedækning	21
B.2.3.3 Arealandel med græsning og/eller høslet	21
B.2.4 Hydrologi	22
B.2.4.1 Afvanding og vandindvinding	22
B.2.4.2 Kystsikring	22
B.2.5 Invasive arter	23
B.3. Marine områder	23
B.4. Vandløb	27
B.5. Søer	28
B.6. Arter	28
B.6.1 Stavsild	28
B.6.2 Blank Seglmos	29
B.6.3 Gul Stenbræk	30
B.6.4 Odder	30
B.6.5 Stor Vandsalamander	31
B.6.6 Spættet Sæl	32
B.7. Fugle	33

RESUME:

Områdets vigtigste naturtyper er først og fremmest de store marine forekomster af sandbanker, vadeblader, laguner, bugte og rev. De væsentligste terrestriske naturtyper er strandenge, kildevæld, rigkær, kalkoverdrev og grå/grøn klit, samt klithede. Af de marine naturtyper er der kortlagt 3632 ha sandbanker, 231 ha vadeblader, 624 ha laguner, 18708 ha bugte og 129 ha rev. Af de terrestriske naturtyper er der kortlagt 1114 ha strandenge, 20 ha kalkoverdrev, 163 ha grå/grøn klit, 25 ha klithede og vurderet at der er mindst 10 ha kildevæld i Dover Kil området. Området er af international betydning som rastested for Lysbuget Knortegås, samt nationalt som rastested for Spidsand og som yngleområde for Alm. Ryle. Området har også høj prioritet som levested for bilag II-arterne Blank Seglmos, Gul Stenbræk, Odder og Spættet Sæl.

Ud fra naturtypernes nuværende tilstand, vurderes de største trusler at være: i) tilgroning i højstaudesamfund og opvækst af vedplanter, primært på de tørre heder, grå/grønne klitter, klitheder, kildevæld, hængesæk, rigkær og strandenge ii) eutrofiering af de lysåbne naturtyper (hængesæk, sure overdrev, kalkoverdrev, tørre heder, klitheder, grå/grønne klitheder og kildevæld) iii) dræning af strandenge, rigkær, kildevæld og hængesæk og iv) invasive arter.

1. Beskrivelse af Natura 2000-området

Natura 2000-område nr. 28 er udpeget som Habitatområde nr. 28, Fuglebeskyttelsesområde nr. 23, 27, 28 og 39, og Ramsarområde nr. 5 med et samlet areal på 33.165 ha (se tabel 1.1 eller hjemmesiden for Vand og Natur ([klik her](#))). Området ligger i de nye storkommuner Lemvig, Struer, Morsø og Thisted.

Af Natura 2000-områdets samlede areal består 28.219 af hav, medens 4.946 ha er land. På land er 3.857 ha af arealet omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 Desuden er der 15 ha løvskov og 33 ha nåleskov (kilde: Areal Information systemet, Danmarks Miljøundersøgelser). Resten af landarealet består af agerjord, byer mm.

Agger Tange er, med et areal på 1130 ha, fredet med det formål at sikre naturværdierne gennem opretholdelse af først og fremmest strandenge, klitheder og brakvandslaguner. Farvandet omkring Agerø samt Skibsted Fjord er, med et areal på 59,62 km², fredet af hensyn til at sikre naturværdierne samt de naturvidenskabelige og rekreative hensyn. Boddum bakker, Brokær, Dover Kil og Ydby Skjold er, med et areal på 166 ha, fredet med det formål at sikre de landskabelige, arkæologiske og biologiske hensyn.

Nr.	Navn	Areal (ha)
H28	Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø	25.583
F23	Agger Tange	5.453
F27	Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lindholm og Rotholmene	6.870
F28	Nissum Bredning	13.562
F39	Harboøre Tange, Plet Enge, og Gjeller Sø	7.280
R5	Harboøre og Agger tanger	12.732
	Samlet areal Natura 2000	33.165

Tabel 1.1. Oversigt over de habitat- og fuglebeskyttelsesområder, der er inkluderet i denne basisanalyse. For hvert område er områdets nummer, navn og areal (i ha) angivet, ligesom Natura 2000-områdets samlede areal er oplyst. Da habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er delvist sammenfaldende, svarer det samlede areal af Natura 2000 området ikke til summen af de tre udpegninger. Kilde: <http://www2.skovognatur.dk/natura2000/>.

Beskyttet Natur	Areal
Vandløb	24 km
Hede	292 ha
Eng	15 ha
Mose	204 ha
Strandeng	2.161 ha
Overdrev	37 ha
Sø	1.148 ha
I alt	3.857 ha

Tabel 1.2. Antal hektar af registreret beskyttet naturtyper i Natura2000-område 28. (vejledende registrering, Viborg Amt, nov 2006).

1.1 Beskrivelse af områdets natur og dets potentiale

Natura 2000-området har en kystlinie mod Limfjorden på ca. 80 km. Strandenge og strandoverdrev dominerer således området. Strandengene varierer mellem smalle bræmmer langs fjorden og større sammenhængende strandensarealer med alle strandengenes karakteristika (zoneringer og lo-systemer), samt kildevæld og rigkær langs skræntfoden og i Dover Kil. På Agger Tange findes områdets klittyper, mens Nissum Bredning, området omkring Agerø og Skibsted Fjord udgør den marine del af habitatområdet.

Områdets særlige værdier

Marine naturtyper: Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af de største lavvandede fjordområder i Danmark. Disse arealer har især tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs (naturtypen 1110). De lavvandede marine områder omkring Agerø er af international betydning for Lysbuget Knortegås. Den store nordlige lagunesø på Agger Tange er et vigtigt nationalt forstyrrelsesfrit område for specielt Spids-, Krik- og Pibeænder, ligesom Agger Tange er et vigtigt rastested for bl.a. Klyder og Hjejler. Dertil kommer, at flere af områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokaliteter for Split-, Fjord-, Dværg- og Havterne.

Nr.	Naturtype	Kortlagt areal (ha)	Antal forekomster
Arter			
1103	Stavsild	23.000	ukendt
1166	Stor vandsalamander	2	ukendt
1355	Odder	23.500	God
1365	Spættet sæl	23.000	God
1528	Gul Stenbræk	2,5	-
Naturtyper			
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	3.632	-
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	231	-
1150	Kystlaguner og strandsøer	623,6	3
1160	Større lavvandede bugter og vige	18.708	-
1170	Rev	129	-
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde	Ikke kortlagt	-
1220	Flerårig vegetation på stenede strande	13	1
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	Ikke kortlagt	-
1330	Strandenge ²⁾	1.114	26
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser	4	1
2120	Hvide klitter og vandremiler	0	-
2130	*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit) ²⁾	163	12
2140	*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede) ²⁾	25	2
2160	Kystklitter med havtorn	Ikke kortlagt	-
2170	Kystklitter med gråris	37	1
2190	Fugtige klitlavninger ²⁾	Ikke kortlagt	-
2250	*Kystklitter med enebær	Ikke kortlagt	-
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Ikke kortlagt	-
3260	Vandløb med vandplanter	Ikke kortlagt	-
4030	Tørrer dværgbusksamfund (heder) ²⁾	1,7	1
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter) ²⁾	20	3
7230	Rigkær ²⁾	16	5

Table 2.1. Oversigt over de arter og naturtyper, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningen af habitatområde 28. ⁽²⁾ Naturtypen er omfattet af NOVANA-programmet. * Prioriteret naturtype. For naturtypen vandløb findes der ikke arealberegninger i og med at bedømmelsesgrundlaget for naturtypen består af en station (punkt på vandløbsstrækningen).

Terrestriske naturtyper:

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af enten regional eller national betydning. Således forekommer ca. 20 % af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Som det fremgår af hhv. trusselsvurderingen og de naturtype-karakteristiske strukturer er en stor del af disse arealer negativt påvirkede af hydrologiske påvirkninger såsom afvanding og dræning, samt af manglende afgræsning. Ved en indsats på disse områder vil der kunne opnås en væsentlig forbedring af habitatnaturtypens tilstand i sig selv, og samtidigt vil der kunne opnås forbedrede levevilkår for to af områdets truede fuglearter på udpegningsgrundlaget, Engryle og Brushane.

Dover Kil området er unikt i kraft af sine store sammenhængende arealer med habitatnatur. Blandt Kilens vigtigste naturtyper er de store miks-forekomster af kildevæld (20-25 % af det samlede kortlagte areal i Nordjylland), rigkær og hængesæk. Forekomsterne af rigkær og kildevæld i dette område rummer flere naturperler med meget varieret flora karakteristisk for naturtyperne. To af de terrestriske bilag II-arter som er kendt fra området - hhv. kilderelikterne Gul Stenbræk og Blank Seglmos, samt bladmossen Piberensermos er på landsplan meget sjældne. Endnu en kilderelikt - bilag II-arten Kildevælds-Vindelsnegl burde med stor sandsynlighed kunne findes i dette område. Hovedparten af Kilen er i dag truet af især tilgroning i tagrør, som følge af manglende afgræsning/høslæt. Det vurderes dog, at hovedparten af de arealer der er under tilgroning og til dels udtørring ved en passende indsats vil kunne udvikle sig til områder med høj biologisk kvalitet. Odder er i dag vidt udbredt i området.

2. Udpegningsgrundlaget

Som det fremgår af tabel 2.1 er habitatområde nr. 28 udpeget af hensyn til 28 habitatnaturtyper og 5 arter.

Se kort med naturtyperne og arter på hjemmesiden for Vand og Natur ([klik her](#))

I tabel 2.3 er vist udpegningsgrundlaget for hvert af de 4 fuglebeskyttelsesområder.

EF-fuglebeskyttelsesområde nr.	23	27	28	39
Art				
Rørdrum	Y			
Pibesvane	T			
Sangsvane	T			T
Kortn. Gås	T			T
Bramgås				T
Lysbuget Knortegås	T	T		T
Pibeand	T			
Krikand	T			
Spidsand	T			
Hvinand		T	T	
Tp. Skallesluger		T	T	
Rørhøg	Y			
Klyde	YT	Y		YT
Hvidbrystet Præstekrave				Y
Hjejle	T	T		
Alm. Ryle	Y			Y
Brushane	Y			Y
Lille Kobbersneppe	T			
Splitterne	Y			
Fjordterne	Y			Y
Havterne	Y	Y		
Dværgterne	Y			Y
Mosehornugle	Y			Y

Tabel 2.2 Samlet udpegningsgrundlag for de 2 fuglebeskyttelsesområder (Y=udpeget som ynglehabitat for arter, T= udpeget som rastelokalitet for trækfugl)

2.1 Nyfundne naturtyper og arter

I tabel 2.3 ses de nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der aktuelt ikke udgør udpegningsgrundlag, men som vil skulle vurderes i forbindelse med en kommende revision af udpegningsgrundlagene. Det drejer sig eksempelvis om arter og naturtyper på bilag I eller II til EF-habitatdirektivet eller på bilag I til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

Der er registreret forholdsvis store forekomster af hhv. sure overdrev, hængesæk og kildevæld. Disse naturtyper indgår ikke i udpegningsgrundlaget på nuværende tidspunkt. Blank Seglmos er kendt fra en lokalitet i området ved Dover Kil, hvor den bliver overvåget hver 3. år i NOVANA-programmet.

Naturtype og art		Areal	Antal forekomster
1393	Blank Seglmos	-	1
6230	Surt overdrev	11	1
7140	Hængesæk	16	1
7220	Kildevæld	>10	-

Tabel 2.3. Arter og naturtyper, der ikke aktuelt er udpegningsgrundlag for Natura 2000-planens internationale naturbeskyttelsesområder, men som vurderes at have væsentlig forekomst heri. En * foran artens eller naturtypens kodenummer betyder, at den er særligt prioriteret af EU.

2.2 Naturtyper og arter, som ikke er registreret, men indgår i udpegningsgrundlaget

En række af de naturtyper, som indgik direkte i kortlægningen er ikke blevet registreret, men bør naturligvis eftersøges i en ekstra kortlægningsrunde under DEVANO-programmet - det gælder typerne strandvold med enårige planter, enårig strandengsvegetation - som tit optræder i miks med strandeng, klittyperne havtornklit, klitlavning og enebærklit, samt vandløb.

3. Foreløbig trusselvurdering

3.1 Beskrivelse af naturtilstanden

Som baggrund for at foretage en trusselvurdering for naturtyper og arter er der foretaget en foreløbig vurdering af status af tilstanden for de naturtyper og arter, der forekommer i området (se bilag B.2).

For de naturtyper og arter, som ikke er omfattet af NOVANA-overvågningsprogrammet, er tilstands- og trusselvurderingen baseret på et skøn.

3.1.1 Vandrammedirektivets basisanalyse I-II

Marin

Basisanalyse II er foretaget for Limfjorden som et samlet farvand. Der er således ikke foretaget en selvstændig analyse for de enkelte habitatområder. For fjorden som helhed konkluderes følgende:

- Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næringsstoffer fra land.
- Det er muligt, at gældende regionplanmål ikke nås, som følge af tilførsel af miljøfarlige stoffer fra land, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
- Det vurderes, at det er muligt at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 som følge af udvaskning af miljøfarlige stoffer fra skibenes bundmaling. Der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
- Det vurderes, at det allerede er klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål ikke kan nås i områder påvirket af muslingeskrabning.
- Det vurderes, at det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015, som følge af øvrigt fiskeri. Yderligere karakterisering og / eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger

Vandløb

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle målsatte vandløb vurderet om hver enkelt vandløb er i risiko for ikke at overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. I vandrammedirektivets basisanalyse er det desuden vurderet, hvilke påvirkninger der formentlig er årsag til den manglende målsætningsopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som en foreløbig trusselvurdering for vandløbene i habitatområdet.

I vandrammedirektiv sammenhæng arbejdes med følgende trusler B = trusler der kan resultere i en biologisk påvirkning (eks. regulering og tilledning af spildevand), FM = trusler der resultere i en fysisk morfologisk påvirkning, KH = trusler der resulterer i en kvantitativ hydrologisk påvirkning, MFS = miljøfarlige stoffer og sidst N = næringssalte.

Hvis et vandløb i vandramme direktivets basisanalyse del 1, er blevet karakteriseret som enten ”reguleret” eller ”vedligeholdt”, så har man vedtaget, at karakteriserer truslerne imod vandløbet som både B, FM og KH i vandramme direktivets basisanalyse del 2.

I habitatområde 28 er der i vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 22 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015:

Antal vandløb/vandløbsstrækninger	Kategori	Forklaring
-	I a	Det er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål nås.
3	I b	Tilgængelige data indikerer ikke risiko for at gældende regionplan mål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres.
15	II a	Det er muligt, at gældende regionplan ikke nås, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
4	II b	Det er sandsynligt, at gældende regionplan mål ikke nås, men hvor yderligere karakterisering og eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger.
-	II c	Der er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål ikke kan nås.
I alt 22		

Tabel 4.2.1. I vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 7 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015

Søer

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle særskilt målsatte søer og søer over 5 ha vurderet, hvilke af søerne, der er i risiko for ikke at kunne overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. Det er desuden vurderet, hvilke påvirkninger, der kunne være årsag til den manglende målopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som foreløbig trusselvurdering for søerne i Natura 2000-området.

I vandrammedirektiv sammenhæng arbejdes med følgende påvirkningstyper: B = biologisk påvirkning (eks. udsatte karper), FM = fysisk morfologisk påvirkning (sluser og pumpestationer), MFS = miljøfarlige stoffer og N = næringssalte.

Søen ved Agger Tange og Søndervig er i risiko for ikke at opfylde målsætningen i 2015. Årsagen hertil er påvirkningen af næringssalte. Doverkil forventes derimod at opfylde målsætningen i 2015.

Yderligere informationer om Vandrammedirektivets basisanalyse I-II kan findes på

<http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapportering/06030200.htm>

3.2 Eutrofiering

Terrestriske naturtyper

En stor del af de registrerede forekomster af naturtyper i habitatområde 28 er kvælstoffølsomme, det gælder de særligt følsomme naturtyper hængesæk (tålegrænse på mellem 10-15 kg N/ha/år), sure overdrev, tørre heder, klitheder og grå/grønne klitheder (10-20 kg N/ha/år), samt de moderat følsomme naturtyper kalkoverdrev, rigkær og kildevæld (15-25 kg N/ha/år) (tabel B.2.2.3). For artsrige forekomster ligger tålegrænsen i den nedre ende af disse intervaller.

Eutrofiering i form af kvælstofdeposition vurderes at være en af de største trusler i området. Den nuværende deposition ligger i intervallet mellem 12 og 17,5 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes ruhed.

Den nedre ende af tålegrænsen er således overskredet for alle de særligt kvælstoffølsomme naturtyper og for en stor del af de moderat kvælstoffølsomme naturtyper. Arterne Gul Stenbræk, Piberensermos og Blank Seglmos vil også være truet som følge af de negative effekter på artens levesteder i form af tilgroning af kildevæld og rigkær.

I langt hovedparten af de tilfælde, hvor eutrofiering vurderes at have negativ indflydelse på naturkvaliteten i de terrestriske naturarealer i habitatområdet, er årsagen luftens generelt forhøjede indhold af kvælstofforbindelser, der stammer fra såvel internationale, nationale, som lokale kilder. I Jylland stammer op mod 60 % af kvælstofdepositionen fra husdyrbrug (Danmarks Miljøundersøgelser 2005). Det er derfor vigtigt, at kvælstofbelastningen fra lokale kilder nedbringes og i hvert fald ikke øges.

Driften af naturarealerne bør om muligt tilrettelægges således, at der løbende fjernes kvælstofholdigt materiale fra arealet ved f.eks. græsning, høslet eller rydning. Det er dog ikke muligt at pleje sig ud af problemet på naturtyper, der er følsomme overfor slitage eller som det ikke er muligt at afgræsse, f.eks. vældpåvirkede rigkær og kildevæld.

Marine naturtyper

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det vurderet, at Limfjorden er meget påvirkelig over for effekten af tilførslen af overskud af næringsstoffer. Overvågningsresultater fra både den nationale og regionale overvågning viser, at hele Limfjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land, i sær af kvælstof. (Limfjordsovervågningen 2005). Det medfører forøget opblomstring af planktonalger, hvilket nedsætter vandets klarhed og forringer ålegræssets dybdeudbredelse, samt forøger risikoen for iltvind ved bunden. Bundfaunaens sammensætning påvirkes ligeledes af eutrofieringen. Det vurderes i VRD-basisanalyse II, at der er behov for en yderligere indsats for at nedbringe tilførslen af kvælstof og fosfor fra land. Effekten af Vandmiljøplan I+II+III ikke er tilstrækkelig til at få reduceret tilførslen af næringsstoffer til det niveau, som er nødvendig for at opnå en god tilstand, jævnfør Recipientkvalitetsplan 1985 – 1996. Eutrofiering af Limfjorden er til ugunst for bl.a. Lysbuget Knortegås, idet udbredelsen af Ålegræs (primære fødekilde om efteråret) er begrænset i sin udbredelse af lystilgængeligheden i vandfasen af fjorden.

Søer og vandløb

Den væsentligste trussel mod områdets søer og vandløb er eutrofiering, der primært stammer fra landbrugsdriften i det åbne land.

3.3 Tilgroning

For de fire tørre naturtyper, tørre heder, grå/grønne klitter, klitheder og kalkoverdrev udgør tilgroning i form af høj vegetation en stor trussel på både kort og lang sigt. De grå/grønne klitter og kalkoverdrevene er ligeledes truet af tilgroning i vedplanter. For at bevare og udvikle de meget værdifulde klitheder og kalkoverdrev er det vigtigt, at der sættes ind med plejetiltag i form af f.eks. rydning, afbrænding og/eller græsning.

For de våde naturtyper - strandeng, kildevæld, hængesæk og rigkær udgør tilgroning i form af først og fremmest højstauvegetation en stor trussel. Hovedparten af forekomsterne er domineret af høj vegetation, som gradvist vil udkonkurrere de lavtvoksende, konkurrencesvage arter, som karakteriserer disse naturtyper. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer m.v. er en stor trussel for en lang række fuglearter, først og fremmest de ynglende vadefugle. Det er derfor meget vigtigt med et hurtigt plejetiltag i form af enten græsning eller høslet på de nuværende arealer.

På den kildelokalitet hvor Gul Stenbræk og Blank Seglmos er kendt fra er der ingen akutte tilgroningstrusler, idet arealet plejes på passende vis. Arternes potentielle levesteder er især kildevæld og rigkær, så arternes spredningsmuligheder forringes dog af de samme trusler, der gælder for disse to naturtyper. Af figur B.2.3.2 fremgår det, at der kun er begrænsede problemer med tilgroning af kildevæld og rigkær med vedplanter. Dette skyldes udelukkende, at arealer, der er under kraftig tilgroning i vedplanter ikke er blevet kortlagt, fordi de ikke tilhører naturtypen, som den er defineret i habitatdirektivet. Ved fortsat manglende afgræsning/høslet vil hovedparten af 7220/7230-forekomsterne forsvinde fra området. Tilgroning vurderes som en akut trussel mod disse to naturtyper i området.

3.4 Hydrologi

Den største trussel mod områdets store arealer med strandeng er, sammen med manglende afgræsning/høslet, de hydrologiske forhold. På omkring 35% af arealerne er afvandingen fremskreden (tabel B.2.4.1), hvilket bevirker, at karakteristiske strukturer som loer, naturlige strandsøer og mindre laguner kun forekommer sjældent. Hvis man ønsker, at opretholde og/eller genskabe en for naturtypen karakteristisk naturtilstand, kræver det, at man får genskabt den

naturlige dynamik ved bl.a. tildækning af grøfter og dræn. Generelt gælder, at for mange fuglearter er vandstanden i yngletiden en afgørende parameter.

Manglende kortlægning - og derfor manglende tilstandsvurdering for mange af området's rigkær og kilder (tabel B.2.4.1) gør det svært at lave en overordnet vurdering for disse typer. Et besøg i Dover Kil i foråret 2007 viste dog at dette område er påvirket af både gamle og nye dræn i alvorlig grad. Specielt kildevældet med Blank Seglmos og flere gode potentielle kildevæld i nærområdet var truet pga. nydræning og gravning i dette område. Overordnet vurderes eksisterende, såvel som nyere dræning med efterfølgende ændrede hydrologiske forhold, at udgøre en akut trussel for kildevæld, rigkær og hængesæk i området.

Fugle:

- Klyde, Hvidbrystet Præstekrave og Alm. Engryle er meget afhængig af en høj, stabil forårsvandstand og afgræssede engarealer på ynglepladsen, hvorved udtørring eller oversvømmelse af rederne undgås,
- Højere og mere stabil vandstand om foråret vil gavne Rørdrum, en række ynglende vadefugle, ænder og rørhøns på Agger Tange.
- Utætte sluser, der resulterer i indtrængen af saltvand, kan være en trussel mod især Brushane på Agger Tange,
- Konstant lav vandstand i lagunesøerne på Harboøre Tange mod Klyde, Alm. Ryle og Dværgerterne udgør en trussel i yngletiden,

3.5 Invasive arter

De invasive arter er ikke naturligt hjemmehørende i den danske natur. De er typisk blevet indført af mennesket, og mange af dem er efterhånden blevet et stort problem, fordi de spreder sig til naturområderne. Her kan de danne store bestande og derved fortrænge det naturlige plante- og dyreliv.

Terrestriske naturtyper:

Det er ved registreringerne konstateret, at de invasive arter udgør en større trussel (>25 % udbredelse) for naturtyperne strandvold med flerårige planter, hvid klit, og klithede. For de øvrige naturtyper strandenge, grå/grøn klit og grårislit er truslen af mindre omfang (<10 % udbredelse) eller der er slet ikke fundet invasive arter.

Marine typer:

Amerikansk Knivmusling (*Ensis americanus*). Den kom til Tyske Bugt omkring 1979 med skibes ballastvand, og er nu også udbredt omkring de vestlige dele af Danmark. Det vurderes, at den ikke fortrænger andre arter, idet den lever nedgravet på blød bund, som er en hyppigt forekommende bundtype i Limfjorden.

Ålens Svømmeblæreorm (*Anguillicola cassus*). Ormene observeres i en betydelig andel af ålene. Ålens Svømmeblæreorm er medvirkende til den kraftige tilbagegang i bestanden af Europæisk Ål. Ormen er en parasit som kom fra Stillehavsområdet og blev introduceret til vores region formentlig via akvakultur i omkring 1979. Svømmeblæreormene optager helt eller delvist pladsen i Ålens Svømmeblærer. Dermed mister svømmeblæren evnen til at give opdrift. Det er med til at forhindre ålene i at svømme tilbage deres gydeområde i Sargassohavet.

Sargassotang (*Sargassum muticum*). Er observeret drivende og fastvokset mange steder i habitatområdet, blandt andet omkring Livø og ved Rønbjerg. Sargassotang er asiatisk, og blev utilsigtet fragtet til Europa ved import af stillehavsosters. Den blev observeret første gang i Limfjorden i 1983, og har siden spredt sig meget. NOVANA-overvågningen viser, at den fra 2003 er den mest dominerende tangplante i Limfjorden. Den er sandsynligvis med til at fortrænge de oprindelige arter fra voksestederne på stenet bund i naturtype 1160 og 1170. Det gælder blandt andet sukkertang, der tidligere var almindelig, men nu næsten er ikke observeres. Truslen forværres af, at arealet med stenet bund er mindsket markant som følge af muslingeskrabning og stenfiskeri.

En anden brunalgeart, *Dictyota dichotoma*, er ikke oprindelig i Limfjorden og kan ligeledes true udbredelsen af naturligt forekommende brunalger.

Tøffelsnegl (*Crepidula fornicata*) er udbredt specielt i Naturtype 1160 og lever af at filtrere planteplankton. Den er derfor konkurrent til andre filtrerende arter, for eks. blåmusling. Tøffelsnegl kommer oprindelig fra det østlige Nordamerika og blev indført til Europa i slutningen af 1800-tallet sammen med nogle østers. Siden har den spredt sig op til Danmark, hvor den dukkede op i 1930'erne.

Stillehavsoesters (*Crassostrea gigas*) har de senere år spredt sig i den vestlige del af Limfjorden og antallet af fund er steget markant. Der er således registreret stillehavsoesters inden for habitatområdet på østsiden af Agger Tange, nord for Harboøre. Opbygningen af en bestand af Stillehavsoesters kan udgøre en væsentlig trussel mod den biologiske balance i kystområder, især naturtype 1110 og 1160. I hollandske kystområder har bestanden af denne østersart lokalt opbygget revlignende strukturer, der markant ændrer økosystemet. Da Stillehavsoesters er meget hurtigt voksende (100 mm første år) og danner sammenvoksede strukturer, kan den hurtigt udkonkurrere andre muslingearter på lavt vand. Således kan Stillehavsoestersen være et væsentligt problem for den nye store bestand af Europæiske Østers (*Ostrea edulis*) i Limfjorden, såvel som for Blåmuslingen. For fugle, der lever af Blåmuslinger, vil dannelsen af banker af stillehavsoesters hvor der tidligere var Blåmuslinger betyde en markant nedgang i tilgængeligt føde. Kilde: [Http://www.skovognatur.dk/Emne/Naturbeskyttelse/invasivearter/Dyrearter/Stillehavsoesters.htm](http://www.skovognatur.dk/Emne/Naturbeskyttelse/invasivearter/Dyrearter/Stillehavsoesters.htm)

Japansk Gracilaria Tang (*Gracilaria vermiculophylla*) blev første gang observeret i Nibe og Gjøll bredninger i 2005. Sidste år bredte den sig massivt de to steder, og nu frygtes det, at den breder sig til store dele af Limfjorden. Gracilaria-tangen er en højst uønsket gæst, fordi den klumper sig sammen i store, tykke måtter. Herved skygger den for ålegræsset og dels lukker den ilten ude, så ålegræsset og bunddyrene kvæles. Ligeledes truer udbredelsen af naturligt forekommende brunalger.

I 2005 blev rødalgen Japansk Havlyng (*Heterosiphonia japonica*) registreret i Nissum Bredning for første gang. Arten er formentlig spredt med ballastvand og er en sydlig art.

3.6 Arealmæssige ændringer siden 1994

De væsentligste ændringer i området knytter sig til ændret græsningstryk og efterfølgende tilgroning.

3.7 Forstyrrelse af arter

Spættet Sæl:

Forstyrrelse af arten på rasteplasser i yngletiden juni/juli er formentlig den største trussel. Forstyrrelsens omfang er ukendt.

Fugle:

Den største trussel for Pibe-, Krik- og Spidsand, samt Pibesvane i F23 er jagten især i den sydlige del af den store lagunesø på Agger. Hvinand og Toppet Skallesluger er afhængige af tilstrækkelige areal på åbent vand med tilfredsstillende fødegrundlag og uforstyrret. Især under fældningen er forstyrrelsen kritisk. Surfing, herunder kite-surfing kan være forstyrrende.

3.8 Andre Trusler

Odder:

Trafikdrab af Odder udgør en stor trussel alle steder, hvor vandløbene krydses af veje. Problematikken opstår dels fordi Odderen ikke har fysisk mulighed for at passere under vejen på grund af f.eks. for lille rør-diameter, høj vandstand eller opstemninger. En anden mulighed er, at Odderen har til vane at søge op på brinkerne for at markere sit territorium netop på markante steder langs vandløbene (vejbroer, tilløb, sandbrinker mm).

Rusefiskeri med ruser har tidligere udgjort en stor trussel mod Odder, problemet vurderes dog at være mindsket med den lovmæssige indgriben med krav om brug af stopriste i ruser.

Fugle:

- Eutrofiering af søer, da det vil forringe bunddækket af bundplanter i områdets søer til ugunst for fouragerende svaner og svømmeænder,
- Klyde, Hvidbrystet Præstekrave og Alm Engryle er afhængig af at ynglelokaliteterne sikres mod prædatorer (især ræve og mink).

Muslingeskrab:

Skrabning efter Blåmuslinger, specielt i vand på dybder større end 3 m i naturtype 1160 og 1170 har flere kraftige konsekvenser. Dels er der den umiddelbare konsekvens, at langt de fleste planter og dyr opfiskes eller dør. Dels påvirkes dyrelivet generelt, således at små hurtigt voksende arter favoriseres på bekostning af langsomt voksende arter. Der er endvidere en vedvarende effekt, da skaller og sten varigt fjernes fra bunden. Herved mister makroalger og dyr knyttet til fast substrat deres habitat. Endelig er skrabning efter Blåmusling og østers, såvel i habitatområdet som uden

for habitatområdet - medvirkende til at gøre vandet mere uklart i habitatområdet, og dermed forringe vilkårene for ålegræs og anden bundlevende vegetation. Omkring halvdelen af Limfjordens bundareal er udlagt til skrabning af Fødevarerministeriet. Her har skrabningen medvirket til at formindske bestanden af Blåmuslinger med omkring 80 % fra omkring 700.000 ton i første halvdel af 1990'erne til omkring 150.000 ton i 2006. Herved er muslingernes evne til at filtrere vandet blevet reduceret tilsvarende.

Miljøfarlige stoffer:

Naturtyperne 1160 Større lavvandede bugter og vige og 1110 Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation samt 1170 Rev er alle truet af miljøfarlige stoffer, især afgivelse af organisk tin fra skibenes bundmaling. Overvågning viser, at en del af hunnerne af Strandsnegl, som anvendes som indikatororganisme, har udviklet hanlige karaktertræk (imposex), som følge af organisk tin.

4. Plejetiltag, igangværende indsats mm

Ved Dover Kil har man i 2006 igangsat et plejeprojekt med høslet af tagrørene. Et besøg på lokaliteten i foråret 2007 så lovende ud.

5. Modstridende naturinteresser

Naturlig succession i form af tilgroning kan indebære, at én naturtype udvikler sig til en anden, ligesom eutrofiering kan medføre en ændring i vegetationen fra en naturtype mod en anden. Det kan derfor ved udarbejdelse af Natura 2000-planen være nødvendigt, at foretage en prioritering af hvilken drift eller plejemetoder man vil benytte sig af på et givet areal afhængig af hvilken naturtype eller naturtypemiks, man sigter mod.

I forbindelse med målfastsættelse af områdets strandenge bør der specifikt tages stilling til den klassiske konflikt mellem kravene for hhv. rørskovens og strandengens fugle, samt for strandengens plantesamfund i relation til græsningstryk, udbindingstidspunkt mv. Rørhøgen bør f.eks. have mulighed for at placere sin rede i en rørskov, der er uforstyrret i perioden 1/4 - 1/8.

6. Liste over manglende data

Generelt

Det vurderes, at den kortlægning og den dertilhørende tilstandsvurdering, der ligger til grund for nærværende basisanalyse er mangelfuld. Der kan derfor være andre forekomster af naturtyper og arter, der ikke er medtaget i nærværende basisanalyse. Derudover kan der være trusler og negative vegetationsstrukturer der ikke er registreret.

Naturtyper

Terrestriske naturtyper

Der er behov for en dækkende kortlægning af de naturtyper, som ikke udgør en del af de 18 lysåbne naturtyper, der indgår i kortlægningen og overvågningen i NOVANA-programmet:

- Strandvold med enårig (1210)
- Strandvold med flerårige (1220)
- Kystklint/klippe (1230)
- Enårig strandengsvegetation (1310)
- Forklit (2110)
- Hvid Klit (2120)
- Havtornklit (2160)
- Grårisklit (2170)
- Klitlavninger (2190)
- Kystklitter med enebær (2250)
- Enekrat (5130)
- Urtebræmme (6430)

Ved besøg på lokaliteten Dover Kil, S for Sønder Ydby og Draget er det vurderet, at der er et yderligere behov for kortlægning af enkelte af de 18 lysåbne naturtyper:

- Tørre Heder (4030)
- Sure overdrev (6230)
- Hængesæk (7140)

- Kildevæld (7220)
- Rigkær (7230)

Skovnaturtyper

Der er behov for kortlægning af skovnaturtyper udenfor de fredsskovpligtige områder:

- *Skovbevokset tørvemose (91D0)
- *Elle og askeskov (91E0)

Søer og vandhuller

Der er generelt behov for kortlægning af søer, vandhuller og damme på under 5 ha:

- Lobeliesø (3110)
- Søbred med småurter (3130)
- Kransnålalge-sø (3140)
- Næringsrig sø (3150)
- Brunvandet sø (3160)

Arter

Dover Kil

Gul Stenbræk er fundet i området ved Dover Kil i 1995, men ikke genfundet siden. Der er ligeledes et kendt fund af Blank Seglmos i dette område. Dover Kil området er dog meget stort, og begge disse arter bør måske eftersøges mere grundigt i området. En anden kilderelikt, som bør eftersøges i området er Kildevælds-Vindelsnegl:

- Gul Stenbræk
- Blank Seglmos
- Kildevælds-Vindelsnegl

Dyrearter

Der mangler generelt data for forekomster af, og den geografiske udbredelse af følgende arter hjemmehørende i Nordjylland:

- Bred Vandkalv
- Skæv Vindelsnegl
- Kildevælds-Vindelsnegl
- Sump-Vindelsnegl
- Stor Vandsalamander
- Damflagermus

Fugle

Novana overvågningen af fuglearter giver ikke tilstrækkelig viden til dækning af basisanalysen. Brugen af data fra DOF giver et rimeligt billede af udviklingen for de enkelte arter, men indsamlingen er tilfældig, og metodemæssig ikke tilpasset behovet for basisanalysen.

Fisk

Havlampret, stavsild og majsild er ikke monitoreret i de marine områder af NJA. Der mangler generelt data for forekomster af, den geografiske udbredelse og trusselvurdering for fiskearterne:

- Havlampret
- Flodlampret
- Stavsild

7. Lister over tilgængeligt materiale

Anvendt og supplerende litteratur:

Søer:

Danmarks Søer, Søerne i Nordjyllands og Viborg Amter, Thorkild Høy m.fl., 2004

Vandløb:

1. Miljøtilstanden i vandløbene i Sydthy kommune, rapport nr. 95 i miljøserien, 1989.
2. Udsætningsplan for Thylandske vandløb. Nyeste udgave kan ses på www.dfu.dk.

3. Vandrammedirektiv basisanalyse del 2 for Viborg, Nordjylland og Ringkøbing amter. 2005 <http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapporering/06030200.htm>

Arter og fugle:

1. Overvågning af fugle, sæler og planter 1999-2000, med resultater fra feltstationerne. Faglig rapport fra DMU nr. 350, 2001 (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporeringer/rapporeringer/FR350.pdf)
2. Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektiv. Faglig rapport fra DMU nr. 462, 2004 (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporeringer/rapporeringer/FR462.PDF)
3. Birds of Danish SPAs – trends in occurrence. Skov og Naturstyrelsen 1999. (<http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/1999/birds>)
4. Reservatnetværk for trækkende vandfugle. Faglig rapport fra DMU nr. 490, 2004 (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporeringer/rapporeringer/FR490.PDF)
5. EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder – kort og områdebeskrivelser. Skov- og Naturstyrelsen 1995 (<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/4E3BC22E-D73A-42BA-B119-D70706129EC8/0/EFfuglebeskyttelsesom.pdf>)
6. Handlingsplan for truede engfugle. Skov- og Naturstyrelsen 2005 (<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/D736A75D-85AE-43BD-82E3-8CA96CB86C6B/6922/533635.pdf>)
7. Truede engfugle, Status for bestande og forvaltning i Danmark. DOF 2003
8. Fuglenes Danmark, DOF 1998
9. Danske Rastepladser for gæs, gåsetællinger 1980-1983, Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen 1986
10. Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet og fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Faglig rapport fra DMU nr. 457, 2003. (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporeringer/rapporeringer/FR457_2udg_www.pdf)
11. DOFbasen (www.dofbasen.dk)
12. Thy Statsskovdistrikt mundtl.
13. Rapporter fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek, 1990-2004
14. Fuglelivet ved Røjensø Odde, Carl Bro as, 2000
15. CDrom fra DMU med baggrundsdata til revision af EF-fuglebeskyttelsesområder
16. Falk, K. & Brøgger-Jensen, S. (1990). Fuglene i internationale beskyttelsesområder i Danmark. En undersøgelse af fuglelivet i de danske Ramsar- og EF-fuglebeskyttelsesområder 1987-89. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen 1990.
17. Ringkøbing Amt (2003). Thyborøn Fjord og Harboøre Fjord. Miljøtilstanden i Thyborøn Fjord og Harboøre Fjord (lagunesøerne) på Harboøre Tange 1998-2001. Konsulentrapport udarbejdet af Bio/consult A/S, Hedeselskabet A/S, Carl Bro A/S og Danmarks Miljøundersøgelser.18. Thorup, O. (2003b). Forvaltning af engfugle på Harboøre Tange. Intern rapport til Ringkøbing Amt.19. DOF 1997, Fuglelokaliteter i Viborg Amt

Marine områder:

1. Vandrammedirektiv basisanalyse del 2 for Viborg, Nordjylland og Ringkøbing amter. 2005 <http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapporering/06030200.htm>
2. Vandmiljø i Limfjorden 2004, Rapport udarbejdet af Ringkøbing, Viborg, og Nordjyllands amter, <http://www.limfjord.dk/rapporeringer>.
3. Vandmiljø i Limfjorden 2003, Rapport udarbejdet af Ringkøbing, Viborg og Nordjyllands amter, <http://www.limfjord.dk/rapporeringer>
4. Bestanden af blåmuslinger i Limfjorden 1993 til 2003, DFU rapport nr. 130-04
5. Fisk, Fiskeri og Epifauna i Limfjorden 1984-2004, DFU rapport nr. 147-05
6. Muslingeudvalgets rapport, I Sammenfatning og anbefalinger, april 2004
7. Limfjorden i 100 år, klima hydrografi, næringsstofftilførsel, bundfauna og fisk i Limfjorden 1897-2003, Faglig rapport fra DMU nr. xx maj 2006
8. Limfjordens Miljøtilstand. Empiriske modeller for sammenhænge til næringsstoffer, klima og hydrografi. Faglig rapport fra DMU nr. xx maj 2006
9. Statusnotat: Vandmiljø i Limfjorden 2005, Ringkøbing, Viborg og Nordjyllands amter, www.limfjord.dk

Bilag

B.1 Datagrundlag for naturtyper og arter

I 2004 og 2005 er der foretaget en kortlægning af de terrestriske habitatnaturtyper inden for habitatområderne (ref. DMU). Desuden er der gennem årene indsamlet data i forbindelse med forskellige projekter, som Nordjyllands Amt har igangsat. Oplysningerne om søer, vandløb og havområder bygger udelukkende på den viden der er indsamlet gennem årene via et generelt tilsyn og overvågningen udført regionalt og via det nationale overvågningsprogram. I Tabel B.1.1 er der vist en oversigt over tilgængelige data for de enkelte naturtyper.

Herunder en oversigt over tilgængelige data

Nr.	Naturtype	Vandmiljøplan	NOVA	NOVANA (2004 – 2006)	Andre data
Arter					
1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)				
1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)				
1318	Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>)				
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)				
1365	Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)				
Naturtyper					
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	x	x	x	Fiskeundersøgelser på lavt vand 2001 Ålegræs, alger 1985-1988
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe				
1150	*Kystlaguner og strandsøer	x	x	x	Regionale overvågningsdata
1160	Større lavvandede bugter og vige	x	x	x	Forsøgsfiskeri DFU, 1981-2005, Bestandsopgørelse blåmuslinger DFU 1993-2004.
1170	Rev	x	x	x	Fiskeundersøgelser på lavt vand 2001 Ålegræs, alger 1985-1988
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde				
1220	Flerårig vegetation på stenede strande				
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand				
1330	Strandenge ²⁾			Kortlægningen 04-05	
2110	Forstrand og begyndende klitdannelse				
2120	Hvide klitter og vandremiler				
2130	*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit) ²⁾			Kortlægningen 04-05	
2140	*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede) ²⁾			Kortlægningen 04-05	
2160	Kystklitter med havtorn				
2170	Kystklitter med gråris				
2190	Fugtige klitlavninger ²⁾			Kortlægningen 04-05	
2250	*Kystklitter med enebær				
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks				
3260	Vandløb med vandplanter				Regionale overvågningsdata samt ref. /1/2/3.
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder) ²⁾			Kortlægningen 04-05	
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter) ²⁾			Kortlægningen 04-05	
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund ²⁾			Kortlægningen 04-05	

7220	Kildevæld			Kortlægningen 04-05	
7230	Rigkær ²⁾			Kortlægningen 04-05	
Fugle					
	Rørdrum				Litteraturlistens pkt. 11
	Pibesvane				Litteraturlistens pkt. 3,5,11
	Sangsvane				Litteraturlistens pkt. 10,15
	Kortn. Gås				Litteraturlistens pkt. 3,11
	Bramgås				Litteraturlistens pkt. 2,11
	Lysbuget Knortegås				Litteraturlistens pkt. 2,15,17
	Pibeand				Litteraturlistens pkt. 10,15
	Krikand				Litteraturlistens pkt. 10,15
	Spidsand				Litteraturlistens pkt. 10, 11
	Hvinand				Litteraturlistens pkt. 10,11,15
	Tp. Skallesluger				Litteraturlistens pkt. 10,11,15
	Rørhøg				Litteraturlistens pkt. 10,11
	Klyde				Litteraturlistens pkt. 2,7,11,17,18
	Hvidbrystet Præstekrave				Litteraturlistens pkt. 2,11,16
	Hjejle				Litteraturlistens pkt. 2,11,15
	Alm. Ryle				Litteraturlistens pkt. 2,5,11
	Brushane				Litteraturlistens pkt. 2,5,11
	Lille Kobbersneppe				Litteraturlistens pkt. 3,5,11
	Splitterne				Litteraturlistens pkt. 5,19
	Fjordterne				Litteraturlistens pkt. 2,5,11
	Havterne				Litteraturlistens pkt. 2,5,11
	Dværgterne				Litteraturlistens pkt. 2,11,
	Mosehornugle				Litteraturlistens pkt. 2,5,11

TabelB.1.1. Oversigt over datagrundlaget for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for NATURA 2000 området. For hver naturtype og art er en henvisning til en mere detaljerede gennemgang af datagrundlaget samt en angivelse af hvor data stammer fra. NOVA: National Overvågningsprogram af VAndmiljøet og NOVANA: Det Nationale program for Overvågning af VAndmiljøet og Naturen.

B.2 Foreløbig trusselvurdering

B.2.1 Beskrivelse af naturtilstanden

En naturtypes tilstand vurderes ud fra følgende tre kriterier:

1. Areal. Jo større areal en naturtype dækker i området, des bedre tilstand (arealdata ses i tabel B.2.1.1).
2. Struktur og funktion. Jo flere af de særlige strukturer og funktioner, som er nødvendige for at opretholde og bevare naturtypen på langt sigt, som er til stede, des bedre tilstand (summering af struktur- og funktionsdata ses i tabel B.2.1.2).
3. Karakteristiske arter. Jo flere af de arter, som er karakteristiske for naturtypen, som er til stede, des bedre tilstand (data over karakteristiske arter ses i tabel B.2.3).

I nedenstående er summeret de oplysninger som vurderingen af områdernes naturtilstand er baseret på.

I forbindelse med kortlægningen af de 18 terrestriske, lysåbne habitattyper er der foretaget en registrering af udbredelsen af en række naturtype-karakteristiske strukturer på hovedparten af de kortlagte arealer. Disse strukturer er

delt op i negative og positive strukturer. De positive strukturer er til stede i veludviklede og typiske forekomster af naturtypen under mere eller mindre upåvirkede forhold. Tilsvarende vidner de negative strukturer om en stærkt påvirket naturtype. I felten er strukturernes samlede omfang registreret på en tre-trins skala: udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I).

Table B.2.1.2 giver en oversigt over de enkelte naturtypers fordeling i forhold til deres indhold af positive og negative strukturer. Mørkegrøn farve viser veludviklede naturtyper, som tilsyneladende ikke er udsat for nogen nævneværdige trusler, mens mørkerød farve viser dårligt udviklede naturtyper, der antagelig påvirkes kraftigt af en eller flere trusler.

Naturtype	kortlagt ha	tilstandsvurderet ha
1110	3.632	0
1140	231	0
1150	623,6	0
1160	18.708	0
1170	129	0
1210	Ikke kortlagt	0
1220	13,2	13,2
1310	Ikke kortlagt	0
1330	1113,1	1113,1
2110	3,7	3,7
2120	0	0
2130	163,1	0
2140	24,5	0
2160	Ikke kortlagt	0
2170	36,9	36,9
2190	Ikke kortlagt	0
2250	Ikke kortlagt	0
3150	Ikke kortlagt	0
3260	Ikke kortlagt	0
4030	1,7	0
6210	19,7	19,7
6230	11,0	11,0
7140	16	0
7220	<10	0,1
7230	16	0,4

Table B.2.1.1. Arealfordeling (ha) af de kortlagte terrestriske lysåbne habitattyper i natura 2000-område 28

Strandeng (1330) 1.096 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	20	3	11
S			10
U			56

Grå/grøn klit (2130) 163 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I			92
S			8
U			

Klithede (2140) 25 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I			100
S			
U			

Kalkoverdrev (6210) 20 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	7		93
S			
U			

Surt overdrev (6230) 11 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	6		94
S			
U			

Kildevæld (7220) < 1 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I			
S			100
U			

Rigkær (7230) <1 ha			
Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	6		
S	94		
U			

Table B.2.1.2. Fordelingen af negative og positive strukturer i de polygoner, hvor de enkelte naturtyper er registreret. For både negative og positive strukturer er angivet om strukturerne samlet set er udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I). Antallet af registreringer med hver af de 9 kombinationsmuligheder er vægter for polygonernes arealer. Strukturerne er beskrevet i Fredshavn (2004).

1330	Antal registreringer	
Art	Indenfor	Udenfor
svingel, rød	10	
harril	10	
hvene, kryb-	8	
trøhage, strand-	8	
vejbred, strand-	7	
sandkryb	5	
gåsepotentil	1	
strandasters	4	
mælde, spyd-	3	
annelgræs, strand-	1	
engelskgræs, strand-	4	
mælde, strand-	2	
hindeknæ, kødet	2	

2130	Antal registreringer	
Art	Indenfor	Udenfor
star, sand-	1	

6230	Antal registreringer	
Art	Indenfor	Udenfor
tormentil	1	

7230	Antal registreringer	
Art	Indenfor	Udenfor
star, næb-	1	
star, hirse-	1	
star, top-	1	
star, stjerne-	1	
star, dværg-	1	

Table B.2.1.3. Forekomster med naturtype karakteristiske arter. Arterne er blevet registreret i forbindelse med kortlægningen af habitatnaturtyperne. Indenfor: arten er registreret i 5 cirkelen, Udenfor: arten er registreret udenfor 5m cirklen

B.2.2 Eutrofiering

B.2.2.1 Tålegrænser

For de naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for Natura 2000-området, er der fastsat tålegrænseintervaller, som fremgår af tabel B.2.2.1.

Boks:

Tålegrænse: Følsomheden af et naturområde overfor en (forøget) tilførsel af forsurende eller eutrofiende stoffer kan beskrives i form af tålegrænser, der angiver ”den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedste tilgængelige viden” Empirisk baserede tålegrænser for en række forskellige naturtyper er blevet fastsat af UN/ECE¹ (Skov- og Naturstyrelsen, 2003).

Naturtype	Tålegrænse Kg N/ha
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	- 1
1130 Flodmundinger	30-40
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	- 1
1150 Kystlaguner og strandsøer	30-40
1160 Større lavvandede bugter og vige,	30-40
1170 Rev	- 1
1180 Boblerev	- 1
1330 Strandenge	30-40
1340 Indlands saltenge	30-40
2130 Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	10-20 ₂
2140 Kystklitter med dværgbusvegetation (klithede)	10-20 ₂
2190 Fugtige klitlavninger	10-25 ₄
2250 Kystklitter med enebær	
3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)	5-10
3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	5-10
3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	5-10
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	- 11
3160 Brunvandede søer og vandhuller	5-10
3260 Vandløb med vandplanter	- 1
3270 Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter	- 1
4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	10-25
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-20
6120 Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand	15-25
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkidélokalteter)	15-25
6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	15-25 ₆
7110 Aktive højmoser	5-10
7140 Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand	10-15 _{3,7}
7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv	10-15 _{3,7}
7210 Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe	15-25
7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	15-25 ₈
7230 Riggær	15-25 ₃

¹ UN/ECE er FN's Økonomiske Komité for Europa. Tålegrænserne (critical loads) fastsættes i Arbejdsgruppen vedr. effekter af konventionen om langtransporterende luftforurening (www.unece.org/env/wge) i forbindelse med det internationale samarbejdsprogram vedr. modellering og kortlægning af tålegrænser, baggrundsbelastning, effekter, risici og udviklingstendenser for luftforurening.

¹ Tålegrænsen for atmosfærisk belastning er ikke relevant, idet naturtyperne er naturligt kvælstofrige, ufølsomme for atmosfærisk tilførsel, eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder, fx grundvand eller overfladenær afstrømning.

² Tålegrænsen for beskyttelse af laver (10 – 15 kg N ha-1år-1) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme laver på lokaliteten ønskes beskyttet.

³ Tålegrænsen for højmoser (5 – 10 kg N ha-1år-1) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter på lokaliteten ønskes beskyttet.

⁴ Tålegrænsen for oligotrofe søer (5 – 10 kg N ha-1år-1) benyttes for småsøer i klitlavninger.

⁵ Tålegrænsen for heder (10 – 20 kg N ha-1år-1) anvendes, hvis dværgbuske (lyng mv.) er hyppige.

⁶ Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fersk natureng, der kan være mere kvælstoffølsom.

⁷ Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fattigkær, der har tålegrænse i intervallet 10 – 20 kg N ha-1år-1

⁸ Naturtypen omfatter også Palludellavæld, der forventes at have tålegrænser i den lave ende af intervallet.

⁹ Baseret på tålegrænsen for laver.

¹⁰ Tålegrænsen bør modelberegnes. En modelberegning kan give lavere tålegrænser, ned til 7 kg N ha-1år-1

¹¹ Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder. For de rene, ikke eutrofierede søer af type 3150 kan tålegrænsen for de øvrige søtyper på 5-10 kg N ha-1år-1 bruges, hvis søen er kvælstofbegrænset.

Tabel B.2.2.1 Tålegrænser for terrestriske naturtyper i habitatområdet (Skov- og Naturstyrelsen 2005)

Som det fremgår af tabel B.2.2.1 er det særligt højmose (7110), hængesæk (7140) samt sure overdrev og heder (6230 og 4030), der er følsomme overfor kvælstofbelastning. Riggær og kalkoverdrev er moderat kvælstoffølsomme med tålegrænser mellem 15-25 kg N/ha/år. Men rigkær med en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter hører dog også til de særligt kvælstoffølsomme naturtyper med en tålegrænse på 5-10 kg N/ha/år. Derimod er naturtyper, der jævnligt overskyldes med næringsrigt havvand ikke særligt kvælstoffølsomme, det gælder bl.a. strandeng (1330), men her skal man være opmærksom på at partier med overdrev på strandvolde o.lign. kan være følsomme. For artsrige forekomster ligger tålegrænsen i den nedre ende af disse intervaller.

B.2.2.2 N-deposition og overskridelse af tålegrænser

Kvælstofdepositionen til danske land- og vandområder kommer fra en lang række danske og udenlandske kilder, primært husdyrproduktion (ammoniak) og forbrændingsprocesser (kvælstofoxider). I Jylland og på Fyn stammer ca. 60 % af kvælstofdepositionen fra husdyrproduktion, mens det på Sjælland og Bornholm drejer sig om ca. halvdelen eller under halvdelen (DMU, 2005). De gennemsnitlige tal dækker dog over store lokale variationer afhængig af den lokale husdyrtæthed og ruheden af naturområderne. I forhold til husdyrproduktionen er staldanlæg uden ammoniakbegrænsende teknik typisk den største kilde til landbrugets ammoniakfordampning.

I tabel B.2.2.2 er den gennemsnitlige afsætning af kvælstof opgivet som kommunevise gennemsnit af NH_v og NO_x for årene 2000, 2003 og 2004 beregnet med modellen DEHM-REGINA (Skov- og Naturstyrelsen 2005, Bilag 1 til Ammoniakmanualen. Opdatering af 15. december 2005, <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>).

Den gennemsnitlige N-deposition i de tidligere kommuner Lemvig, Struer, Thyborøn-Harboøre, Thyholm, Morsø og Sydthy, hvori Natura 2000-området ligger, er mellem 12,1 og 16,1 kg N/ha/år, hvilket er lavere end landsgennemsnittet i fem af kommunerne.

En betydelig del af NH_v-fraktionen består af ammoniak fra lokale husdyrbrug, som er ujævnt fordelt i landskabet. Hertil kommer, at afsætningen af ammoniak på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Der er derfor foretaget en korrektion af de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for habitatområdet. Ruheden af naturarealerne (z₀) er vurderet på baggrund af kortlægningsdata (vedplantedækningen i TILDA). Korrektionen er foretaget ved hjælp af metoden beskrevet Ammoniakmanualen (Skov- og Naturstyrelsen 2003).

Det korrigerede kvælstofnedfald på naturområderne i Natura 2000-området ligger mellem 10-17,5 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes overfladeruighed, se tabel B.2.2.3.

Det skal understreges at der er tale om en foreløbig overslagsberegning, der bør følges op med en mere detaljeret beregning af kvælstofbelastning af de enkelte naturområder samt en modelberegnet tålegrænse. Blandt andet kan der være tale om stor variation inden for de enkelte naturområder som følge af varierende tilgroningsgrad, nærhed til lokale husdyrbrug mv.

Det vurderes umiddelbart, at der ikke i eller lige uden for habitatområdet er lokale enkeltkilder, der i sig selv er hovedbidragyder til kvælstofbelastningen og dermed hovedårsag til eutrofiering og forringet naturkvalitet i habitatområdet. Dette skyldes bl.a. at en stor del af ammoniakfordampningen fra husdyrproduktionen omdannes til langttransporterende luftforurening.

I langt hovedparten af de tilfælde, hvor eutrofiering vurderes at have negativ indflydelse på naturkvaliteten i de terrestriske naturarealer i habitatområdet, er årsagen således luftens gener.

	NH ₃ (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)
Aulum-Haderup	11,6	6,4	18,0
Bjerringbro	12,1	6,3	18,4
Fjends	11,8	6,1	17,9
Hanstholm	7,4	6,4	13,8
Karup	11,7	6,5	18,2
Kjellerup	11,2	6,1	17,4
Lemvig	9,1	6,7	15,8
Morsø	9,9	5,7	15,6
Møldrup	11,9	5,9	17,8
Skive	10,9	5,8	16,6
Spøttrup	11,1	5,8	17,0
Struer	10,0	6,1	16,1
Sundsøre	10,4	5,6	16,0
Sydthy	7,9	6,0	13,9
Thisted	8,0	6,0	14,0
Thyborøn-Harboøre	6,2	5,9	12,1
Thyholm	9,0	5,8	14,8
Tjele	11,8	6,0	17,9
Viborg	11,8	6,1	17,9
Vinderup	11,2	6,0	17,2
Aalestrup	12,1	5,8	17,9
Landsgennemsnit	9,1	6,8	15,9

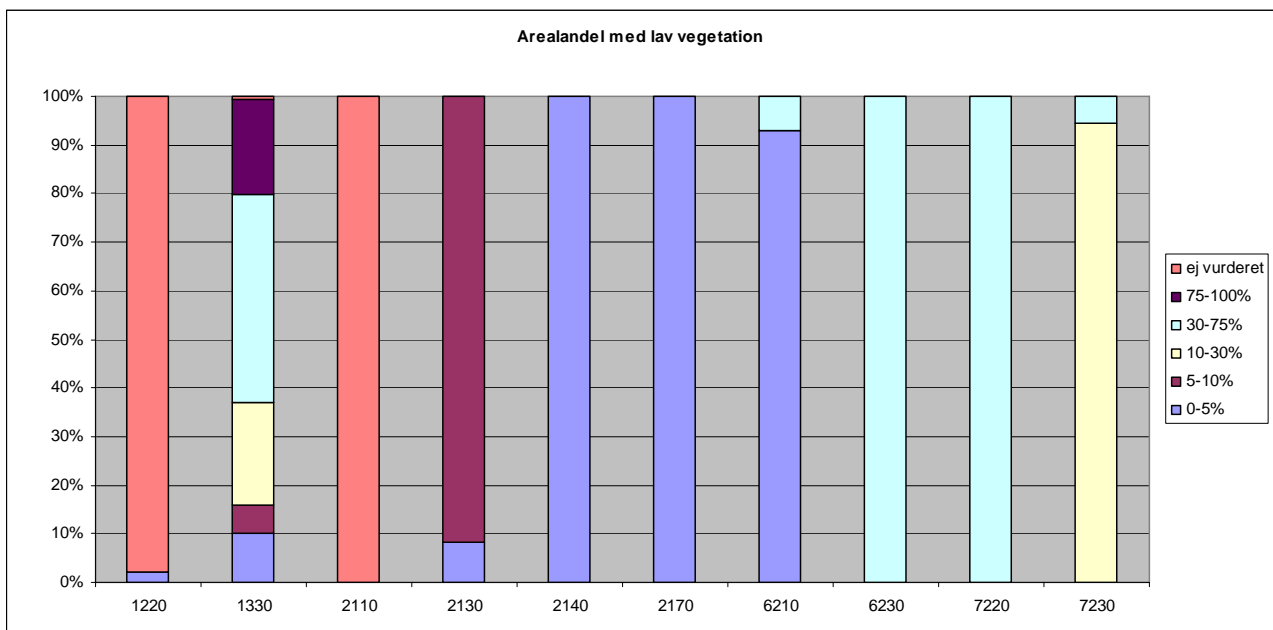
Tabel B.2.2.2. Baggrundsbelastningen (i kgN/ha/år) i de nordjyske kommuner. Kvælstof-depositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH₃ (ammoniak og ammonium), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat) og total N (samlet tør- og våddeposition). Skov- og Naturstyrelsen, 2005.

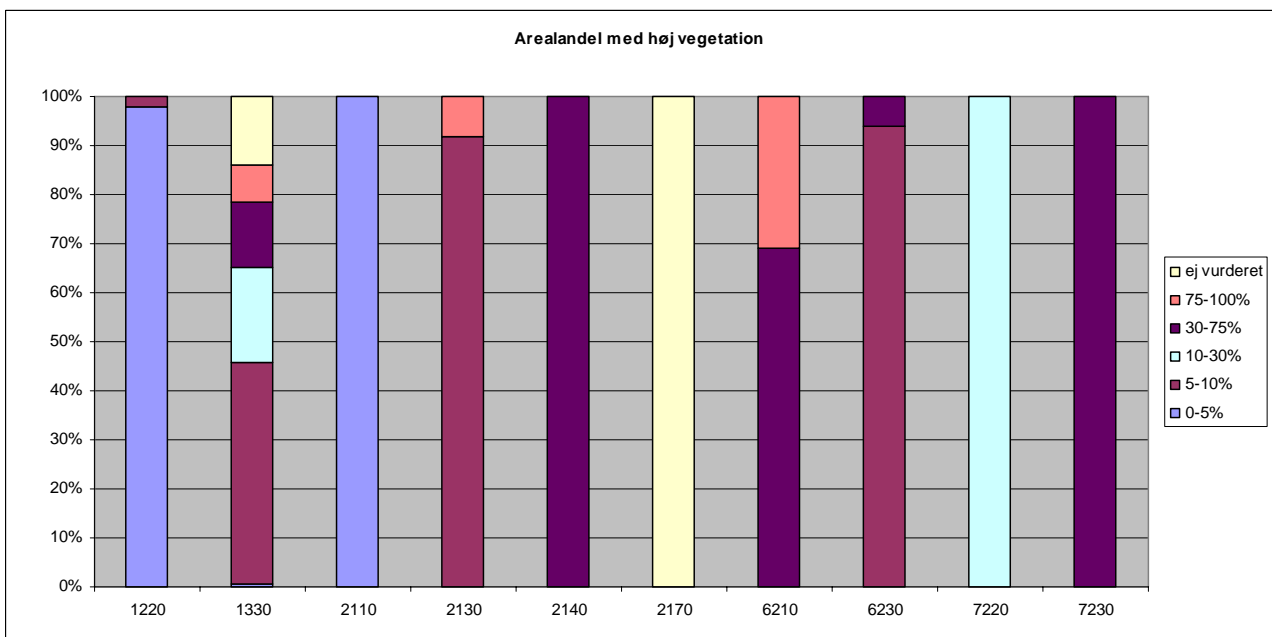
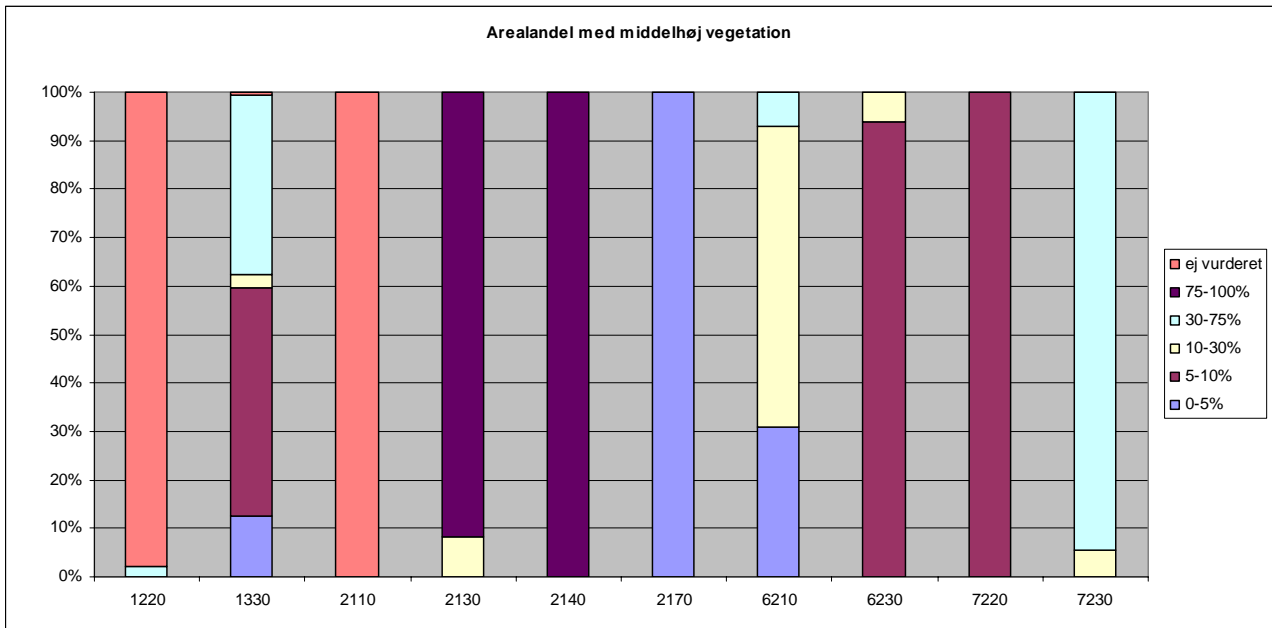
N-belastning (kgN/ha/år) i forhold til tålegrænseintervallet			
Habitattype	10 - 12,5	12,5 - 15	15-17,5
1220	2% (1)	98% (4)*	
1330	54% (11)	44% (20)	2% (1)
2110		100% (1)	
2130	100% (2)		
2140	100% (1)		
2170	100% (1)*		
6210		69% (2)	31% (1)
6230	94% (1)	6% (1)	
7220		100% (1)	
7230		100% (2)	

Tabel B.2.2.3. Vurdering af de kortlagte terrestriske naturarealers belastning med luftbåren kvælstof i forhold til naturtypernes tålegrænseintervaller. For hver naturtype er angivet andelen af det samlede areal samt antal forekomster i forskellige intervaller af belastninger. Belastninger hvor den lokale N-belastning ligger under den nedre grænse i tålegrænseintervallet (tålegrænsen ikke overskredet) er markeret med grønt, N-belastninger, der ligger indenfor tålegrænseintervallet (overstiger den lave ende af tålegrænseintervallet) er vist med gult, og N-belastninger, der ligger over tålegrænseintervallet (overstiger den høje ende af tålegrænseintervallet) er markeret med rødt. * Der er ikke fastsat en tålegrænse for naturtypen.

B.2.3 Tilgroning

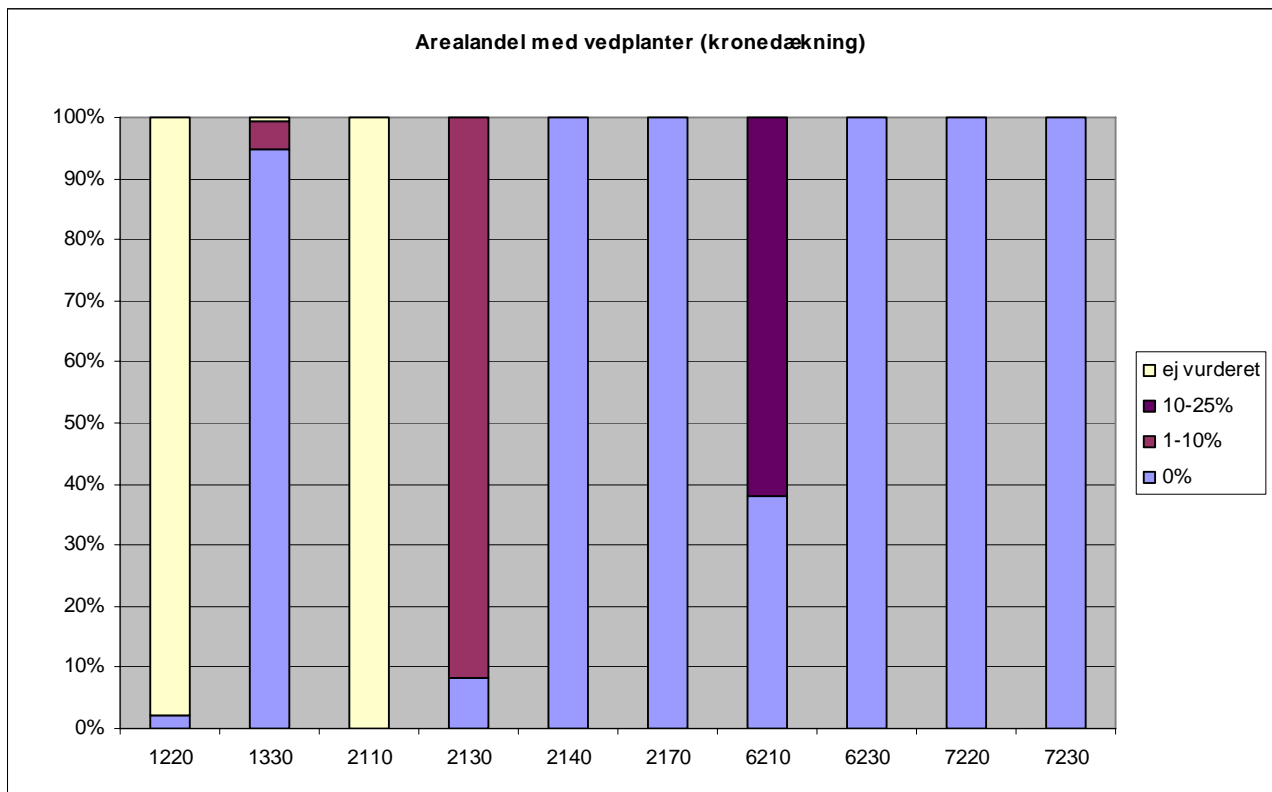
B.2.3.1 Vegetationshøjde

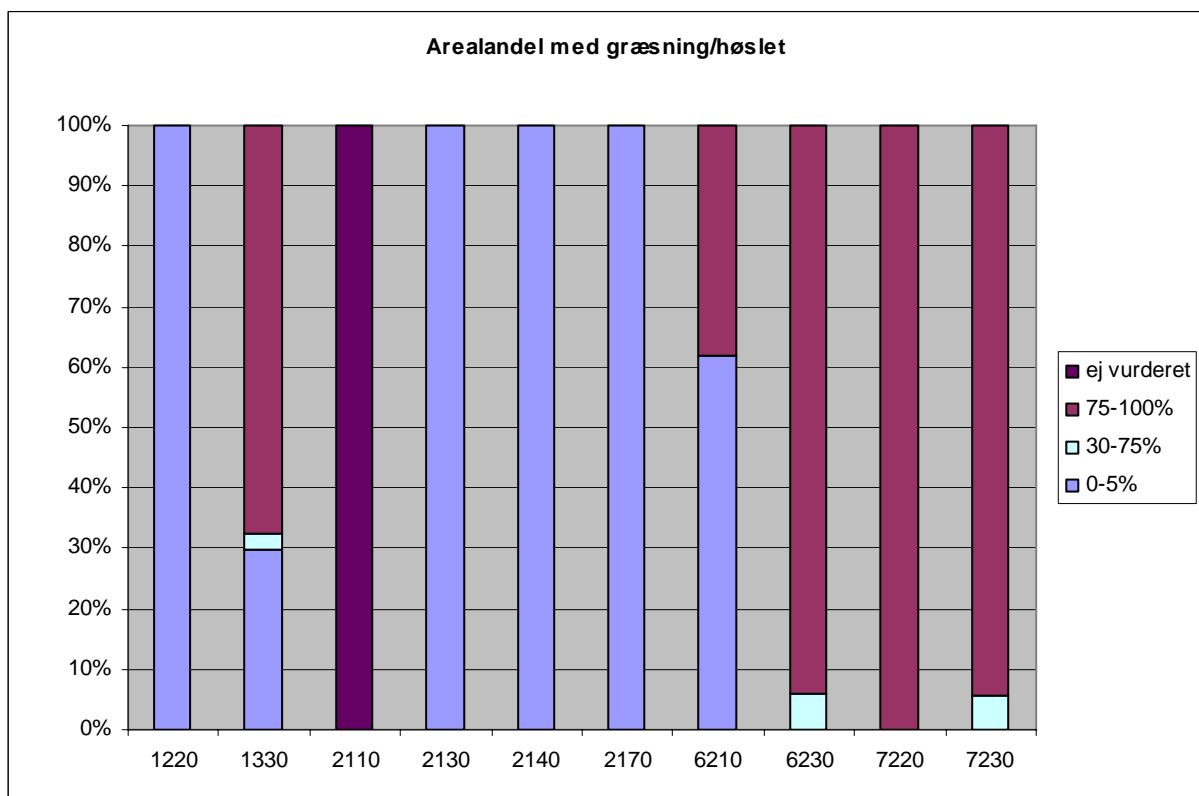
Figur B.2.3.1 Den procentvise arealandel af den enkelte habitatnaturtype, som indeholder henholdsvis lav, middelhøj og høj vegetation.

B.2.3.2 Vedplantedækning

Figur B.2.3.2 Den procentvise arealandel af vedplanter i de kortlagte habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området.

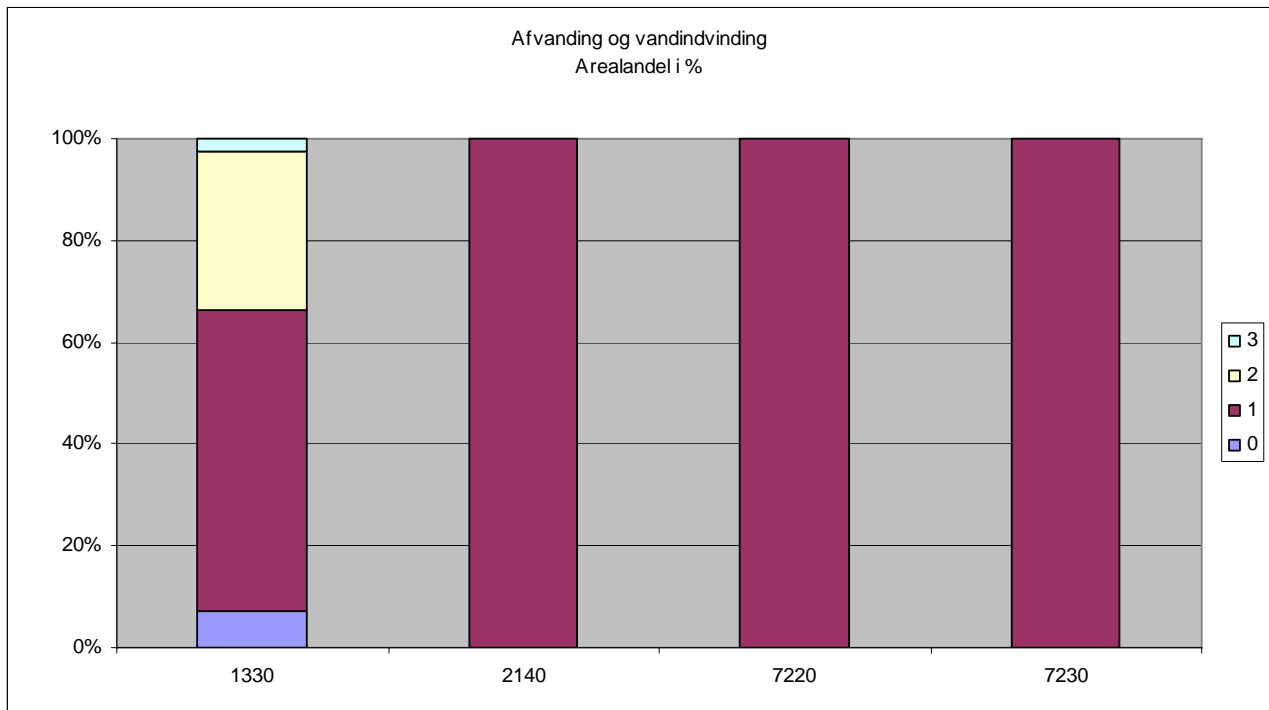
B.2.3.3 Arealandel med græsning og/eller høslet

Figur B.2.3.3. Den procentvise arealandel af græsning og høslet i de kortlagte habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området.

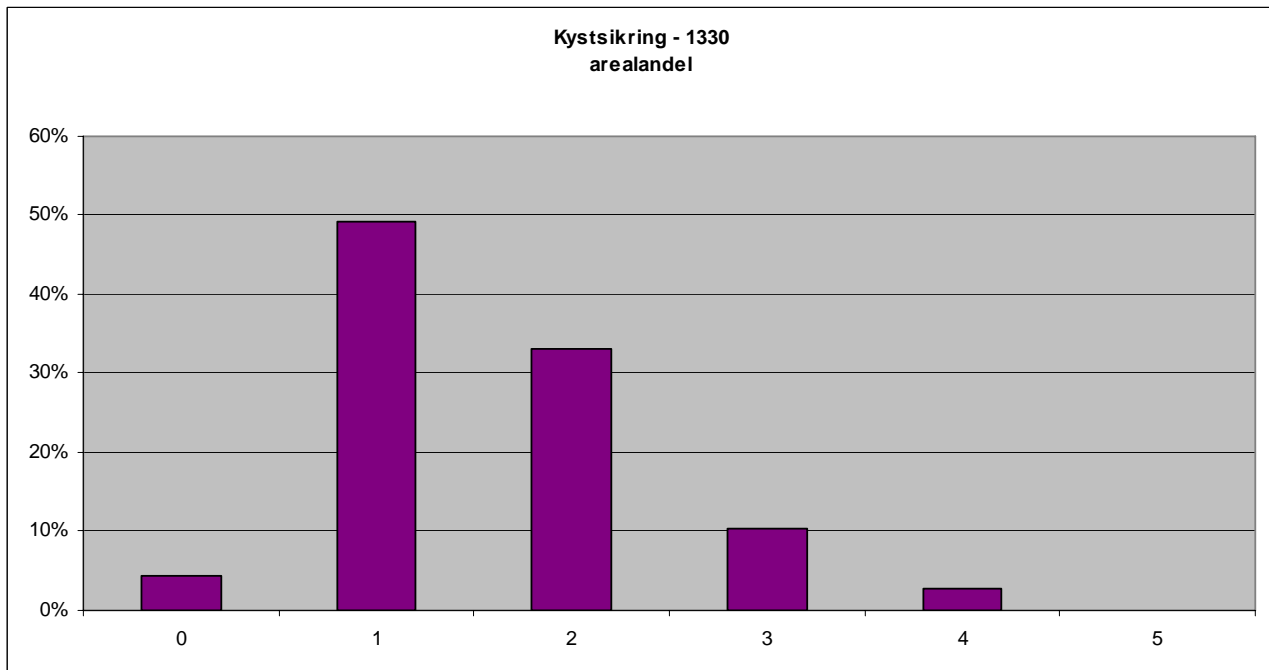
B.2.4 Hydrologi

B.2.4.1 Afvanding og vandindvinding

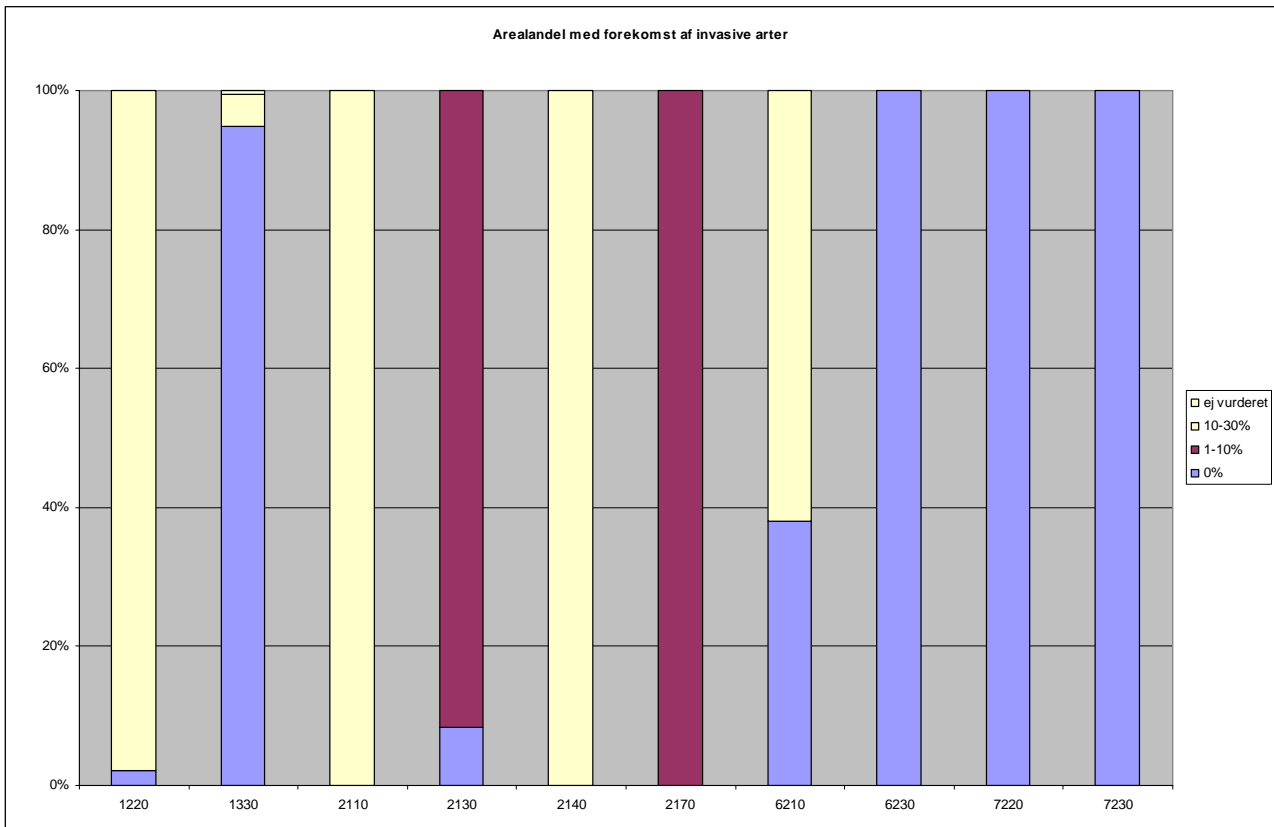
Tabel Tabel B.2.4.1. Oversigt over afvanding og vandindvinding i de forekomster, hvor de våde naturtyper er registreret. 0: Er ikke vurderet 1: Afvanding og vandindvinding forekommer ikke. 2: Tegn på afvanding med uden tydelige vegetationsændringer 3: Afvanding medfører sommerudtørring og begyndende tilgroning 4: Udbredt tørlægning og tilgroning med tørbundsplanter 5: Fuldstændig tørlægning af hele arealet.

B.2.4.2 Kystsikring

Tabel B.2.4.2.

B.2.5 Invasive arter

Figur B.2.5.1 Arealandel med forekomst af invasive arter på de kortlagte habitatnaturtyper i Natura 2000-området

B.3. Marine områder

Kortlægning af naturtyper

Revision af udpegningsgrundlaget, opdeling i følgende naturtyper:

1110 ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation. Afgrænses som lavvandede områder med vanddybder mellem 0 og cirka to meter eller uden dække af ålegræs.

1140 mudder- og sandflader blottet ved ebbe.
Afgænses som kystnære hvide områder på luftfotos.

1150 Kystlaguner og strandsøer er områder med stillestående vand som følge af, at materiale lukker arealet ude fra de øvrige marine områder. EU prioriterer at beskytte denne naturtype.

1160 Større lavvandede bugter og vige.
Afgænses som områder med vanddybde større end cirka 2 meter.

1170 Rev. Områder hvor havbunden rager op over den omgivende bund og har stenet bund eller anden hård bund. Antallet og udstrækningen af naturtypen "rev" i dette habitatområde er ikke kortlagt i detaljer. Der er dog uden tvivl tale om betydende områder flere steder.

Arter i det våde

Forekomsten af Havlampret, Stavsild og Majsild er ukendt, da der ikke foretages en målrettet monitoring af disse arter i Limfjorden. Overvågning af fisk i forbindelse med NOVANA er kun orienteret mod bundlevende fisk.

Havlampretten lever sandsynligvis i en større eller mindre del af året i Løgstør Bredning. Det er sandsynligt, at den trækker ud fra det øst for liggende habitatområde 15. Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, hvor den flere gange er registreret. Den var tidligere udbredt i farvandede omkring hele landet, men findes, så vidt vides i dag, kun i den vestlige og nordlige del af Jylland.

Majsild fanges sjældent langs de danske kyster og i fjorde. I de senere år er arten kun registreret i fangster i Ringkøbing Fjord. Majsild lever som stimefisk i havet nær kysten. I forsommeren vandrer de kønsmodne Majsild op i større vandløb for at gyde. Yngelen vandrer om efteråret ud i saltvand.

Stavsild fanges jævnlige langs de danske kyster, og siden 1970 er arten registreret i Vadehavet, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, Limfjorden og Randers Fjord. Fra ferskvand er der kun regelmæssige fangster i Ribe Å. Stavsilden lever i havet som stimefisk nær kyster. I forsommeren vandrer de kønsmodne sSavsild op i større vandløb, hvor de gyder. Yngelen vandrer om efteråret ud i saltvand.

Tilstandsvurdering af naturtyper.

1110. Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med vedvarende vanddække, med eller uden undervandsvegetation. Arealerne vurderes ikke at have en gunstig bevaringsstatus som følge af eutrofiering. Det er sandsynligt, at eutrofiering er årsagen til at bestanden af ålegræs, som er fødegrundlaget for en række af de udpegede fuglearter, er gået kraftigt tilbage siden begyndelsen af 1970'erne. Endvidere er arts og individantallet af bundfisk væsentligt lavere end forventeligt.

1140. Mudder- og sandflader blottet ved ebbe.

De nuværende arealer er ikke undersøgt. Der er dog ikke forhold, som indikerer, at der ikke er en god tilstand. Arealernes størrelse er reduceret markant gennem de sidste 100 år som følge af inddæmninger.

1150 Kystlaguner og strandsøer. Strandsøernes tilstand er ukendt, da områderne ikke indgår i den marine overvågning.

1160 Større lavvandede bugter og vige. Arealerne vurderes ikke at have en gunstig bevaringsstatus, da plante- og dyrelivet er i en yderst ringe tilstand:

Dybdeudbredelse af ålegræs og anden undervandsvegetation er kraftigt mindske, som følge af skygning fra planteplankton. Det skyldes, at alt for store tab af næringsstoffer – især kvælstof – fra land medfører en markant forhøjet produktion og mængde af planteplankton.

Bestanden af bundfisk er stærkt forarmet på arealer, hvor dybden er større end omkring tre meter. Arealerne udgør mere end halvdelen af den marine del af habitatområdet. Overvågningen viser, at biomassen er begrænset. Den dårlige tilstand skyldes, at en betydelig del af habitatområdet i gennem en længere årrække været genstand for en intensiv skræbning efter østers og blåmuslinger. Det har udryddet mange langsomt-voksende arter og arter som er afhængige af fast underlag.

Endelig indikerer forekomst af imposex hos dværgkonk i habitatområdet, at bundfaunaen er påvirket af organisk tin og muligvis andre miljøfarlige stoffer.

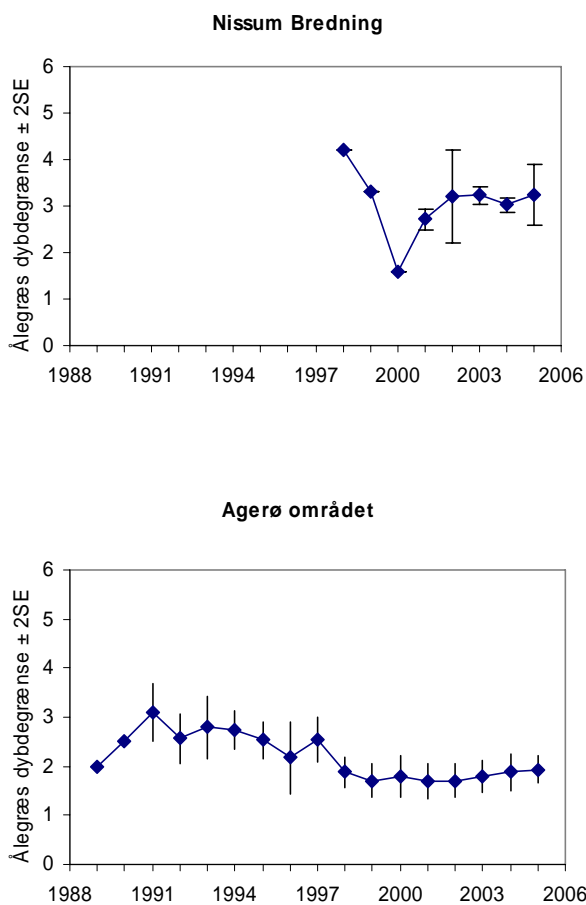
1170 Rev. Naturtypen Rev har ikke en gunstig bevaringsstatus, idet arealet gradvist bliver mindre. I forbindelse med skræbning efter blåmuslinger er der årligt blevet fjernet omkring 30.000 tons sten fra Limfjordens bund og bragt varigt på land. Endvidere vurderes det, at revene ikke har en gunstig bevaringsstatus som følge af eutrofiering. Dybdegrænsen for fastsiddende vegetation er formindsket som følge af skygning fra planteplankton. Endvidere er antallet og udbredelsen af eutrofieringsbetingede arter forøget.

Trusler

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det vurderet, at Limfjorden er meget påvirkelig over for effekten af tilførslen af overskud af næringsstoffer. Overvågningsresultater fra både den nationale og regionale overvågning viser, at hele Limfjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land, i sær af kvælstof. (Limfjordsovervågningen 2005). Det medfører forøget opblomstring af planktonalger, hvilket nedsætter vandets klarhed og forringer ålegræssets dybdeudbredelse, samt forøger risikoen for iltsvind ved bunden. Bundfaunaens sammensætning påvirkes ligeledes af eutrofieringen. Det vurderes i VRD-basisanalyse II, at der er behov for en yderligere indsats for at nedbringe tilførslen af kvælstof og fosfor fra land. Effekten af Vandmiljøplan I+II+III ikke er tilstrækkelig til at få reduceret tilførslen af næringsstoffer til det niveau, som er nødvendig for at opnå en god tilstand, jævnfør Recipientkvalitetsplan 1985 – 1996.

Overvågning udført af Danmarksfiskeriundersøgelser i forbindelse med NOVANA (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2004) viser, at skrabning efter Blåmuslinger, specielt i vand på dybder større end 3 m i naturtype 1160 og 1170 har flere kraftige konsekvenser. Dels er der den umiddelbare konsekvens, at langt de fleste planter og dyr opfiskes eller dør. Dels påvirkes dyrelivet generelt, således at små hurtigt voksende arter favoriseres på bekostning af langsomt voksende arter. Der er endvidere en vedvarende effekt, da skaller og sten varigt fjernes fra bunden. Herved mister makroalger og dyr knyttet til fast substrat deres habitat. Endelig er skrabning efter Blåmusling og østers, såvel i habitatområdet som uden for habitatområdet - medvirkende til at gøre vandet mere uklart i habitatområdet, og dermed forringe vilkårene for ålegræs og anden bundlevende vegetation. Omkring halvdelen af Limfjordens bundareal er udlagt til skrabning af Fødevarerministeriet. Her har skrabningen medvirket til at formindske bestanden af Blåmuslinger med omkring 80 % fra omkring 700.000 ton i første halvdel af 1990'erne til omkring 150.000 ton i 2006. Herved er muslingernes evne til at filtrere vandet blevet reduceret tilsvarende.

Miljøfarlige stoffer. Naturtypen "1160. Større lavvandede bugter og vige" og "1110. Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation" samt 1170. Rev er truet af miljøfarlige stoffer, især afgivelse af organisk tin fra skibenes bundmaling. Overvågning viser, at en del af hunnerne af strandsnegl, som anvendes som indikatororganisme, har udviklet hanlige karaktertræk (imposex), som følge af organisk tin.

Figur B.4.1 Dybdeudbredelsen af ålegræs i Nissum Bredning og Agerø området

Invasive arter

I habitatområdet er der registreret følgende invasive arter:

Amerikansk Knivmusling (*Ensis americanus*). Den kom til Tyske Bugt omkring 1979 med skibes ballastvand, og er nu også udbredt omkring de vestlige dele af Danmark. Det vurderes, at den ikke fortrænger andre arter, idet den lever nedgravet på blød bund, som er en hyppigt forekommende bundtype i Limfjorden.

Ålens Svømmeblæreorm (*Anguillicola cassis*). Ormene observeres i en betydelig andel af ålene. Ålens Svømmeblæreorm er medvirkende til den kraftige tilbagegang i bestanden af Europæisk Ål. Ormen er en parasit som

kom fra Stillehavsområdet og blev introduceret til vores region formentlig via akvakultur i omkring 1979. Svømmeblæreormene optager helt eller delvist pladsen i Ålenes Svømmeblærer. Dermed mister svømmeblæren evnen til at give opdrift. Det er med til at forhindre ålene i at svømme tilbage deres gydeområde i Sargassohavet.

Sargassotang (*Sargassum muticum*). Er observeret drivende og fastvokset mange steder i habitatområdet, blandt andet omkring Livø og ved Rønbjerg. Sargassotang er asiatisk, og blev utilsigtet fragtet til Europa ved import af stillehavsøsters. Den blev observeret første gang i Limfjorden i 1983, og har siden spredt sig meget. NOVANA-overvågningen viser, at den fra 2003 er den mest dominerende tangplante i Limfjorden. Den er sandsynligvis med til at fortrænge de oprindelige arter fra voksestederne på stenet bund i naturtype 1160 og 1170. Det gælder blandt andet sukkertang, der tidligere var almindelig, men nu næsten er ikke observeres. Truslen forværres af, at arealet med stenet bund er mindsket markant som følge af muslingeskrabning og stenfiskeri.

En anden brunalgeart, *Dictyota dichotoma*, er ikke oprindelig i Limfjorden og kan ligeledes true udbredelsen af naturligt forekommende brunalger.

Tøffelsnegl (*Crepidula fornicata*) er udbredt specielt i Naturtype 1160 og lever af at filtrere planteplankton. Den er derfor konkurrent til andre filtrerende arter, for eks. blåmusling. Tøffelsnegl kommer oprindelig fra det østlige Nordamerika og blev indført til Europa i slutningen af 1800-tallet sammen med nogle østers. Siden har den spredt sig op til Danmark, hvor den dukkede op i 1930'erne.

Stillehavsøsters (*Crassostrea gigas*) har de senere år spredt sig i den vestlige del af Limfjorden og antallet af fund er steget markant. Der er således registreret Stillehavsøsters inden for habitatområdet på østsiden af Agger Tange, nord for Harboøre. Opbygningen af en bestand af Stillehavsøsters kan udgøre en væsentlig trussel mod den biologiske balance i kystområder, især naturtype 1110 og 1160. I hollandske kystområder har bestanden af denne østersart lokalt opbygget revlignende strukturer, der markant ændrer økosystemet. Da Stillehavsøsters er meget hurtigt voksende (100 mm første år) og danner sammenvoksede strukturer, kan den hurtigt udkonkurrere andre muslingearter på lavt vand. Således kan Stillehavsøstersen være et væsentligt problem for den nye store bestand af Europæiske Østers (*Ostrea edulis*) i Limfjorden, såvel som for Blåmuslingen. For fugle, der lever af Blåmuslinger, vil dannelsen af banker af Stillehavsøsters hvor der tidligere var blåmuslinger betyde en markant nedgang i tilgængeligt føde. Kilde: [Http://www.skovognatur.dk/Emne/Naturbeskyttelse/invasivearter/Dyrearter/Stillehavsoesters.htm](http://www.skovognatur.dk/Emne/Naturbeskyttelse/invasivearter/Dyrearter/Stillehavsoesters.htm)

Japansk Gracilaria Tang (*Gracilaria vermiculophylla*) blev første gang observeret i Nibe og Gjøll bredninger i 2005. Sidste år bredte den sig massivt de to steder, og nu frygtes det, at den breder sig til store dele af Limfjorden. Gracilaria-tangen er en højst uønsket gæst, fordi den klumper sig sammen i store, tykke måtter. Herved skygger den for ålegræsset og dels lukker den ilten ude, så ålegræsset og bunddyrene kvæles.

Resume af VRD-basisanalyse.

Basisanalyse II er foretaget for Limfjorden som et samlet farvand. Der er således ikke foretaget en selvstændig analyse for de enkelte habitatområder. For fjorden som helhed konkluderes følgende:

- Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næringsstoffer fra land.
- Det er muligt, at gældende regionplanmål ikke nås, som følge af tilførsel af miljøfarlige stoffer fra land, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
- Det vurderes, at det er muligt at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 som følge af udvaskning af miljøfarlige stoffer fra skibenes bundmaling. Der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
- Det vurderes, at det allerede er klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål ikke kan nås i områder påvirket af muslingeskrabning.
- Det vurderes, at det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015, som følge af øvrigt fiskeri. Yderligere karakterisering og / eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger

Modsat rettede interesser

Der er ikke afdækket modsat rettede interesser mellem forskellige naturtyper eller arter.

B.4. Vandløb

I habitatområde 28 findes 22 målsatte vandløb/vandløbsstrækninger. Amtet vurderede, at disse vandløb kan kategoriseres som værende naturtype 3260 (Vandløb med vandplanter).

Amtets data er imidlertid indsamlet i forbindelse med faunaprøvetagning efter Dansk Vandløbs Fauna Indeks, og er således ofte indsamlet meget tidligt på året i februar og marts måned, hvilket vil sige før en række plantearters vækstsæson. På baggrund af disse data er det derfor ikke muligt, at give en dækkende vurdering af karakteristiske plantearters udbredelse og hyppighed i vandløbene.

Tilstedeværelsen og artskaraktistik af diverse fiskearter er desuden også kun kendt sporadisk.

Alle oplysningerne, som skal benyttes ved udfyldning af "Bilag 2 (Vandløbs registreringer) til vejledningen til amterne om udarbejdelse af Natura 2000-basisanalyse, Skov- og Naturstyrelsen, 2005" kan findes i Winbio databasen og i fiskeudsætningsplanerne, som Danmarks Fiskeriundersøgelser har udarbejdet /2/.

Generelt kan vandløbene i habitatområde 28 i karakteriseres som kraftigt regulerede vandløb med dårlige fysiske forhold, men der er dog også mindre strækninger, som fremstår som naturlige med gode og varierede fysiske forhold.

Trusselvurdering

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle målsatte vandløb vurderet om hver enkelt vandløb er i risiko for ikke at overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. I vandrammedirektivets basisanalyse er det desuden vurderet, hvilke påvirkninger der formentlig er årsag til den manglende målsætningsopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som en foreløbig trusselvurdering for vandløbene i habitatområdet.

I vandrammedirektiv sammenhæng arbejdes med følgende trusler B = trusler der kan resultere i en biologisk påvirkning (eks. regulering og tillædning af spildevand), FM = trusler der resultere i en fysisk morfologisk påvirkning, KH = trusler der resulterer i en kvantitativ hydrologisk påvirkning, MFS = miljøfarlige stoffer og sidst N = næringsalte.

Hvis et vandløb i vandramme direktivets basisanalyse del 1, er blevet karakteriseret som enten "reguleret" eller "vedligeholdt", så har man vedtaget, at karakteriserer truslerne imod vandløbet som både B, FM og KH i vandramme direktivets basisanalyse del 2.

I habitatområde 28 er der i vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 22 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015:

Antal vandløb/vandløbsstrækninger	Kategori	Forklaring
-	I a	Det er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål nås.
3	I b	Tilgængelige data indikerer ikke risiko for at gældende regionplan mål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres.
15	II a	Det er muligt, at gældende regionplan ikke nås, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
4	II b	Det er sandsynligt, at gældende regionplan mål ikke nås, men hvor yderligere karakterisering og eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger.
-	II c	Der er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål ikke kan nås.
I alt 22		

Tabel 4.2.1. I vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 7 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015

Der henvises til vandrammedirektivets basisanalyse del 2 for yderligere detaljer /3/.

B.5. Søer

I Habitatområde 28 er der tre større søer. Sø ved Agger Tange og Søndervig er brakvandssøer og Doverkil formodes også at være brak (meget sparsomme data). Søerne kategoriseres derfor som naturtype 1150 (kystlaguner og strandsøer). Der formodes også at være småsøer og vandhuller med naturtypen 3150 (næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks), men disse er ikke kortlagt. I tabel 4.1.1. er data fra sidste overvågningsår præsenteret.

Naturtype	Sø	Størrelse (ha)	Totalfosfor (mg/l)	Dækningsgrad af undervandsvegetation	Hyppigst forekommende art
1150	Sø ved Agger Tange	362,8	-	-	-
	Søndervig	241	0,195	?	Børstebladet vandaks
	Dover kil	19,8	-	-	-
	I alt	623,6			

Tabel 4.1.1. Større søer i Habitatområde 28 opgjort efter naturtype, med angivelse af størrelse, gennemsnitlig sommerkoncentration af totalfosfor, samlet dækningsgrad af undervandsvegetation og hyppigst forekommende art af undervandsvegetation (- : Ingen data, ? : Ikke opgjort)

Trusselvurdering

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle særskilt målsatte søer og søer over 5 ha vurderet, hvilke af søerne, der er i risiko for ikke at kunne overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. Det er desuden vurderet, hvilke påvirkninger, der kunne være årsag til den manglende målopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som foreløbig trusselvurdering for søerne i Natura 2000-området.

I vandrammedirektiv sammenhæng arbejdes med følgende påvirkningstyper: B = biologisk påvirkning (eks. udsatte karper), FM = fysisk morfologisk påvirkning (sluser og pumpestationer), MFS = miljøfarlige stoffer og N = næringssalte.

Søen ved Agger Tange og Søndervig er i risiko for ikke at opfylde målsætningen i 2015. Årsagen hertil er påvirkningen af næringssalte. Doverkil forventes derimod at opfylde målsætningen i 2015.

B.6. Arter

B.6.1 Stavsild

Stavsilden findes både i fersk- og saltvand. Gyldning finder sted i ferskvand.

Den nuværende status for stavsilden i Danmark er ukendt (Søgaard *et al.* 2003). Den mangelfulde status skyldes mangel på systematiske kvantitative og kvalitative undersøgelser.

Der har kun været få registreringer af stavsilden i Region Nordjylland. Status for arten i Region Nordjylland må betragtes som ukendt eller muligvis ugunstig (Phil *et al.* 2000).

Stavsilden er anført som særligt opmærksomhedskrævende på Miljøministeriets rødliste over dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar overfor (Stolze & Phil 1998). Den er ligeledes omfattet af EF's habitatdirektiv, over arter der tillægges særlig betydning indenfor det europæiske fællesskab.

Gunstig bevaringsstatus er vurderet i henhold til Søndergaard *et al.* 2005.

Som forudsætning for at opnå større bestande af stavsild vil der skulle gennemføres vandløbsforbedringer med henblik på at forbedre gyde- og vandringsmulighederne, herunder at fjerne spærringer. Desuden skal vandkvaliteten på egnede gydestrækninger opfylde kravene som gyde- og opvækstområde for laksefisk (Søgaard *et al.* 2003).

Registreringer i habitatområderne:

Habitatområde 28: Agger Tange, Nissum bredning, Skibtvad Fjord og Agerø

Status ukendt

Referencer:

Moeslund, B. 2003. **Fisk i Skals Å systemet 2001-2002**. Rapport fra Viborg Amt.

Olsen, K. 2002. **Fiskerikontrollen i Randers**. Personlig kommentar.

Otterstrøm, C.V. 1917. **Fisk II. Blødfinnekisk**. Danmarks Fauna.

Phil, S., Ejrnæs, R. Søndergaard, B., Aude, E., Nilesen, K.E., Dahl, K. & Laursen 2000. **Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus**. Danmarks Miljøundersøgelser, 219 pp, faglig rapport fra DMU, nr. 322.

Stolze, M. & Phil, S. 1998. **Rødliste 1997 over planter og dyr i Danmark**. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005: **Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF fuglebeskyttelsesdirektivet**. 3. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

B.6.2 Blank Seglmos

Blank Seglmos i habitatområder i MC-Ålborgs område - basisoplysninger

Biologi: Blank Seglmos foretrækker oligotrofe til mesotrofe vældkær og vokser ofte sammen med Gul Stenbræk og Paludella. Den er tilsyneladende meget følsom over for afvanding og tilgroning og er således afhængig af konstant passende høj vandstand og afgræsning/slåning.

Status: Blank Seglmos er i alt fundet på 13 lokaliteter i området inden for de sidste ca. 100 år. Idag kendes blot 4 recente forekomster, hvoraf tre af disse ligger i habitatområder. Den ene recente forekomst, der **ikke** ligger i et habitatområde, er forekomsten ved Krogens Møllebæk i Vendsyssel. Ved Krogens Møllebæk findes to bestande hvoraf den ene er lille og den anden er stor. Bestandene ligger ca. 300 meter fra hinanden. Den store bestand ligger langs Hørby Å.

Blank Seglmos er blevet optalt på de recente lokaliteter og eftersøgt på de gamle plus mange potentielle lokaliteter i årene 2000-2007 i forbindelse med bl.a. NOVANA-artsovervågningen.

Trusler: Afvanding, eutrofiering og/eller tilgroning præger alle lokaliteter, hvor den tidligere er kendt fra. På alle fire lokaliteter med recente forekomster er der problemer med en eller flere af de ovennævnte trusler.

Habitatområde 28: Agger Tange, Nissum bredning, Skibtvad Fjord og Agerø

Forekomst: Der findes i dag en mindre recent forekomst af arten ved Doverkil ca. ½ km vest for Doverodde Naturcenter på nordsiden af Dover kilen. Arten er tidligere kendt fra området, bl.a. fra 1969.

Trusler: Der foregår pt. forsøgsprojekt med rørskeer på store arealer vest for Dover Kil. Dette udføres med store maskiner. I den forbindelse udgør kørsel henover det lille vældkær, hvor blank seglmos findes, en potentiel alvorlig trussel. Det bør derfor sikres at kørsel i dette område undgås.

Derudover er området under moderat tilgroning i pil og afvanding gennem grøfter, samt eutrofiering fra nærliggende intensivt dyrkede marker vurderes ligeledes at udgøre en væsentlig trussel mod bestanden.

Litteratur:

B. Sjøgaard m.fl. 2006: Teknisk anvisning for Blank Seglmos. Danmarks Miljøundersøgelser.
 I. Goldberg m.fl. 2006: Status for Blank Seglmos i Danmark. Urt. - Årg. 30, nr. 3 (2006). S. 78-84.

B.6.3 Gul Stenbræk

Gul Stenbræk (*Saxifraga hirculus*) kendes på sin spinkle, 10-30 cm. lange, røde stængel med spredte, lancetformede blade. De 1-3 endestillede blomster har 5 gule kronblade med små røde prikker.

Gul Stenbræk er vidt udbredt i arktiske og temperede egne på den nordlige halvkugle, men er overalt sjælden.

I Danmark findes planten i lysåbne, vældpåvirkede og mosdominerede moser og kær, der de fleste steder har et relativt højt kalkindhold. Gul Stenbræk er i Danmark en såkaldt "istidsrelikt", dvs. at den har overlevet på steder med fremsivende væld/kildevand, der året rundt har en temperatur omkring 7-8°C. Arten forekommer her ofte sammen med andre sjældne istidsplanter såsom Spyd-Pil og Piberensermos. Vældene findes ofte på skrænterne af ådale.

Status

Gul Stenbræk var ret almindelig i dele af landet op til 1900-tallet, og så sent som i 1940 blev den fundet på ca. 80 steder i Jylland og på Sjælland. I dag kendes den fra mindre end 10 steder i landet, alle i det tidligere Viborg og Nordjyllands amter, og flere af stederne er særdeles sårbare.

Årsagen til den voldsomme tilbagegang er først og fremmest afvanding og tilgroning. I starten af 1900-tallet blev store dele af landet afvandet og opdyrket, og mange ådale blev regulerede. Med vandstandssænkningen fulgte også dræning af mange vældmoser langs ådalenes sider. På de få resterende voksesteder er tilgroning den største trussel, idet voksestederne er beskyttede mod afvanding gennem Naturbeskyttelsesloven. Tilgroningen sker på steder, hvor græsning eller høslet ophører, fordi det ikke længere synes at kunne betale sig. Tilgroningen sker i dag meget hurtigere end tidligere, fordi luften tilfører store mængder kvælstof fra landbrug og industri.

Afgørende for artens overlevelse på længere sigt er, at vandstanden ikke sænkes – og i en række tilfælde at naturlig hydrologi genoprettes, og at der ikke sker en tilgroning af voksestedet. Det er derfor vigtigt, at der sikres:

- fortsat let afgræsning af vældområdet
- minimal tilførsel af næringsstoffer fra de omgivende arealer
- pleje af voksestedet hvor det er nødvendigt, dvs. at opvækst af skyggende træer og buske fjernes

Arten findes i dag blot 3 steder i Nordjylland:

I Habitatområde 28.

Gul Stenbræk er kendt fra Bodum Kær ved Dover Kil og er forsvundet fra området indenfor de seneste 30 år (Wind, P. et. al. 1999). Kæret plejes med rørsvær og bl.a. Blank Seglmos og Piberensermos er genfundet i området indenfor de seneste år – så det er slet ikke usandsynligt at Gul Stenbræk er blevet overset og stadig findes et sted i vældkæret.

Trusler: Der foregår pt. forsøgsprojekt med rørsvær på store arealer vest for Dover Kil. Dette udføres med store maskiner. Det bør derfor sikres at kørsel i de bedst bevarede vældkær undgås. Derudover er området under moderat tilgroning i pil og afvanding gennem grøfter, samt eutrofiering fra nærtliggende intensivt dyrkede marker vurderes ligeledes at udgøre en væsentlig trussel mod en potentiel bestand.

Litteratur:

Wind, P., et. al. 1999. Naturovervågning; Overvågning af rødlistede arter 1998 Danmark; Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser.

B.6.4 Odder

Odder blev overvåget i det landsdækkende NOVANA-overvågningsprogram i 2004. For Nordjyllands Amt var der tale om en klar fremgang, da odderen blev fundet i alle eftersøgte vandløbssystemer i amtet. Odderen blev registreret på 136 ud af 150 stationer, hvilket svarer til en fremgang fra 38 % positive stationer til 90 % positive stationer.

Odderovervågninger er afrapporteret til DMU og kan ses på:

http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrappporter/rappporter/FR582.pdf

Odderens foretrukne levesteder er pilekrat, samt elle- og askesumpe (91E0) langs de vandløb (3260), hvor arten finder hovedparten af sin føde. Odderen opholder sig ligeledes langs med vores kyster, og selvom det først og fremmest er i vandløbene, at Odderen etablerer territorier og opfostrer sine unger, er der flere eksempler på ynglelokaliteter i mole- og havneanlæg langs kysten. Lavvandede kyst- og fjordområder fungerer ligeledes som en slags refugium for Odderen i kolde vintre med isdækkede vandløb, hvor odderen så kan fiske fra våger i isen.

Spor efter Odder, enten i form af markeringer, spor eller oddergrave er fundet i alle de områder Odderen er udpeget for.

Det vurderes at Odderen er vidt udbredt i Nordjylland. Natura 2000 områder, hvor der er et udbredt system af vandløb og/eller søer med væsentlige forekomster af de primære levesteder for Odder, foreslås derfor opgraderet som levested for Odderen, således at Odderen her medtages i udpegningsgrundlaget. Det gælder for habitatområde nr. 18 og 216.

Trusler:

Trafikdrab af odder udgør en stor trussel alle steder, hvor vandløbene krydses af veje. Problematikken opstår dels fordi Odderen ikke har fysisk mulighed for at passere under vejen på grund af f.eks. for lille rør-diameter, høj vandstand eller opstemninger. En anden mulighed er, at odderen har til vane at søge op på brinkerne for at markere sit territorium netop på markante steder langs vandløbene (vejbroyer, tilløb, sandbrinker mm). Afhjælpning af dette kan ske ved afværgeforanstaltninger såsom faunapassager under vejbroen og ved udlægning af sandbanker, som giver Odderen en markeringsmulighed i umiddelbar tilknytning til brinken. En udarbejdelse af såkaldte sorte pletter i forhold til indrapporterede trafikdrab af Odder er en anden mulighed i mht. prioritering af, hvor man bør sætte ind med afværgeforanstaltninger.

Rusefiskeri med ruser har tidligere udgjort en stor trussel mod odder, problemet vurderes dog at være mindsket med den lovmæssige indgriben med krav om brug af stopriste i ruser.

Udpegningsgrundlag:

Odderen er på udpegningsgrundlaget i følgende habitatområder: 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 177, 217 og 222. Der opfordres til at Odderen medtages på udpegningsgrundlaget i habitatområde nr. 18 og 216.

B.6.5 Stor Vandsalamander

Stor Vandsalamander foretrækker rene vegetations rige vandhuller. Arten lever af smådyr både som larve i vandhuller og på land som færdig udviklet. Den vigtigste landbiotop er ikke for tørre løvskove, gerne med meget dødt på jorden eller mange sten.

I Nordjylland er arten udbredt i hele Himmerland samt omkring Hammer Bakker, Fjerritslev, Mors og Thy.

Habitatområde nr. 28. Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Bestand:

Viborg amt har intet kendskab til evt. forekomst af arten i området. Arten lever i vandhuller med ferskvand, og der findes forholdsvis få vandhuller i habitatområdet, hvor der ikke er saltpåvirkning fra Limfjorden.

Foreløbig trusselsvurdering:

Eutrofiering og tilgroning af levestedet (vandhul) er nærliggende problemstillinger.

Potentielt levested:

Alle vandhuller i habitatområde 28, der ikke vurderes at være påvirkede af saltvand er taget med. Det potentielle levested vurderes at udgøre i alt max. ca. 2 ha.

Referencer:

Fog, K., 1993. Oplæg til forvaltningsplan for Danmarks padder og krybdyr. – Miljøministeriet, Skov- og naturstyrelsen.

Nordjyllands Amt 2006. Udtræk af GIS tema tilfældige fund af Stor Vandsalamander.

Thy Statsskovdistrikt, 2006a Plejeplan for klithedearealer mellem Lyngby og Flade Sø.
http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/EBA356CD-F5D5-4637-9472-9D5FBEAD6827/0/13_Plejeplan_Lyngby_Hede.pdf

Thy Statsskovdistrikt, 2006b. Undersøgelingsprojekt – Nationalpark Thy. Bilag 5: Forekomst af prioriterede padder og krybdyr.

B.6.6 Spættet Sæl

Artskode: 1365

Forekomsterne i Nordjylland tilhører to bestande dels den i Limfjorden og del den i det nordlige Kattegat. Bestanden i Løgstør og Nibe Bredning er således forbundet med den store delbestand i den vestlige del af Limfjorden. Bestanden omkring Læsø er forbundet med den store delbestand omkring Anholt, Hesselø og svenske kysten.

Udviklingen i de senere år fremgår af tabellen herunder.

Årstal	Limfjorden	Kattegat nord	Danmark, total
2000	1.800	3.800	11.500
2003	1.600	4.400	9.200
2004	1.690	3.370	9.000

Bestands udvikling efter Jepsen (2005).

Habitatområde nr. 28 (Agger Tange, Nissum Bredning, Skibtsted Fjord og Agerø)

Statsskovdistriktet har foretaget tællinger af spættet sæl i 3 områder inden for Habitatområde 28; Nissum Bredning, Agger Tange og Munkholm Odde. Der er tilsyneladende en nogenlunde fast bestand på min. 250 dyr i området.

	1999	2000	2001	2002	2003	2005
Nissum Bredning	182	125	99	249		0
Agger Tange					175	214
Munkholm Odde	84	135	146	74	38	39

Tabel 4.5.1 Statsskovdistriktets tællinger af sæler i august måned

Foreløbig trusselvurdering:

Forstyrrelse af arten på rasteplasserne i yngletiden juni/juli er formentlig den største trussel. Forstyrrelsens omfang er ukendt.

Potentielt levested:

Alle de dele af habitatområdet, der udgøres af Limfjorden er taget med. Det potentielle levested vurderes at udgøre op til ca. 23.000 ha

Referencer

Heide-Jørgensen, M. P. & Teilmann, J., 1999. **Sæler 1998**. Østersøen, Kattegat og Limfjorden. - Arbejdsrapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 105.

Heide-Jørgensen, M. P. & Teilmann, J., 2001. **Sæler i Østersøen, Kattegat og Limfjorden 2000**. – pp xxx, in: Laursen, K. (red): Overvågning af fugle, sæler og planter 1999-2000, med resultater fra feltstationerne. Faglig rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 350.

Jepsen, P. U., 2005. **Forvaltningsplan for spættet sæl (*Phoca vitulina*) og gråsæl (*Halichoerus grypus*) i Danmark**. - Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Linnet, A, in litt. 2006. **Sæltællinger i Limfjorden 1997-2005 samt Læsø 2002**.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 1995. **Fugle og dyr i Nordjylland 1994.** - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 1997. **Fugle og dyr i Nordjylland 1996.** - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2002. **Fugle og dyr i Nordjylland 2001.** - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2005. **Fugle og dyr i Nordjylland 2004.** - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside, februar 2007.

http://www.skovognatur.dk/DyrOgPlanter/Pattedyr/Saeler/Spaettet_sael.htm

DOFbasen, www.dofbasen.dk Dansk Ornitologisk Forening, besøgt 8/3 2007.

B.7. Fugle

Natura 2000-området omfatter 3 EF-fuglebeskyttelsesområder. Fuglebeskyttelsesområde 39 er medtaget her, da denne ikke er en del af nogen habitatområde og er beliggende tæt ved dette. Områderne omfatter vandarealerne Krik Vig, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Limfjordsarealer sydvest for Mors samt store landarealer med fersk- og især strandeng omkring Agerø, Lindholm, Plet Enge, Harboøre - og Agger Tange. Områderne er udpeget på baggrund af en række nationalt såvel som internationalt truede fuglearter.

I det følgende gennemgås de enkelte arter i udpegningsgrundlaget. Figurer og kort viser alene arterne i de fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er med i udpegningsgrundlaget.

Rørdrum:

Bestand:

Der er hørt en enkelt paukende fugl om foråret i 2003, 2004 og 2005 på Agger Tange. Der vurderes ikke at være potentiale for noget fast bestand pga. rørskovens forholdsvis lille udstrækning. Hovedparten af de våde dele af Agger Tange afgræsses med kreaturer, der holder rørskoven nede til gavn for ynglende vadefugle.

Foreløbig trusselsvurdering:

Rørdrum er afhængig af større arealer af uforstyrret rørskov med stabil høj (fersk)vandstand (min 15 cm) i yngletiden (1/2 – 1/6). Lokalt har der visse år været problemer med svingende og eller for lave vandstande i dele af området. Tørre somre og hårde vintre med lang tids isdække er også meget afgørende for artens bestandsstørrelse. Arten vil blive begunstiget af øget og stabil vandstand samt begrænsning af saltindtrængning fra Limfjorden.

Potentielt levested:

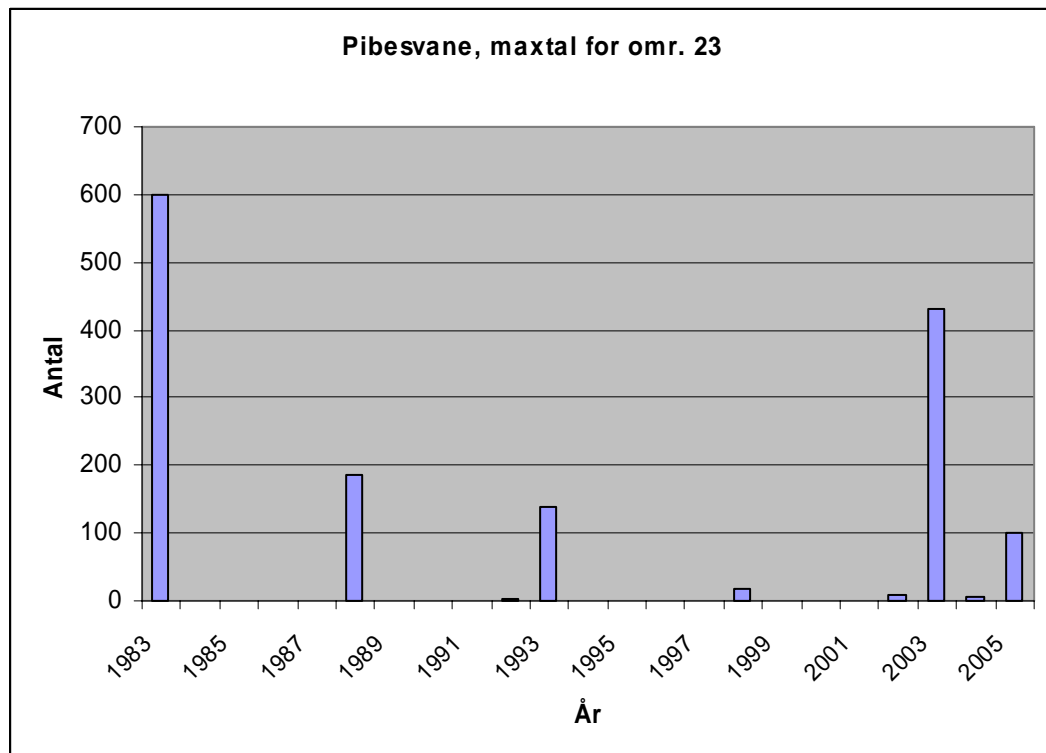
Der er medtaget arealer med eksisterende rørskov samt lavvandede åbne vandflader i kanten af rørskoven til fouragering. I alt vurderes det potentielle levested at udgøre højst ca. 33 ha i område 23.

Pibesvane:

Bestand:

Antallet af rastende fugle på Agger Tange er noget svingende over årene. Der mangler data fra de fleste år (se fig.).

Fuglene ses næsten udelukkende om efteråret, men forekomsten har en noget tilfældig karakter. Svanerne anvender primært området vandflader og især den store nordlige lagune på Agger Tange til rast og fouragerer primært på bundplanter i lagunen. Fuglene opholder sig formentlig kun kortvarigt i området og trækker videre inden vinterperioden.

Foreløbig trusselsvurdering:

Der skønnes ikke at være trusler mod arten inden for området, når der fortsat sikres en god vandkvalitet og dermed bundvegetationen i den store lagunesø bevares fouragerings- og rasteplassen inden for området. Andejagt ved lagunen kan dog i perioder virke forstyrrende på arten.

Potentielt levested:

Der er alene medtaget store åbne vandflader, da arten formentlig ikke fouragerer på engarealerne på tangen eller på de marine dele af området i Krik Vig. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 275 ha.

Sangsvane**Bestand:**

Den vesteuropæiske bestand af sangsvane har været i kraftig vækst de sidste 25 år. Bestanden er således øget med 50-75 % i perioden 1974-1996, og bestanden er opgjort til ca. 59.000 fugle. Den danske bestand har i samme perioden vist en lignende stigning i antallet af rastende fugle. Der blev i perioden 1969-1973 registreret 5.400-10.800 fugle. Dette antal var ved den seneste optælling i 2000 steget til 23.000 fugle.

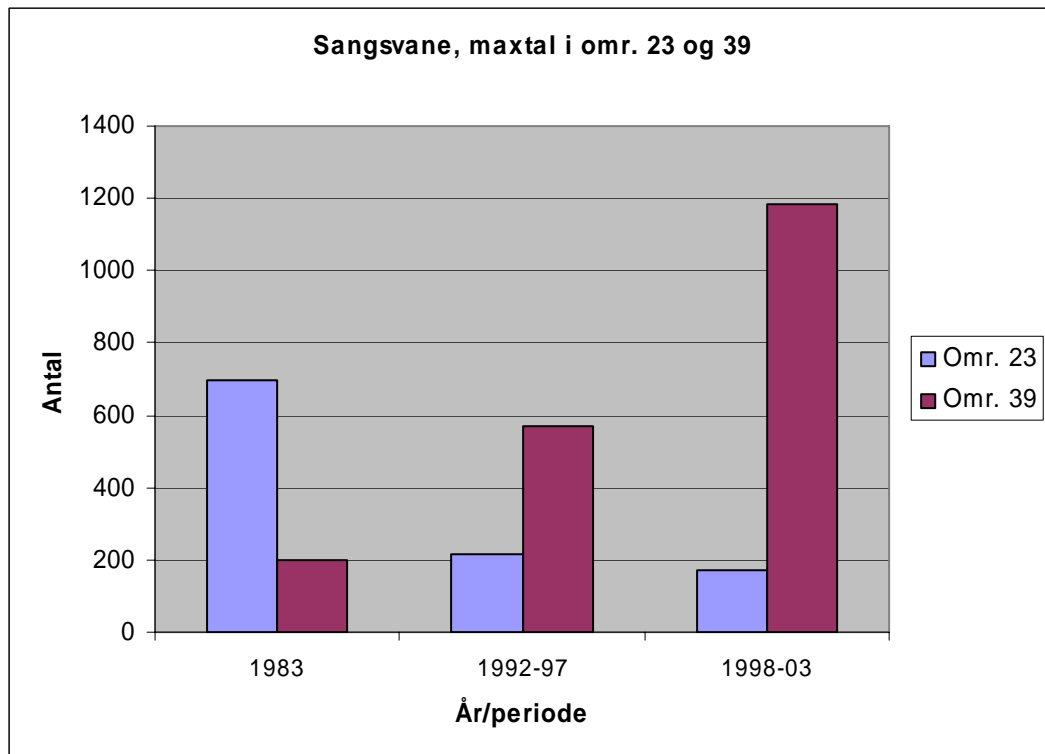
Antallet af rastende fugle på Agger Tange (F 23) er noget svingende over årene. Forekomsten har en noget tilfældig karakter.

Svanerne anvender primært områdets vandflader og især de store lagunesøer på Agger Tange til rast og fouragerer primært på bundplanter i lagunen. Ved isdække kan fuglene raste, hvor det er isfrit i den nordlige del af Krik Vig.

Den maksimale forekomst på Habøøre Tange (F 39) er også øget i perioden 1983 til 2003 fra 200 umiddelbart efter fuglebeskyttelsesområdernes udpegning til 1186 i 2003. Sangsvane er stort set udelukkende herbivore.

Sangsvanerne fouragerede tidligere næsten udelukkende på bundplanter i fjord- og søområder, men er som pibesvanerne nu også skiftet til fouragering på de omkringliggende eng- og markområder. Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 er der gennem de sidste 20 år registreret en markant fremgang i antallet af rastende sangsvane inden for området. Dette er i god overensstemmelse med udviklingstendenserne inden for de nærliggende fuglebeskyttelsesområder ved Nissum – og Vest Stadil Fjord. Det

vurderes, at årsagen til denne fremgang skyldes artens evne til at skifte fra udelukkende at fouragere på undervandsplanter til fouragering på landbrugsarealer.

Foreløbig trusselsvurdering:

Ved fortsat sikring af fouragerings, raste- og overnatningspladser inden for områderne er der ikke de store kendte trusler for arten. Sangsvanen er som Pibesvane generelt robust overfor menneskelig forstyrrelse (Pihl et al. 2003)

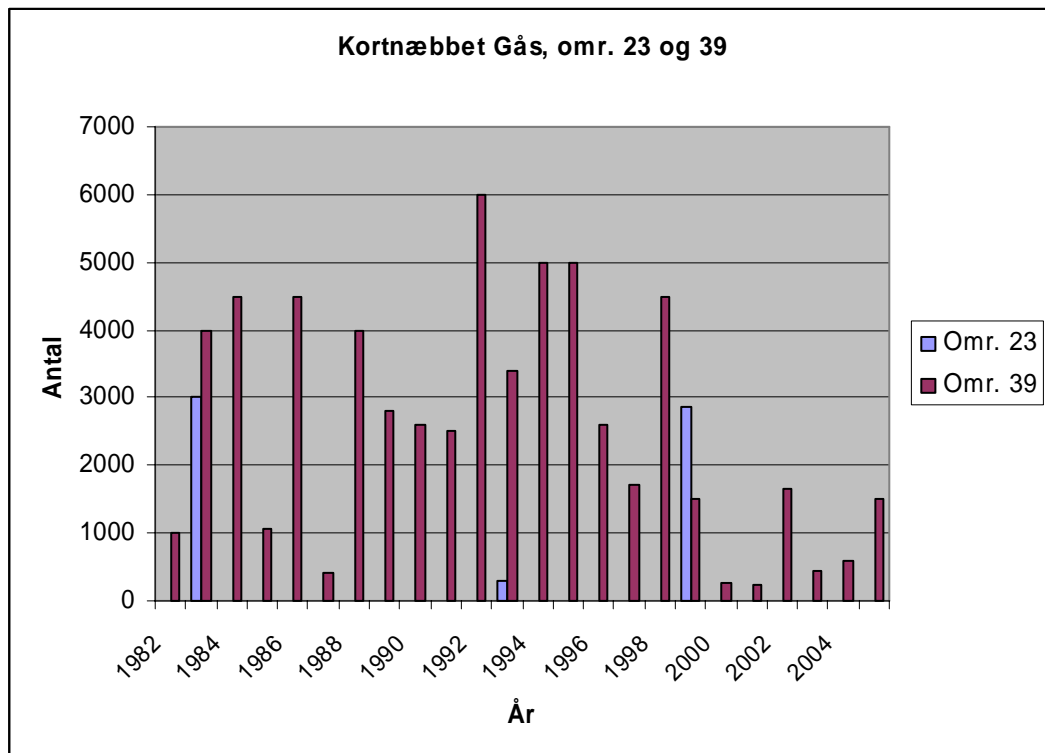
Potentielt levested:

Der er medtaget større åbne ferske vandflader, lagunesøerne på tangerne, dele af Limfjorden, dyrkede marker og enge. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 2900 ha i de to områder tilsammen.

Kortnæbbet Gås:

Bestand:

Den samlede danske bestand af Kortnæbbet Gås talte i 1990erne 30.000-40.000 fugle; bestanden har været svagt stigende gennem 1990erne. Arten ses ret sporadisk på Agger Tange (F 23). Antallet af rastende kortnæbbede gæs i F 39 har været stabilt på niveauet med antallet fra udpegningsstidspunktet først i 1980erne. Specielt landbrugsarealerne ved Plet enge benyttes som fouragerings-område. I forårmånederne ses der ofte større flokke af kortnæbbet gås på landbrugs-arealerne ved bl.a. Langerhuse lige uden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39, det vurderes at disse ofte benytter Harbøre – og Thyborøn Fjord som overnatningsområde.

Foreløbig trusselvurdering:

Ved fortsat sikring af fouragerings-, raste- og overnatningspladser mod f.eks. tilgroning er der ikke de store kendte trusler for arten. Der drives jagt på kortnæbbet gås, og i takt med antallet er steget er også jagtudbyttet i Danmark steget til ca. 2000 fugle i begyndelsen af 1990'erne. Jagt vurderes ikke på nuværende tidspunkt, at være en trussel for de rastende kortnæbbede gæs i de to områder.

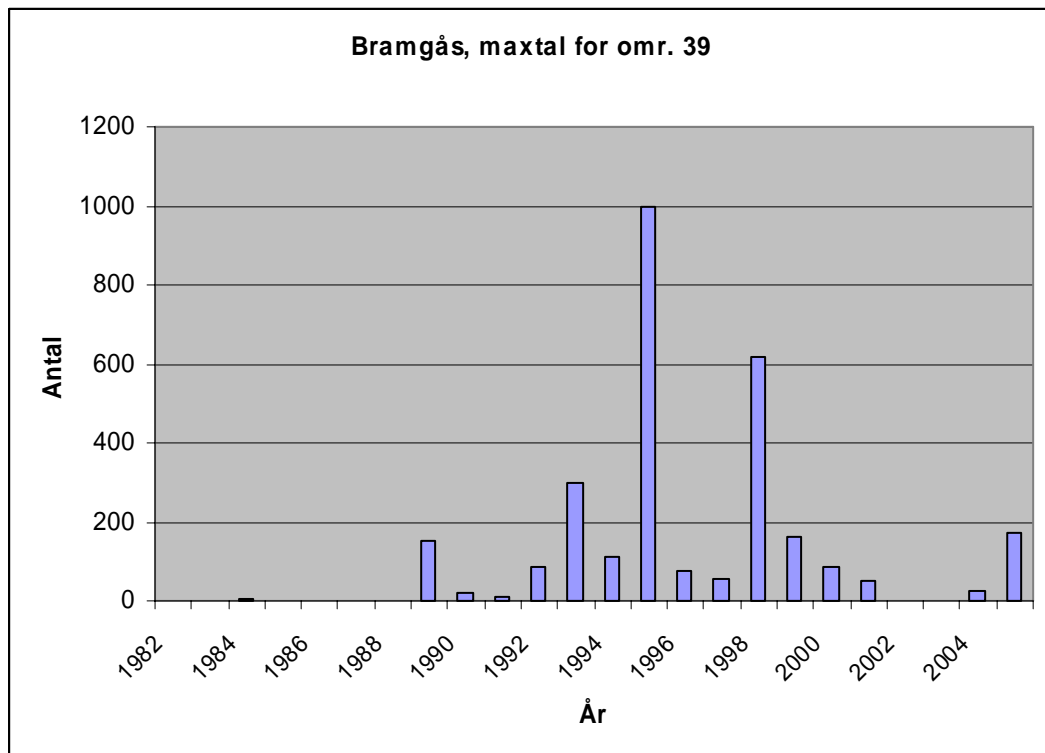
Potentielt levested:

Der er medtaget større åbne vandflader (overnatning) enge og dyrkede marker. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 2900 ha.

Bramgås:

Bestand

Den samlede bestand af bramgås har været kraftig stigende siden begyndelsen af 1950'erne, hvor bestanden blev anslået til ca. 10.000 par. Ved den seneste opgørelse af verdensbestanden i 2002 blev der anslået en bestand på ca. 360.000 fugle. Den danske bestand af bramgås har ligeledes været kraftigt stigende i denne periode. En stor del af den russiske bestand trækker gennem landet på vej til Holland, men et stigende antal er konstateret overvintrende i Danmark i specielt milde vintre. Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 var Bramgås tidligere en sjælden rastefugl. Siden slutningen af 1980'erne og starten af 1990'erne er der i flere år registreret et pænt antal rastende Bramgæs. I årene efter årtusindeskiftet er antallet af rastende Bramgæs tilsyneladende faldet igen sammenlignet med antallet midt/sidst i 1990'erne. Det er dog sandsynligt, at den konstaterede nedgang skyldes manglende optællinger i området. Det bør derfor fremover sikres, at der foretages optællinger af rasende bramgæs mm., således der kan foretages en forvaltning af området på et fagligt forsvarligt niveau.

Foreløbig trusselsvurdering

Såfremt fouragerings-, raste- og overnatningspladser fortsat sikres, vurderes der ikke umiddelbart at være trusler for arten inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39.

Potentielt levested

Der er medtaget store åbne vandflader i lagunesøerne, Gjeller Sø, og eng- og landbrugsområder på bl.a. Plet Enge. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 2299 ha.

Lysbuget Knortegås:

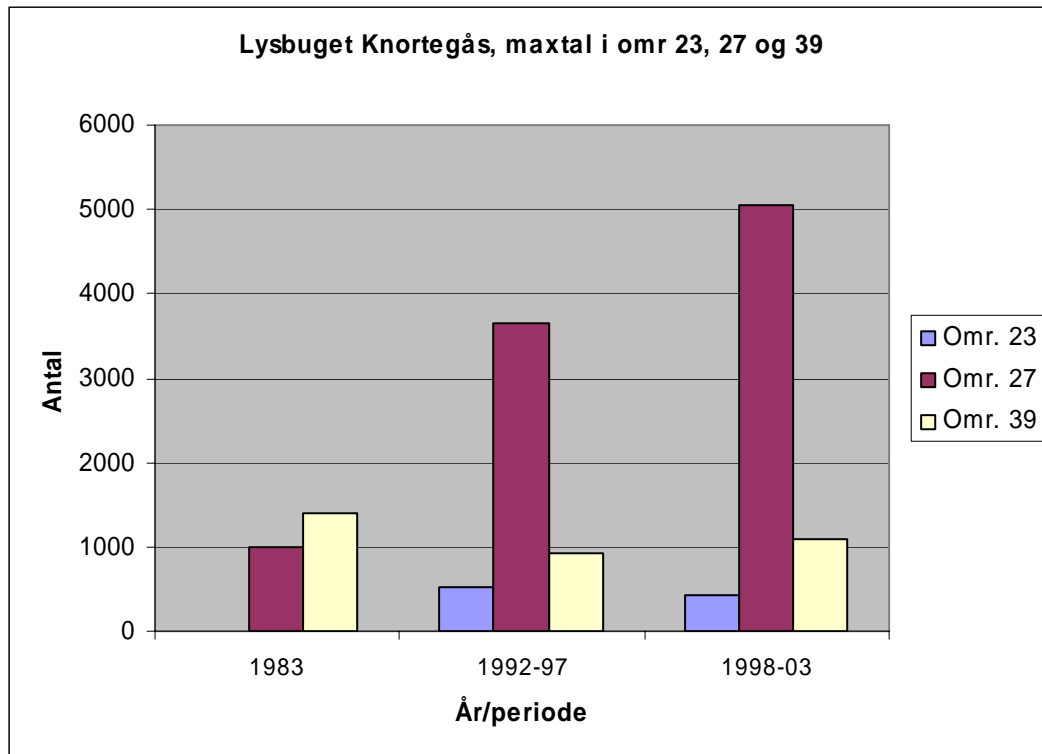
Bestand:

De individer af Lysbuget Knortegås der overvintrer i Danmark og Holland yngler på Svalbard og enkelte par i Nordøstgrønland. Bestanden har efter en voldsom tilbagegang siden starten af århundredet været stigende gennem den sidste årrække. I 1966-67 blev bestanden opgjort til kun 1.600 fugle og i begyndelsen af 1980'erne var der 3500 fugle. Bestanden steg langsomt op gennem 1990'erne fra 4.000-5.800 i begyndelsen til 6.600 i vinteren 2001. Om efteråret opholder 50-75% af bestanden sig i Danmark og resten i Lindisfarne i det nordøstlige England. Lysbuget Knortegås lever udelukkende af planteføde. I efterårs- og vinterperioden fouragerer de på vandplanter og makroalger i lavvandede fjordområder, mens de oftest i senvinteren græsser på strandenge.

Arten ses periodisk på Agger Tange (F23), men det er strandengene i Limfjordsområdet omkring Agerø (F27), der især om foråret udgør det primære raste- og fourageringsområde for arten. Arten ses mest ved Rotholmene, Lindholm, Glomstrup Vig og samles på Agerø i løbet af maj måned. De helt store rasttal ses på Agerø sidst i maj, hvor hele bestanden samles inden det nordgående træk ca. 25. maj. Gæssene græsser primært på selve strandengene, men i mindre grad også på ålegræs, der ellers andre steder er hovedernæringskilde for arten

Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 registreres arten primært på selve Harboøre Tange og her næsten udelukkende i Thyborøn Fjord. Undervandsvegetationen er som en følge af en øget

vandudskiftning mellem lagunesøen og Limfjorden veludviklet – men fortsat manglende i Harbøre Fjord. I forårsmånederne ses gæssene også fouragerende på strandene omkring den nordlige lagunesø. Antallet af rastende knortegæs i område nr. 39 har på trods af en generel fremgang i Svalbardbestanden, været nogenlunde stabil siden starten af 1980'erne. Arten registreres dog stadig i et antal så området vurderes, at være af international betydning som rastelokalitet for arten.

Foreløbig trusselvurdering:

Lysbuget Knortegås kræver uforstyrrede fourageringsområder om foråret. Det bør derfor sikres at raste- og overnatningspladser fortsat friholdes for forstyrrelser i forårsmånederne. Det er også afgørende, at det ved den fremtidige forvaltning af området sikres, at undervandsvegetationen bestående af Langstilket Havgræs og Børstebledet Vandaks fortsat kan trives. Eutrofiering af Limfjorden og muslingefiskeri m.v. der kan begrænse udbredelsen af ålegræs er til ugunst for arten. Manglende afgræsning, evt. braklægning, af strandene vil forringe biotopens værdi som fourageringsplads.

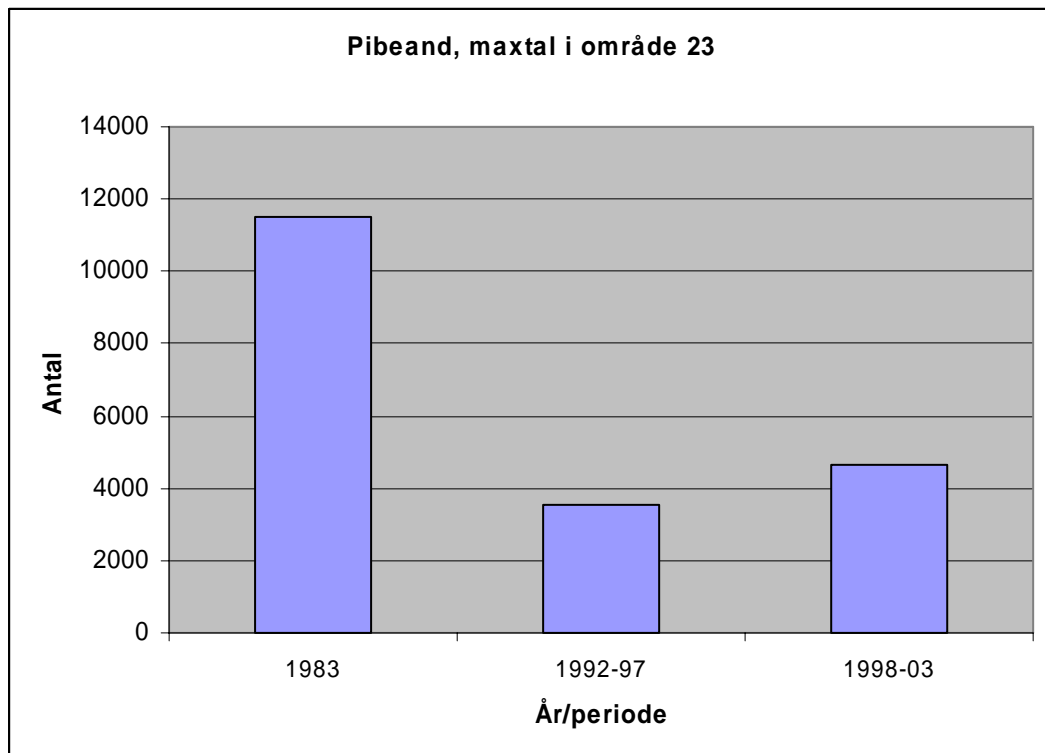
Potentielt levested

Der er medtaget strandene og kystnære, lavvandede dele af Limfjorden, hvor der potentielt kan vokse ålegræs. I anden halvdel af 1990'erne blev der i stigende grad observeret flokke af Lysbuget Knortegås, der græssede på vinterafgrøder i Danmark, hvorfor også eng- og landbrugsområder på bl.a. Plet Enge er medtaget som et potentielt fourageringsområde for arten. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 5600 ha inden for de tre områder.

Pibeand:

Bestand:

Arten raster især i det tidlige forår, når isen er væk og i sensommeren/efteråret indtil isdække af søer mv. Fuglene raster især på de vådeste partier af engene, og fouragerer på vandplanter på de lavvandede dele af søerne (< 1 m dybde). Fuglene flyver ofte uden for området for at fouragere om natten. Siden det meget høje antal på udpegningstidspunktet i 1983 har antallet af rastende fugle været noget lavere.

Foreløbig trusselsvurdering:

Ænderne er afhængige af åbne, uforstyrrede og gerne delvis oversvømmede arealer til rast, og fouragerer i lavvandede søer med tæt bunddække af vandplanter. Åbenbare trusler er eutrofiering af vandområderne, tilgroning med f.eks. tagrør, menneskelige forstyrrelser og afvanding. Ved høj vandstand er ænderne afhængige af afgræssede strandenge til fouragering. Det største antal ses i efterårsmånederne, hvor Pibeænderne oftest ligger i den store nordlige lagunesø på Agger Tange i et område, hvor der er fred for jagt. Jagt er en betydelig faktor for, hvor fuglene samles for at raste i dagtimerne. Den største trussel for arten i F23 er jagten især i den sydlige del af den store lagunesø på Agger.

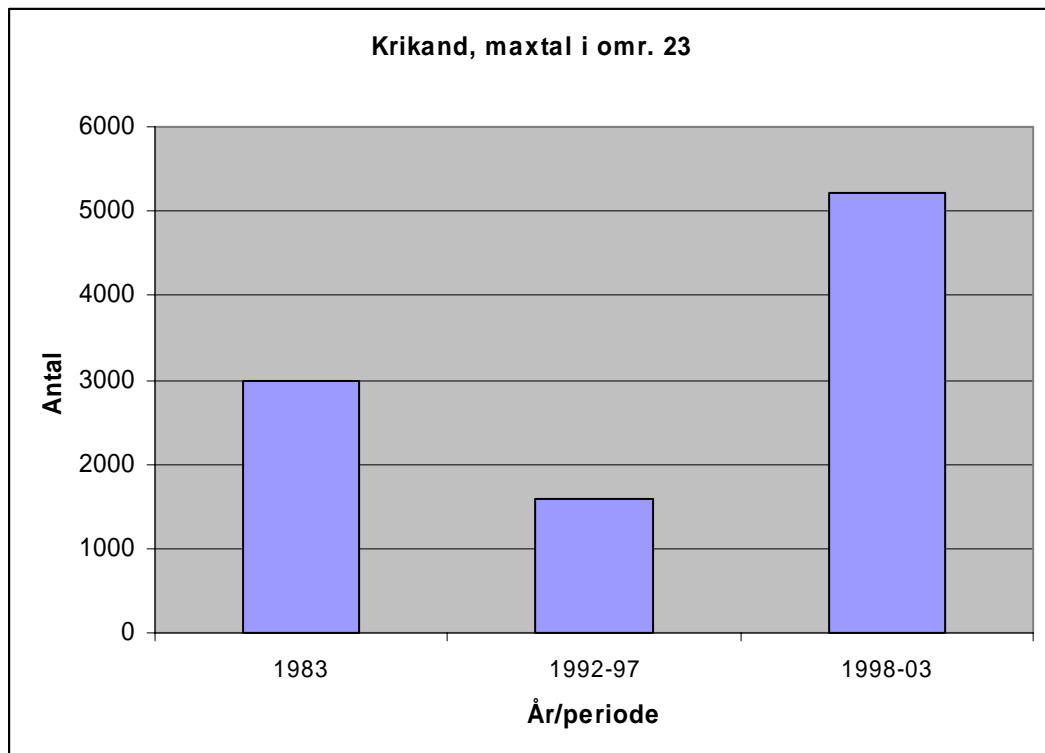
Potentielt levested:

Der er medtaget søer og laguner nær kysten, kystnære, lavvandede dele af Limfjorden og lavtliggende engområder i området. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 1050 ha.

Krikand:

Bestand:

Arten raster sammen med andre svømmeænder især i det tidlige forår isdækket er væk og i sensommeren/efteråret indtil isdække igen. Fuglene raster især på de vådeste partier af engene og på de lavvandede dele af søerne. Fuglene flyver formentlig ofte uden for området for at fouragere om natten.

Foreløbig trusselsvurdering:

Ænderne er afhængige af åbne, uforstyrrede og gerne delvis oversvømmede arealer til rast, og **fouragerer** i lavvandede søer med tæt bunddække af vandplanter. Åbenbare trusler er eutrofiering af vandområderne, tilgroning med f.eks. tagrør, menneskelige forstyrrelser og afvanding. Ved høj vandstand er ænderne afhængige af afgræssede strandenge til fouragering. Det største antal ses i efterårsmånederne, hvor Krikænderne oftest ligger sammen med Pibe- og Spidsænder i den store nordlige lagunesø på Agger Tange i et område, hvor der er fred for jagt. Jagt er en betydelig faktor for, hvor fuglene raster i dagtimerne. Den største trussel for arten i F23 er jagten især i den sydlige del af den store lagunesø på Agger.

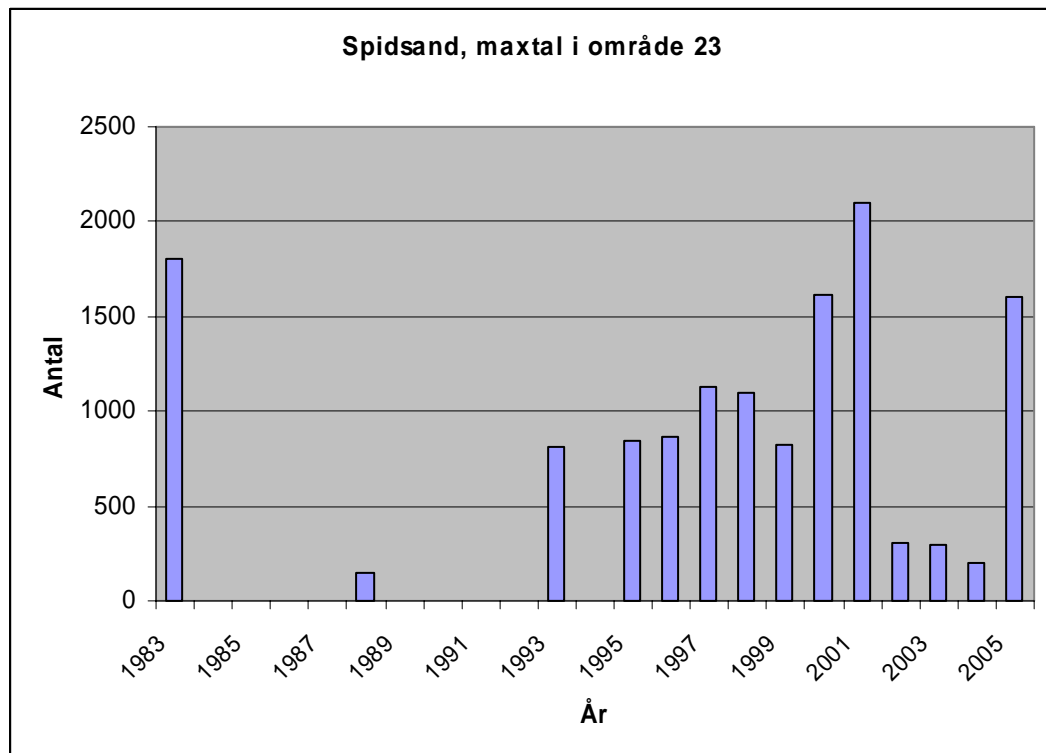
Potentielt levested:

Der er medtaget søer og laguner nær kysten, kystnære, lavvandede dele af Limfjorden og lavtliggende engområder i området. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 1050 ha.

Spidsand:

Bestand:

Arten raster især i det tidlige forår og under fældningen i sensommeren/efteråret indtil vinterens komme. Fuglene raster især i den store nordlige lagunesø og på de vådeste partier af engene og fouragerer på vandplanter på de lavvandede dele af søerne (< 2 m dybde). Fuglene flyver ofte uden for området for at fouragere om natten. Det største antal ses i efterårsmånederne, hvor Spidsænderne oftest ligger i den store nordlige lagunesø på Agger Tange i dagtimerne i et område, hvor der er fred for jagt.

Foreløbig trusselsvurdering:

Ænderne er afhængige af åbne, uforstyrrede, gerne delvis oversvømmede arealer til rast, og fouragerer i søer med tæt bunddække af vandplanter. Åbenbare trusler er eutrofiering af vandområderne, tilgroning med f.eks. tagrør, menneskelig forstyrrelse og afvanding. Jagt er afgørende for, hvor fuglene raster i dagtimerne. Den største trussel for arten i F23 er jagten især i den sydlige del af den store lagunesø på Agger.

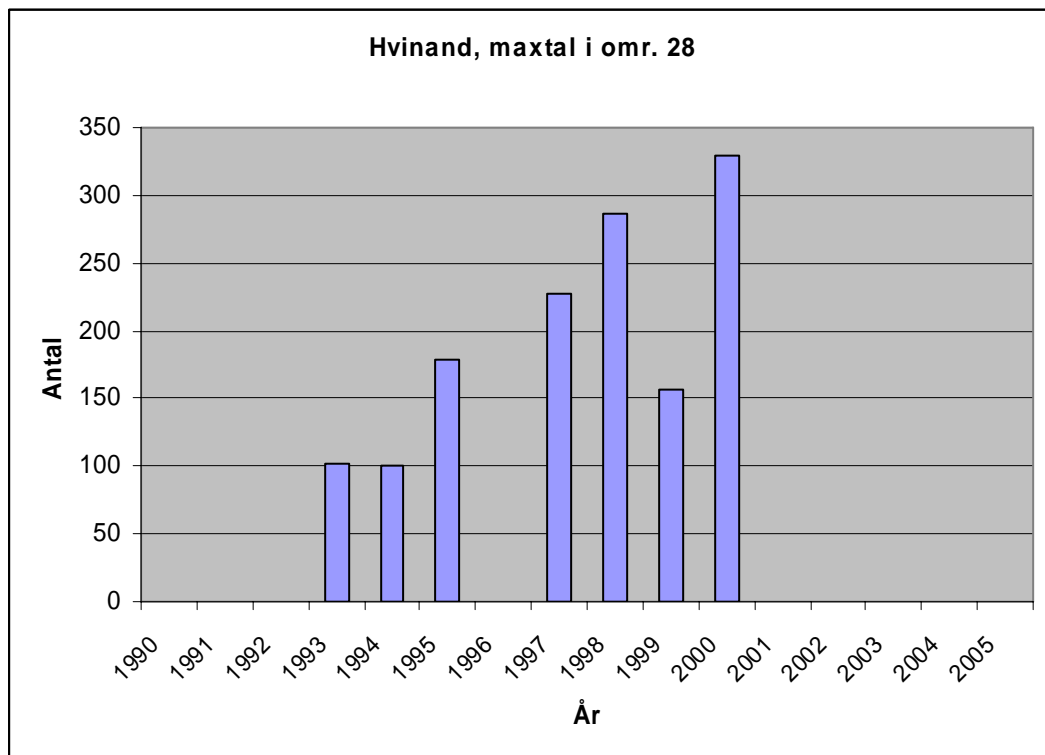
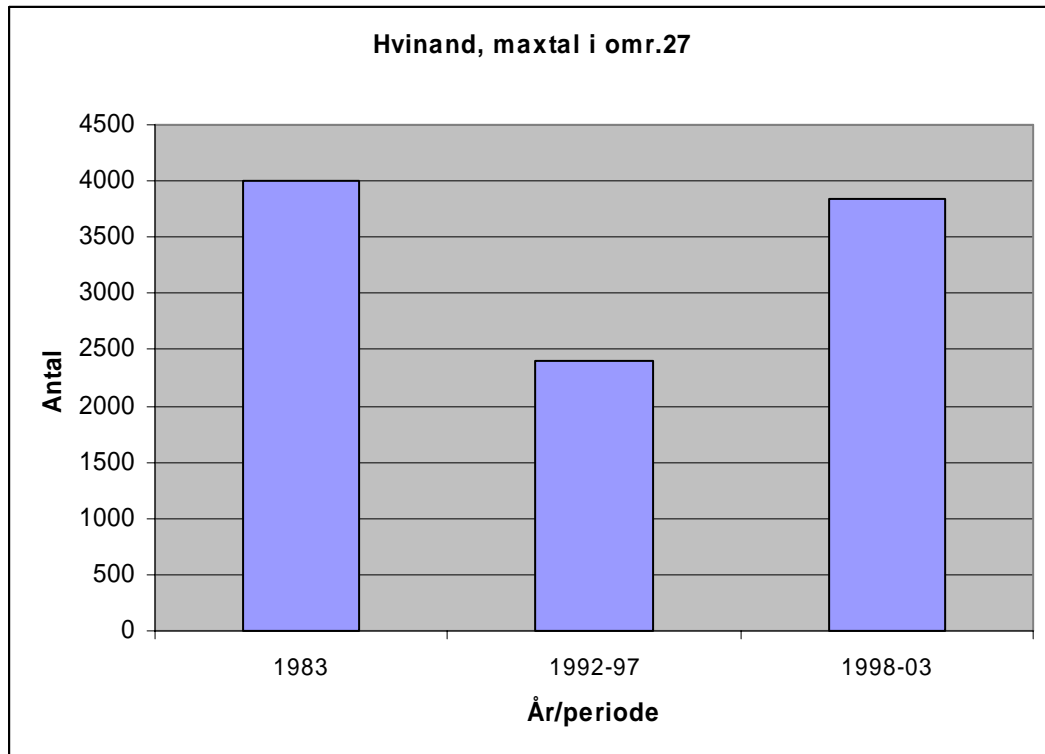
Potentielt levested:

Der er medtaget søer og laguner nær kysten, og lavtliggende engområder i området. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 630 ha.

Hvinand:

Bestand:

Arten fouragerer på invertebrater og småfisk på store dele af Limfjorden. Føden tages primært på vanddybder på 1-3 m. Fra juli til hen i efteråret raster arten i store antal under fældningen og er i en periode ikke i stand til at flyve. Jf. DMUs tællinger (15) er der en stor bestand af rastende fugle i område F27. I område F28 er det jf. (11) ret spredt, hvad der findes af optællinger for området. Der er dog optællinger for den vestlige del af Nissum Bredning – dvs. uden for fuglebeskyttelsesområde F28. Der er i høj grad behov for yderligere og årlige optællinger af rastende fugle i områderne.

Foreløbig trusselsvurdering:

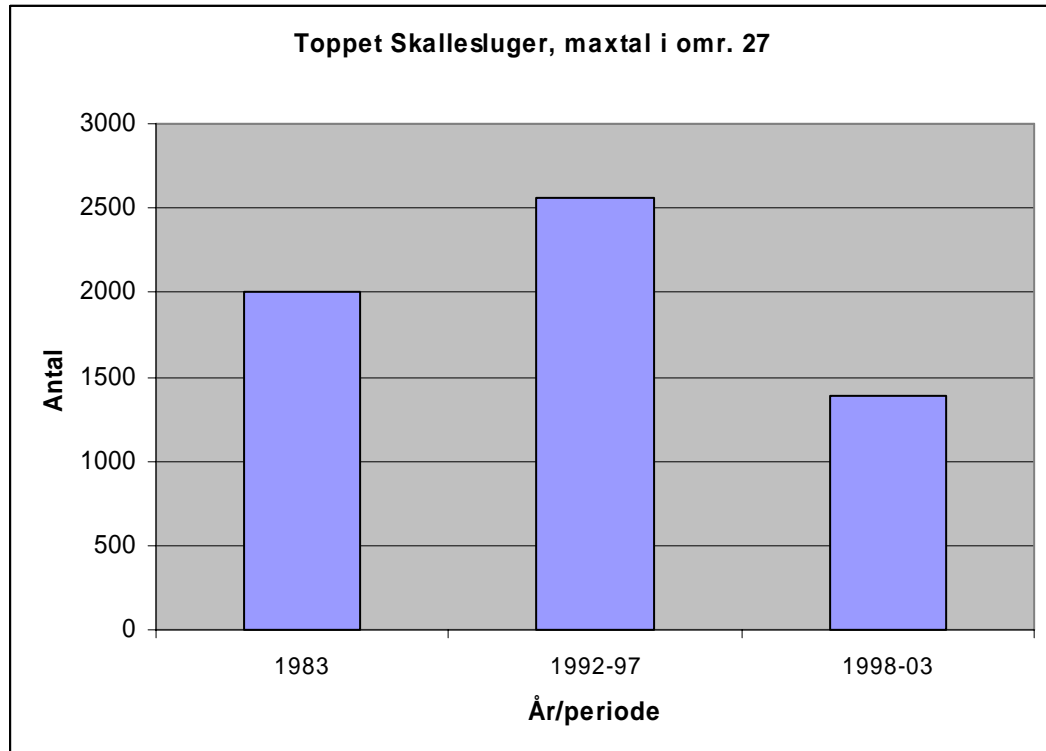
Ænderne er afhængige af tilstrækkelige areal på åbent vand med tilfredsstillende fødegrundlag og uforstyrret. Især under fældningen er forstyrrelsen kritisk. Surfing, herunder kite-surfing kan være forstyrrende.

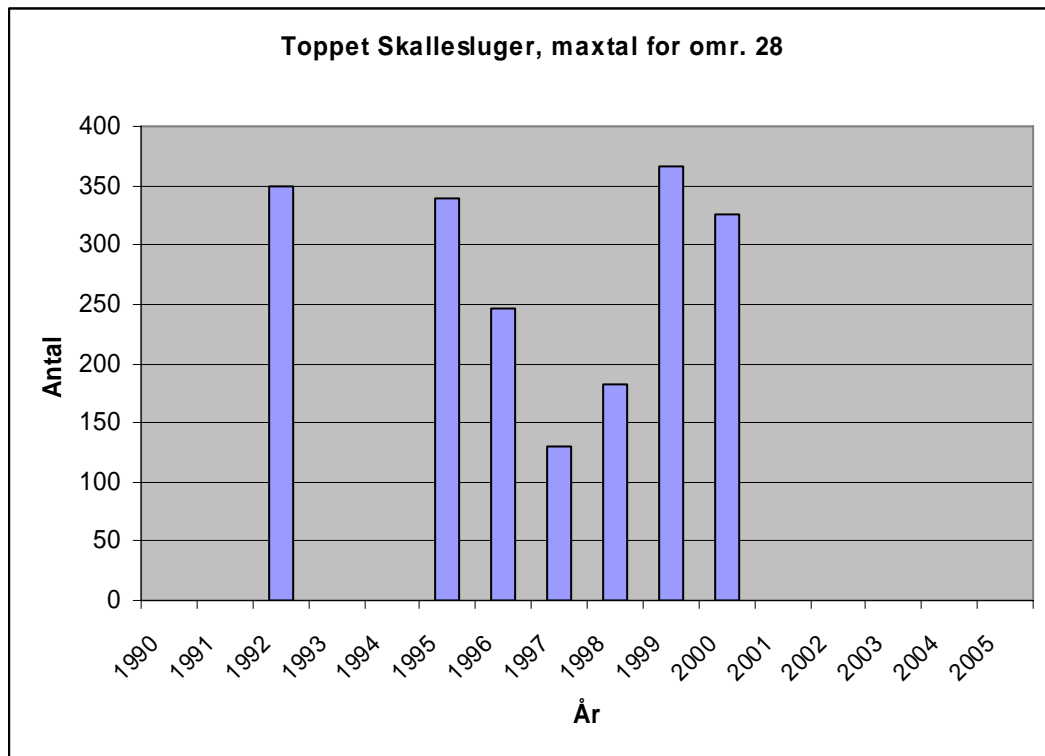
Potentielt levested:

Alle dele af Limfjorden i område F27 og F28 er medtaget. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 18.100 ha.

Toppet Skallesluger:**Bestand:**

Arten fouragerer på fisk i store dele af Limfjorden. Den centrale del af Nissum Bredning anvendes i perioder som fældeplads for Toppet Skallesluger. For område F 27 er det udelukkende lykkedes at finde resultaterne af optællinger fra DMU (15). Jf. disse tal er der en pæn stor bestand af rastende fugle i området. For område F28 er det betydelig færre optællinger og mange år uden optællinger (11). Derfor er det svært at vurdere noget om udviklingen i området. Der er i høj grad behov for yderligere og årlige optællinger af rastende fugle i områderne.

Foreløbig trusselvurdering:

Ænderne er afhængige af tilstrækkelige areal på åbent vand med tilfredsstillende fødegrundlag og uforstyrret. Forstyrrelser er surfing, herunder kite-surfing.

Potentielt levested:

Alle dele af Limfjorden i område F27 og F28 er medtaget. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 18.100 ha.

Rørhøg:**Bestand:**

Antallet af ynglepar ligger ret stabilt på 1-2 par i området.

Foreløbig trusselvurdering:

Der skal være mulighed for at placere reden i en rørskov, der er uforstyrret i perioden 1/4 - 1/8. Arealet med rørskov skal være stabilt eller stigende. Begge dele ser umiddelbart ud til at kunne opfyldes i området.

Potentil levested:

Der er medtaget rørskovsarealer velegnet til redepladser, samt egnede fourageringspladser, der strækker sig over nærliggende vådområder (- større åbne vandflader), enge og marker. Arealet af det potentielle levested vurderes at udgøre ca. 1.050 ha.

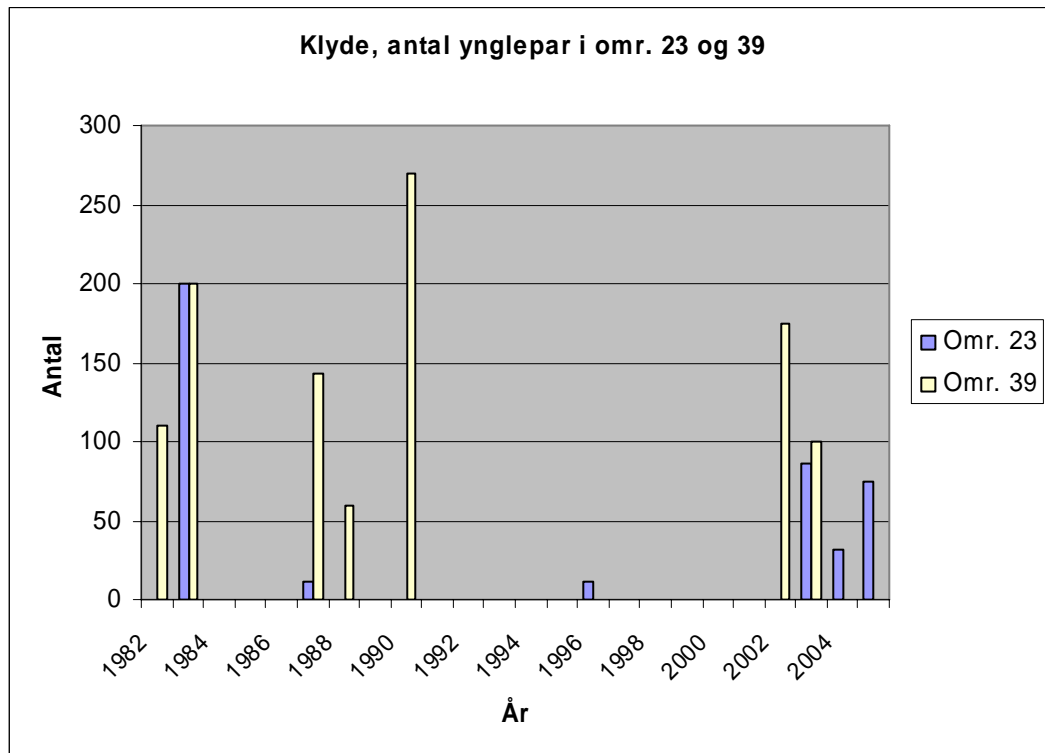
Klyde:**Bestand:**

Den vesteuropæiske bestand af klyde blev i 2002 opgjort til 73.000 ynglepar, og det vurderes, at den har været stigende de seneste årtier. Den danske bestand viser den samme tendens, bestanden blev opgjort til 3.300-4.700 par (1978-81) og til 5.000 par i 1998. Den danske bestand har vist en mindre stigning i perioden samtidig med, at fuglene er blevet koncentreret på færre ynglelokaliteter. Antallet af ynglende klyder overvåges i NOVANA programmet i 2007.

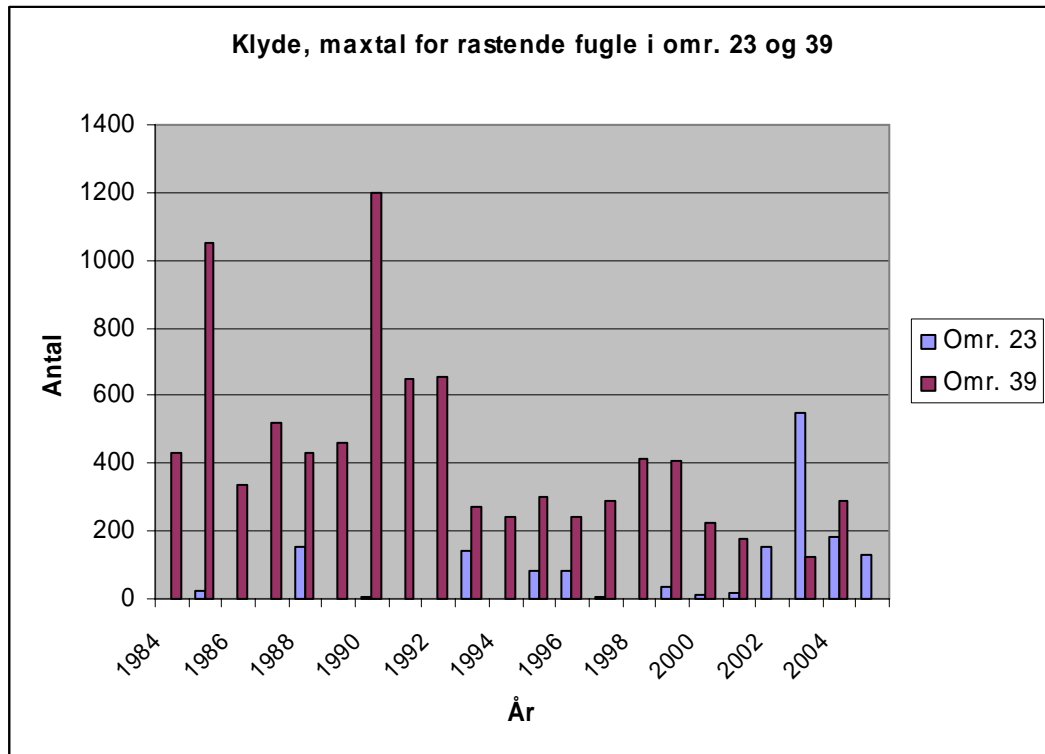
Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 23 er klyde medtaget på udpegningsgrundlaget både som yngle- og trækfugl. Som det fremgår af figuren er det for de fleste år ikke lykkedes at finde yngletal for arten i dette område. Statskovdistriktet ligger muligvis inde med yderligere oplysninger.

Det er ikke lykkedes at finde yngletal på bestanden i område F27, men der er set fugle i yngletiden, og der er formentlig en mindre bestand..

Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. F39 er Klyde medtaget på udpegningsgrundlaget både som yngle- og trækfugl. Som det fremgår af figuren ser det umiddelbart ud til, at bestanden af ynglende klyde inden for område nr. 39 har været nogenlunde konstant over en lang årrække, men med store fluktuationer mellem de enkelte år. Årsagen til dette skyldes bl.a. store forskelle i optællingerne mellem årene. På Harboøre Tange yngler Klyderne primært på små holme og langs kanten af lagunesøerne, mens en mindre del yngler spredt rund på engene. En kombination af prædation og høj vandstand i æglægningsperioden har stor betydning for klydebestandens ynglesucces i området. I slutningen af maj 2000 blev der således registreret en så høj vandstand, at klyderederne blev oversvømmet og forladt. Det bør sikres, at overvågningen af bl.a. klyde fortsættes, således der kan foretages en forvaltning af fuglebeskyttelsesområderne og de udpegede arter på et velunderbygget fagligt niveau.

Efter yngletiden samles fuglene gradvis i store flokke – f.eks. på Agger Tange. I juni og juli ses derfor jævnlig store ansamlinger af rastende fugle. Det er ikke kun lokale ynglefugle fra de samme områder, men kan udmærket være tilflyvende fugle fra f.eks. andre dele af Limfjorden. Optællinger af bestanden af rastende klyder inden for område nr. 39 udviser store fluktuationer. På baggrund af det foreliggende talmateriale er det ikke muligt, at vurdere udviklingen i klydernes antal inden for område nr. 39. Det bør derfor, i lighed med ynglefuglebestanden, i værksættes en overvågning af også antallet af rastende klyder inden for området, således der kan foretages en forvaltning af området til gavn også for de rastende klyder. Klyde, som rastefugl, overvåges ikke i NOVANA programmet i 2007.

Foreløbig trusselsvurdering:

Arten er meget afhængig af en høj, stabil forårsvandstand og afgræssede engarealer på ynglepladsen, hvorved udtørring eller oversvømmelse af rederne undgås. Desuden må ynglelokaliteterne sikres mod prædatorer. Især på Harboøre Tange er den mangelfulde afgræsning af engene omkring lagunesøerne problematisk, idet klyderne ikke har mulighed for at være fleksible i deres valg af yngleområde. De ynglende klyder klumpes sammen uden muligheder for spredning i terrænet, hvilket gør ungerne til et let bytte for rovdyr. Lokalt er der visse år problemer med for lav vandstand, for lidt afgræsning (begyndende tilgroning med tagrør) og ungeprædation fra f.eks. mink og ræve. På rastepladserne kan der være problemer med udtørring i løbet af sommeren.

Potentielt levested:

Der er medtaget alle fugtige og afgræssede engarealer samt en bræmme langs rørskoven, der primært tænkes anvendt af fouragerende træk- og ynglefugle i de tre områder.

Arealet af det potentielle yngleområde vurderes samlet at udgøre ca. 2.600 ha. Der er alene medtaget afgræssede engarealer på Agger og Harboøre Tanger samt Plet Enge. Arealet af det potentielle rasteområde vurderes at udgøre ca. 1.400 ha.

Hvidbrystet Præstekrave:

Bestand:

Hvidbrystet præstekrave yngler ved uforstyrrede sandstrande og på afgræssede strandenge med vegetationsløse flader. Arten var tidligere udbredt ved sandstrande over det meste af landet, men er siden 1950'erne gået voldsomt tilbage, og arten findes nu hovedsagelig i Vadehavsområdet med Rømø som artens primære yngleområde. Den Europæiske bestand blev i 1970 vurderet til 62.000-70.000 og har generelt været stabil eller aftagende i de enkelte lande. I Danmark er bestand gået lidt frem de seneste 10 år som en følge af aktiv forvaltning af artens yngleområder med afspærring af visse strandafsnit for offentligheden. Inden for område nr. 39 var arten en fåtallig men fast ynglefugl frem til starten af 1900'erne. Der ynglede således 3 par i 1987 og 1988. Det sidste par ynglede på Harboøre Tange i 1992. Artens forsvinden som ynglefugl fra område nr. 39 er sammenfaldende med dens forsvinden fra andre ynglelokaliteter som bl.a. Bøvling Fjord, Skagen m.fl. Det er ikke muligt at pege

på en enkelt årsag til artens forsvinden, men tilgroning af de sandede strandenge langs lagunesøerne og forstyrrelser i yngleperioden vurderes at have haft afgørende betydning.

Foreløbig trusselsvurdering

Tilgroning af de kystnære strandengsarealer vurderes, at være den største hindring for artens ynglemuligheder inden for område nr. 39. Det er derfor afgørende, at potentielle strandengsarealer blotlægges med efterfølgende effektiv og vedvarende afgræsning. Disse tiltag er blevet gennemført på bl.a. Rømhø

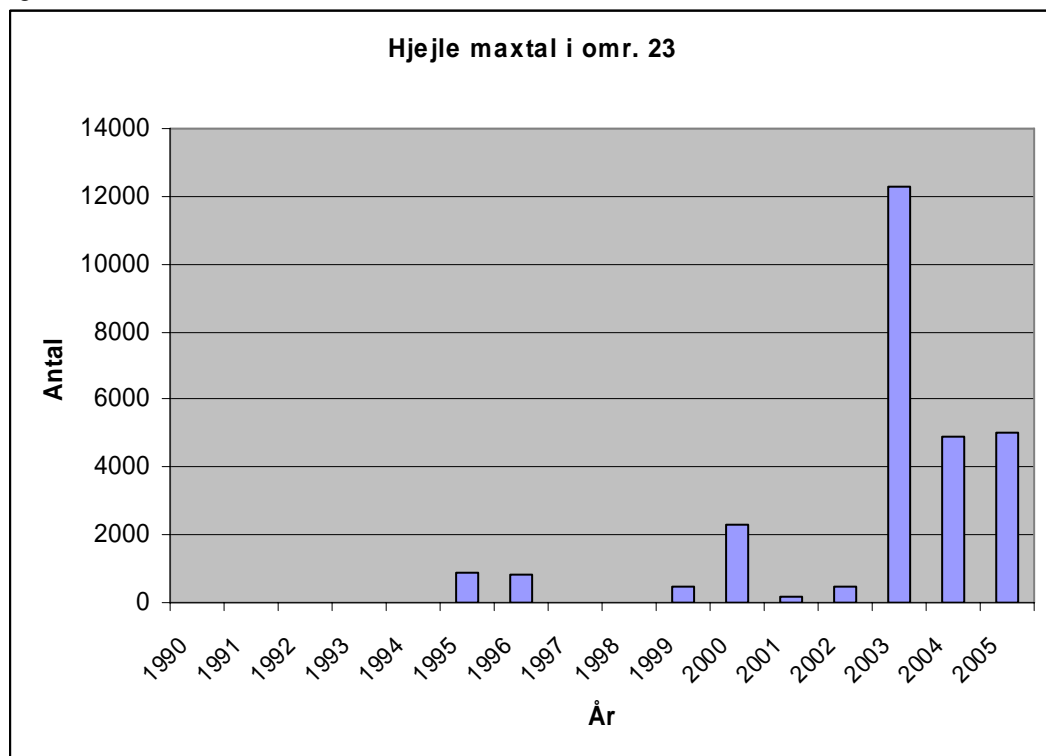
Potentielt levested:

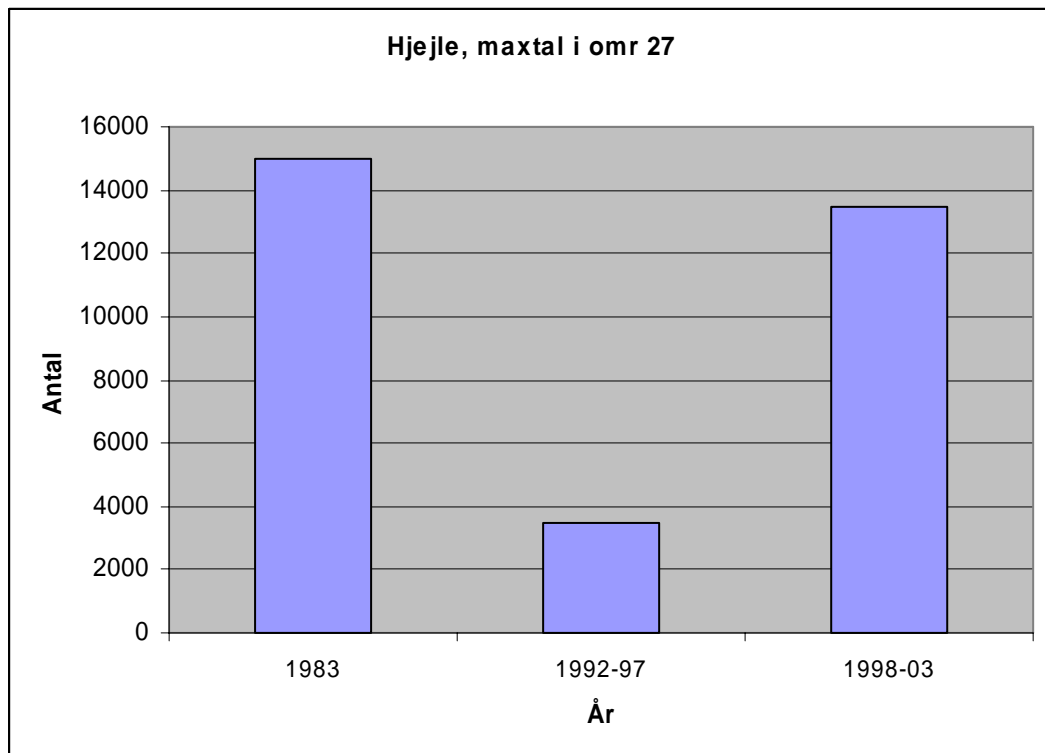
Medtaget er nuværende og tidligere yngleområder (våde eng- og standengsarealer samt fourageringsområder på Harboøre Tange) samt strandengsarealerne øst for Stavsholm og nord for Holmene ved Limfjorden. Arealet af det potentielle levested vurderes at udgøre ca. 860 ha.

Hjejle:

Bestand:

Antallet af rastende fugle i F23 og F27 svinger en del mellem årene, hvilket formentlig er et udtryk for de ret tilfældige optællinger af områderne. Hjejle raster mange steder i landet, og det er ret tilfældigt, om de står inde i fuglebeskyttelses-områderne eller uden for. Som helhed er bestanden formentlig ret stabil. På Agger Tange (F23) er resultaterne af optællingerne fundet i (11), mens optællingsresultaterne fra område F27 er opgjort af DMU (15). På Agger Tange (F23) ses fuglene oftest raste om dagen på engarealerne syd for den store nordlige lagunesø, men fuglene i område 27 oftest ses på eller nær Agerø.

Foreløbig trusselsvurdering:

Arten har brug for uforstyrrede dagrastepladser og natlige fourageringspladser i form af store afgræssede (græs)marker, enge og vadeflader. Der er umiddelbart mange af disse arealer i F23 og F27, og der ses ikke at være trusler mod bestanden.

Potentielt levested:

Der er medtaget strandenge og dyrkede arealer nær Limfjorden som dagrasteplads suppleret med lavvandede områder, der i perioder ved lav vandstand blotlægges og dermed fungerer som fourageringsplads. Arealet af de potentielle rasteområder vurderes at udgøre ca. 2000 ha.

Alm. Ryle:

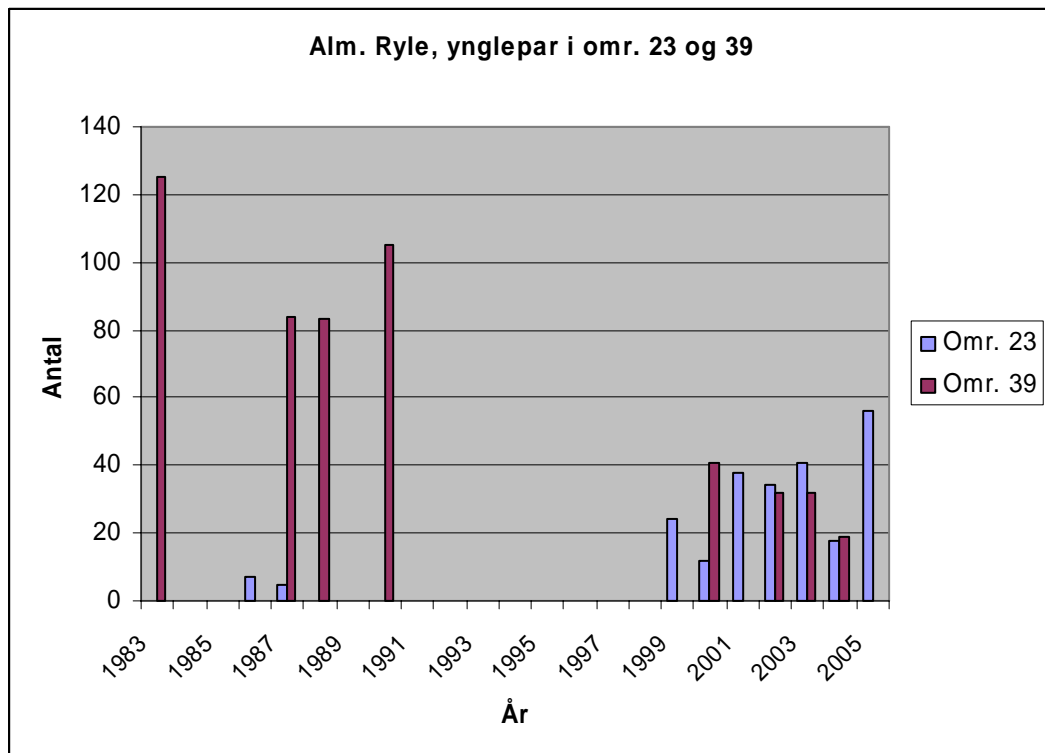
Bestand:

Den danske bestand af ynglende Almindelig Ryle tilhører den race der ofte kaldes 'sydlig' Almindelig Ryle eller 'Engryle'. Arten yngler for uden i Danmark også i Polen, Tyskland og Baltikum, det vurderes, at den samlede bestand af sydlig Almindelig Ryle er på 1.250 ynglepar. Den danske ynglebestand er i 2002 opgjort til 350 par.

Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 var Almindelig Ryle en almindelig ynglefugl i 1980'erne, og der blev registreret 125 ynglepar i 1983. I perioden 1980-1985 var Harbøre Tange Danmarks vigtigste ynglelokalitet for Engryle, mens Tipperne overtog denne plads i 1986. I 1990 husede tangen 10 % af de danske engryler og ca. 5 % af den samlede europæiske bestand.

I 1990 blev der registreret 105 ynglepar på tangen. Optællingen af ynglepar blev gentaget 2000 med 41 ynglepar. Dette antal er faldet siden. Der blev i både 2002 og 2003 registreret 32 par, mens der ved Ringkjøbing Amts optællinger i forbindelse med NOVANA programmet i 2004 kun blev registreret 19 ynglepar af Engryle. På trods i det drastiske fald i bestanden af ynglende engryler på Harbøre Tange, vurderes lokaliteten stadig at være en kernelokalitet og af international betydning for arten.

På Agger Tange ser arten ud til at være stabil eller endog i svag fremgang. I 2005 blev optalt den største bestand på stedet i nyere tid med 54 par. Modsat alle andre steder i landet er der tale om en meget stor fremgang ift. året før. Om det reelt var ynglefugle eller meget sene trækfugle, der blev observeret 30. maj 2005, er uvist.

Foreløbig trusselvurdering:

Arten er meget sårbar over for udtørring på ynglepladsen, tilgroning, slåning af engarealer og prædation fra bl.a. ræv. Tilgroning af engene på vestsiden af Harboøre - og Thyborøn Fjord vurderes at være hovedårsagen til, at mere end to-tredjedele af engrylebestanden på Harboøre Tange er forsvundet inden for de seneste 10-15 år. Specielt tilgroningen af engene vest for den nord-syd gående grusvej og Knoppe Engen syd for Cheminova-vejen har haft afgørende negativ indflydelse på bestanden. Det kan også have en vis betydning for de ynglende engryler, at de laveste og mest kystnære strandenge ved lagunesøerne i visse år oversvømmes. Da de ynglende engryler kortlægges i udføringsperioden og ikke i redeforløbet, er det dog ikke muligt at se nogen effekt af oversvømmelser.

På Agger Tange er der efterhånden en rigtig god og tilpas afgræsning med kreaturer, men i begge områder skal det derfor sikres, at der iværksættes/opretholdes en afgræsning af engarealerne. Afgræsningen kan evt. suppleres med høslet på visse arealer. Som det er tilfældet for også klyde og brushane.

I område 23 har der en del år været problemer med for lav forårsvandstand. Max-vandstanden på Agger Tange reguleres med en højvandssluse, men i tørre forår indskrænkes de velegnede yngleområder meget. Efter en del år med ræveskab og lav bestand er antallet af ræve nu igen på vej op, og det har formentlig stor indflydelse på ynglesuccesen hos jordrugende fugle i hele området.

Potentielt levested:

Der er medtaget alle fugtige, afgræssede engarealer samt fourageringsområder på mudderflader i de to områder. Arealet af det potentielle yngleområde vurderes samlet at udgøre ca. 1.330 ha.

Brushane:

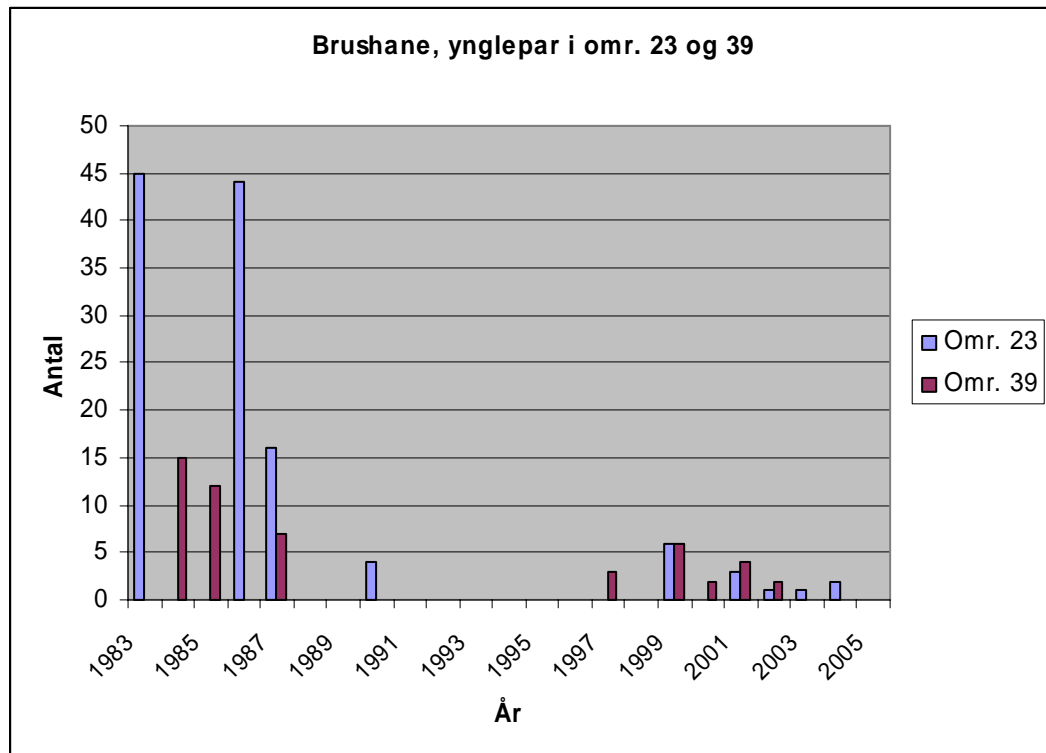
Bestand:

Den europæiske bestand af Brushane er anslået til 130.000 'par'. Udviklingen i Nordeuropa har generelt været aftagende - i særdeleshed i den sydlige del af udbredelsesområdet, som bl.a. omfatter Danmark. Den danske bestand er faldet voldsomt siden 1960'erne, hvor der blev registreret 840-1.100 'par'. Antallet af ynglende Brushane opgøres normalt ikke i par, men i antallet af udførte hunner. Årsagen til dette er, at det udelukkende er hunnerne, der tager sig af ungerne opvækst. I slutningen af

1980'erne var antallet faldet til 750 'par', og i midten af 1990erne anslået til 500 'par'. Dette antal vurderes at være faldet yderligere siden.

Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 har Brushane aldrig været en talrig ynglefugl. Flest ynglehunner blev der registreret i perioden 1987-1988 med hhv. 15 og 12 ungeførende hunner. Dette antal er siden faldet, og der blev i 2000 og 2002 registreret hhv. 3 og 6 hunner. Ved Ringkjøbing Amts tællinger i forbindelse med NOVANA programmet blev der i 2004 registreret 4 ynglehunner. Den øgede saltholdighed i lagunesøerne har betydet, at engarealerne nærmest herved også er blevet saltpåvirkede. Det vides fra Tipperne, at specielt brushane påvirkes negativt i takt med, at dens yngleområder påvirkes af saltvand. I hvilket omfang dette også er tilfældet på Harboøre Tange kan der kun gisnes om. Brushanens redehabitat er 10-20 cm høj vegetation af især græsser og kæruld. Det samme krav til vegetationshøjden stiller Brushanen i ungeføringsperioden. Det vurderes, at kun ca. 25 % af engene på Harboøre Tange har en vegetationshøjde inden for denne kategori (Thorup 2003b).

På Agger Tange (F 23) har der 45 ynglepar i 1983 og 44 par i 1986 været en stort set konstant tilbagegang, og arten har været helt fraværende flere år. Måske er der en lille fremgang at spore, idet skovdistriktets forsøg med frahegning af et areal, der dermed begunstiger arten med lidt længere vegetation i ungeføringsperioden, allerede har tiltrukket flere hunner.

Foreløbig trusselvurdering:

Arten er meget sårbar over for udtørring, tilgroning, slåning af engarealer, for høj salinitet og prædation fra bl.a. ræv. I både område 23 har der en del år været problemer med for lav forårsvandstand og dårligt fungerende sluser med gennemtrængning af salt fra Limfjorden. Dette kan muligvis være et problem. Tilgroning af strandengsarealer på Harboøre Tange vurderes, at være den største hindring for artens yngle muligheder inden for område nr. 39. Det vurderes, at saltpåvirkningen af især engene omkring Harboøre Fjord kan have en vis betydning for Brushanebestanden i dette område.

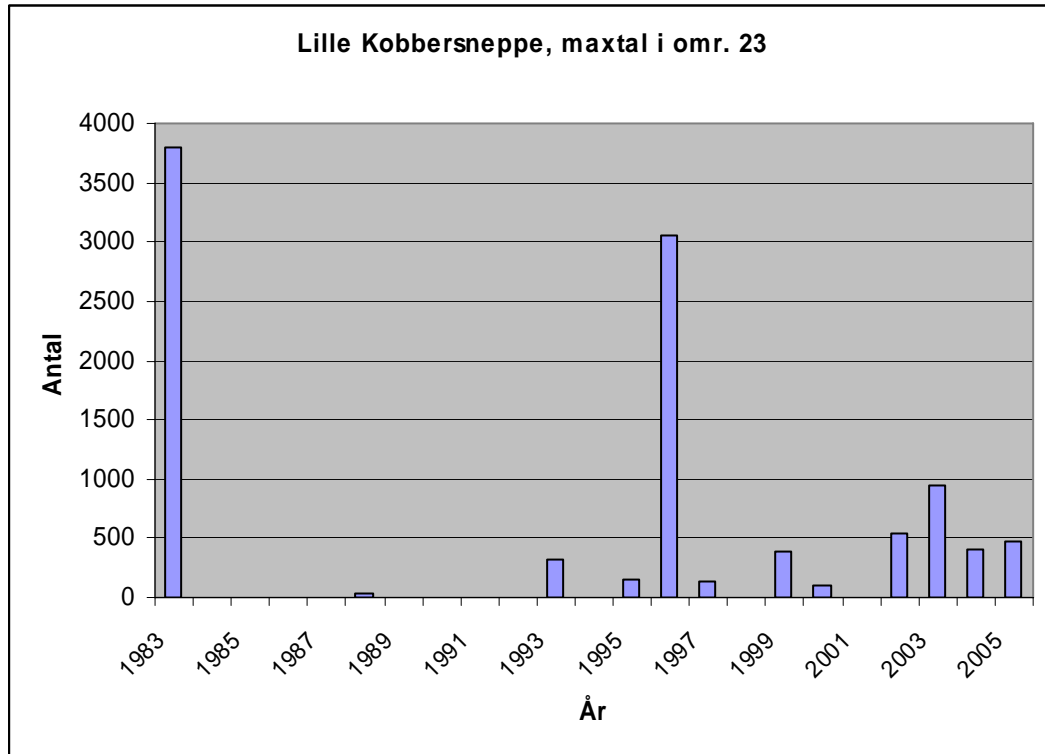
Potentielt levested:

Der er medtaget alle fugtige, lavtvoksende engarealer i de to områder. Arealet af det potentielle levested vurderes at udgøre ca. 1.350 ha.

Lille Kobbersneppe:

Bestand:

Arten er med på udpegningsgrundlaget for område 23 som trækfugl. Det er primært i første halvdel af maj, at lagunesøerne på Agger Tange og de tidevandspåvirkede, lavvandede dele af Krik Vig, der anvendes til fouragering og rast. Ved højvande raster arten ofte på engene på tangen og på sandbanker i Krik Vig. Tallene i figuren antyder store udsving i antallet, som kan skyldes dels svingninger i antallet og dels, at arten kan være svær at optælle. Dette skyldes, at arten ofte fouragerer og raster i meget tætte klumper. Arten bør optælles mere konsekvent – især om foråret.

Foreløbig trusselvurdering

Arten er sårbar over for menneskelig forstyrrelse på raste- og fourageringspladser f.eks. i form af færdsel, fiskeri og jagt. Lokalt vurderes arten dog ikke at have oplagte trusler.

Potentielt levested

. Der er medtaget alle fugtige, lavtvoksende engarealer og den store lagunesø på Agger Tange samt alle tidevandspåvirkede og lavvandede dele af Krik Vig. Det potentielle levested vurderes at udgøre ca. 2300 ha.

Splitterne:**Bestand**

Arten er med på udpegningsgrundlaget for F 23 som ynglefugl. Antallet af ynglefugle er i tilbagegang på landsplan og er ret ustabile mht. yngleplads. Arten yngler normalt på småøer i selskab med Hættemåger. På Agger Tange ynglede der 80 par splitterner i 1970, 300 par i 1980 og 150-300 par i 1983. Der foreligger ikke oplysninger om ynglearter i området siden 1983.

Foreløbig trusselvurdering:

Arten er afhængig af et godt fødegrundlag i form af især Tobis, den vil gerne yngle i koloni med Hættemåger, og den er meget følsom overfor Rotter, Mink og Ræv på ynglepladsen. Der kan være flere årsager til, at arten er forsvundet som ynglefugl fra området.

Potentielt levested:

Arten fouragerer primært på marine fiskearter (især Tobis), og hele Krik Vig er taget med som fourageringsområde. Arten raster ofte i et stort antal i det tidlige forår og hele efteråret ved den lille

lagunesø nær færgelejet i den sydlige ende af Agger Tange. Det potentielle levested vurderes at udgøre ca. 4.400 ha.

Fjordterne:

Bestand:

Udpegningsgrundlag i F 23 og F39 som ynglefugl. Den europæiske bestand af Fjordterne har fluktueret igennem 1900-tallet med tilsyneladende med en tendens til tilbagegang. Bestanden blev i 1997 vurderet til ca. 210.000 ynglepar. Den danske bestand har siden 1980'erne været i svag fremgang med en stigning fra 600-800 par til en nuværende ynglebestand på ca. 1.000 par. Bestanden har dog været oppe på ca. 1500 par. Arten yngler i kolonier på småøer, holme og på strandenge. Ofte sammen med Havterne og Hættemåge. Den træffes også ynglende inde i landet ved søer. På Agger Tange skulle der i 1983 have ynglet 40 par Fjordterner, men det har ikke været muligt at finde nyere tal fra området.

Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 har det ikke været muligt at fremskaffe data, der belyser antallet af ynglepar inden for fuglebeskyttelsesområdet.

Foreløbig trusselvurdering:

Arten yngler socialt på jorden på små, lavtliggende øer (evt. tuer) og er derfor meget sårbar over for svingende vandstand, udtørring, forstyrrelser og prædation fra især rotter, mink og ræve.

Potentielt levested:

Der er medtaget alle åbne vandflader (fouragering) og lavtvoksende enge (redeplads). Arealet af det potentielle yngleområde vurderes samlet at udgøre ca. 11.500 ha.

Havterne:

Bestand:

Udpegningsgrundlag i F 23 og F27 som ynglefugl. Havternen yngler oftest i kolonier på småøer og holme nær kysten. Den samlede danske bestand er øget fra 6-8.000 par i 1980 til nu 8-9.000 par. Lokalt yngler der Havterner flere steder i de to fuglebeskyttelsesområder 23 og 27.

I den sydlige ende af Agger Tange (F23) har der hidtil været 1-2 kolonier samt en del spredte ynglefugle på engarealerne omkring den store nordlige lagune. I 1983 er der registreret 200 ynglepar, i 1988 10 par, i 2003 255 par, i 2004 25 par og i 2005 72 par. Tallene viser, at arten er ret dårligt overvåget, og at den svinger meget i antallet mellem årene.

Antallet af ynglepar i F27 er stort set ukendt bortset fra 5 par på Stenklipperne i 2004. Formentlig yngler arten spredt i hele området. Arten skal overvåges via NOVANA i 2006.

Foreløbig trusselvurdering:

Arten yngler ofte socialt på jorden på små, lavtliggende øer (evt. tuer) og er derfor meget sårbar over for svingende vandstand, udtørring, forstyrrelser og prædation fra især rotter, mink og ræve.

Potentielt levested:

Der er medtaget alle åbne vandflader (fouragering) og lavtvoksende enge (redeplads). Arealet af det potentielle yngleområde vurderes samlet at udgøre ca. 11.900 ha.

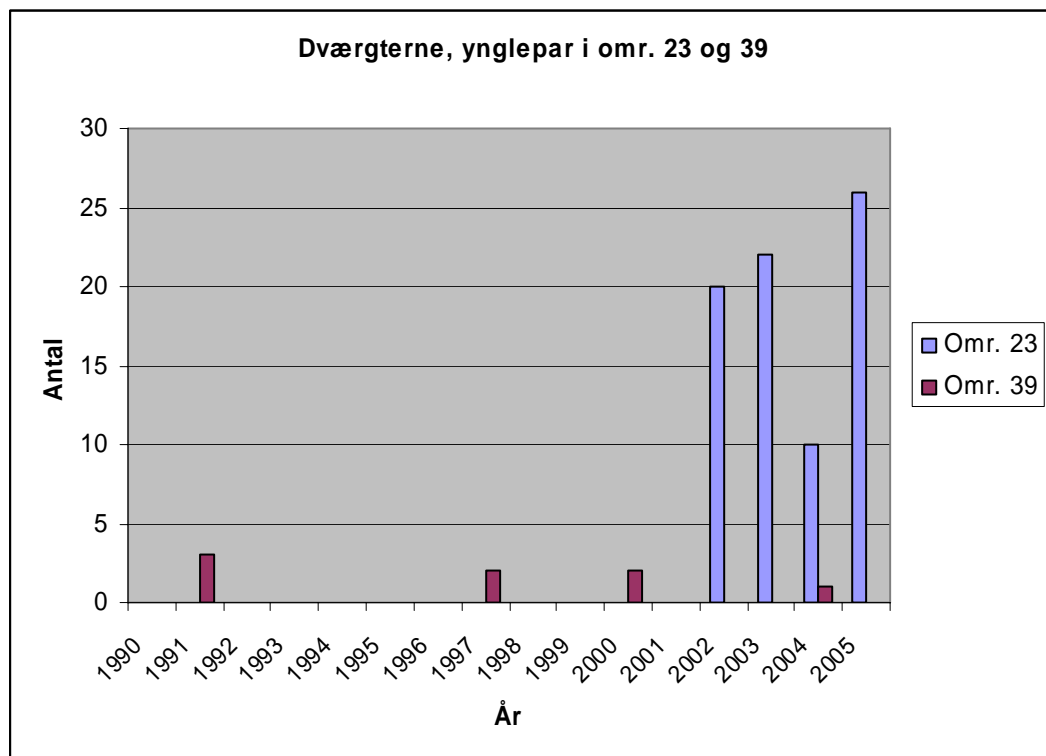
Dværgterne:

Bestand:

Udpegningsgrundlag i F 23 og F39 som ynglefugl. Den europæiske bestand af Dværgterne blev i 1997 opgjort til ca. 37.000 ynglepar, og det vurderes, at bestanden har været i fremgang siden 1970'erne. Den danske bestand er siden 1960'erne reduceret fra 600-900 par til 400-600 par i 1990'erne, der var således 470 par i 2000. Arten yngler i større eller mindre kolonier på åbne vegetationsløse sandstrande. Årsagen til tilbagegangen i den danske ynglebestand skyldes formentlig den stærkt øgede rekreative udnyttelse af Dværgternernes ynglelokaliteter med deraf følgende forstyrrelser af de ynglende fugle.

Ynglebestanden i område 23 (Agger Tange) lå på 40 par i 1980 og har ligget på 20-25 par i flere af de seneste år. I alle de mellemliggende år foreligger der ikke data for antallet af ynglepar. Arten yngler normalt i den sydlige ende af tange.

Data der belyser ynglebestanden af Dværgterne inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 er yderst mangelfuld. Der foreligger således kun oplysninger om 3 ynglepar i 1991, 2 par i 1997 og 2001 og endelig et ynglepar i 2004. Der er nok ingen tvivl om, at antallet af ynglepar inden eller på stranden lige uden for området nr. 39 er væsentlig større. Der er således ved flere lejligheder i perioden 2000-2005 konstateret op til 10-13 fugle i yngletiden. Udbredelsen af Dværgterne vil blive undersøgt i NOVANA programmet i 2006. Overvågningen af bl.a. Dværgterne inden for områderne må fortsættes, således der kan foretages en forvaltning af fuglebeskyttelsesområdet og de udpegede arter på et fagligt forsvarligt niveau.

Foreløbig trusselvurdering:

Dværgterne yngler på sandstrande. Artens valg af ynglelokalitet betyder, at den ofte er udsat for menneskelige forstyrrelse i yngleperioden. For at fastholde Dværgterne som ynglefugl inden for fuglebeskyttelsesområderne bør det derfor overvejes, hvorledes arten kan sikres fred i yngleperioden. Det vil således være vigtigt at sikre ynglekolonier mod f.eks. løse hunde og forstyrrelser fra f.eks. badegæster. For at give arten bedre ynglebetingelser vil det, som det også gælder for Fjordterne og Klyde, være vigtig, at ynglelokaliteter sikres for rovdyr ved at fastholde en fast vandstand i lagunesøerne på Harboøre Tange.

Potentielt levested:

Alle vandflader og tilstødende ynglepladser er medtaget. Det potentielle yngle- og fourageringsområde vurderes samlet at udgøre ca. 10.600 ha.

Mosehornugle:

Bestand:

Den europæiske bestand (- Rusland) blev i 1997 anslået til 14.000-26.000 par. Udviklingen i Europa har været aftagende, og den findes således stort set ikke længere i Centraleuropa. I Rusland vurderes bestanden at være reduceret med 50 % siden 1970. I Danmark har tilbagegangen også været markant. I

perioden 1978-1981 blev bestanden vurderet til 24-41 sikre ynglepar, men siden har arten været i tilbagegang, og i forbindelse med amternes NOVANA overvågning i 2005 blev der slet ikke registreret ynglende mosehornugle i landet (DMU in press.). Arten yngler typisk på strandenge, i ådale og på øer, men var tidligere også ynglefugl på hedarealer. Typisk for arten er ynglebestanden varierende og ustabil. Tendensen ses også andre steder i landet og afspejler formentlig lokale fødeudbud i form af gnavere samt store yngleår i Nordskandinavien.

Amtet har kun kendskab til ét ynglepar på Agger Tange i 1983, og der blev set en enlig fugl sammesteds i 2005 med en stedfasthed, der kunne indikere yngel. Inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 39 har mosehornugle ikke med sikkerhed ynglet siden 1983. Arten er en nogenlunde fast vintergæst, og senest i 2003 er der også observeret fugle i juni måned, uden der med sikkerhed kunne konstateres, hvorvidt det drejede sig om ynglefugle eller ej.

Foreløbig trusselvurdering:

Mosehornugle har været udsat for en kraftig tilbagegang i Danmark, og arten vurderes at være i umiddelbar fare for at være udryddet som dansk ynglefugl. Biotopforringelser i form af afvanding, opdyrkning, tilgroning m.v. er formentlig hovedårsagen. Det vurderes, at der fortsat vil være plads til få ynglepar inden for område nr. 23 og 39, såfremt der igen sker en vækst af den danske ynglebestand.

Potentielt levested

Alle åbne dele af Agger - og Harboøre Tange er medtaget. Det potentielle yngle- og fourageringsområde vurderes samlet at udgøre ca. 1.300 ha.

Konklusion af truslerne mod fuglene

Generelt gælder, at for mange arter er vandstanden i yngletiden en afgørende parameter. Højere og mere stabil vandstand om foråret vil gavne Rørdrum, en række ynglende vadefugle, ænder og rørhøns på Agger Tange. Trusler i øvrigt er:

- Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer m.v. er en trussel,
- Utætte sluser, der resulterer i indtrængen af saltvand, kan være en trussel mod især Brushane på Agger Tange,
- Konstant lav vandstand i lagunesøerne på Harboøre Tange mod Klyde, Alm. Ryle og Dværgterne i yngletiden,
- Regulering af rovdyrbestanden (især ræve og mink),
- Eutrofiering af søer, da det vil forringe bunddækket af bundplanter i områdets søer til ugunst for fouragerende svaner og svømmeænder,
- Surfing, herunder kite-surfing kan virke stærkt forstyrrende og afholde fuglene fra at anvende større arealer til rast og fouragering i dagtimerne og
- Eutrofiering af Limfjorden er til ugunst for bl.a. Lysbuget Knortegås, idet udbredelsen af Ålegræs (primære fødekilde om efteråret) er begrænset i sin udbredelse af lystilgængeligheden i vandfasen af fjorden.

Forsvundne og indvandrede fuglearter

Splitterne og Fjordterne har ikke været observeret på Agger Tange siden 1983, og antallet af Brushane og Mosehornugle har været meget lavt, og måske er arter ved at forsvinde fra området. Hvidbrystet præstekrave er forsvundet fra Harboøre Tange siden 1992.